

**LÁZÁR ZELMA-KÓDEX
XVI. SZÁZAD ELSŐ NEGYEDE**

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

LÁZÁR ZELMA-KÓDEX
XVI. SZÁZAD ELSŐ NEGYEDE

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

RÉGI MAGYAR KÓDEXEK

14. szám

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

LÁZÁR ZELMA-KÓDEX

XVI. SZÁZAD ELSŐ NEGYEDE

A NYELVEMLÉK
HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA
BEVEZETÉSEL ÉS JEGYZETEKKEL

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG

BUDAPEST
1992

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁRÁNAK
K 41 JELZETŰ KÓDEXÉRŐL KÉSZÜLT

AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARA
MAGYAR NYELVTÖRTÉNETI ÉS NYELVJÁRÁSTANI TANSZÉKÉN

Az előkészítő munkát végezték
N. ABAFFY CSILLA és E. ABAFFY ERZSÉBET

MADAS EDIT
közreműködésével

Közléteszi, a bevezetést és a jegyzeteket írta
N. ABAFFY CSILLA

A munkálatok az MTA, az MKM és az OTKA
kutatói pályázatainak keretében folytak
BENKŐ LORÁND
vezetésével

MB141.463

19.953

1992

TARTALOM

Bevezetés	7
A kódex leírása	7
A kódex története	10
A kódex tartalma	14
A kódex másolói. Írásuk és hangjelölésük	17
A latin megfelelők. Párhuzamos helyek a magyar kódexekben	24
Irodalomjegyzék	33
A kódex hasonmása és betűhű átirata	35

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

BEVEZETÉS

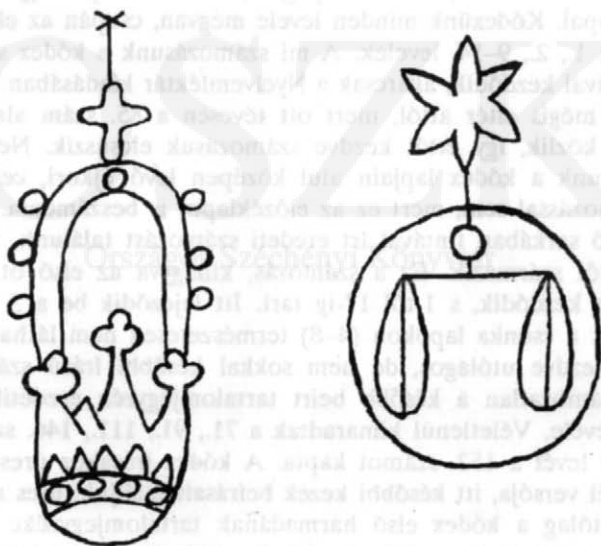
A Lázár Zelma-kódex magyar nyelvű imádságok, legendák, példák és elmélkedések gyűjteménye, mely a XVI. század első negyedében készült klarissza apácák számára. Jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kézirattára őrzi a „Magyar Codexek” elnevezésű gyűjteményben K 41 jelzet alatt. Korábbi jelzete: Magyar Codex 16° 4.

A kódex leírása

A kódex anyaga papír. Mérete 103–105 x 70–74 mm között változik. Terjedelme 154 fólió, azaz 307 pagina, a kötet elején egy külön álló előzéklappal. Kódexünk minden levele megvan, csupán az elején csonkultak az 1., 2., 9–14. levelek. A mi számozásunk a kódex szövegének első lapjával kezdődik, akárcsak a Nyelvelmélet kiadásában (XV, 293–341), de mégis eltér attól, mert ott tévesen a 85. szám alatt két lap szövegét közlik, így ettől kezdve számozásuk elcsúszik. Nem egyezik számozásunk a kódex lapjain alul középen levő újkori, ceruzával írt fóliószámozással sem, mert ez az előzéklapot is beszámozta. A levelek jobb felső sarkában tintával írt eredeti számozást találunk, mely talán a 3. kéztől származik. Ez a számozás, kihagyva az első öt levelet, a 6. levélen kezdődik, s 1-től 17-ig tart. Itt fejeződik be a 3. kéz írása. A számok a csonka lapokon (4–8) természetesen nem láthatók. A 18. levéltől kezdve utólagos, de nem sokkal későbbi írású számozás fut végig. Számozatlan a később beírt tartalomjegyzék eredetileg üresen maradt levele. Véletlenül kimaradtak a 71., 91., 111., 146. számok. Így az utolsó levél a 152. számot kapta. A kódex írásakor üresen maradt a 70. levél versója, itt későbbi kezek beírásait találjuk; üres a 97. levél, melyre utólag a kódex első harmadának tartalomjegyzéke került, és üres az utolsó levél versója is, amely eredetileg a kötéstáblába volt ragasztva.

A kódex 20 füzetből áll. Az füzetek sorrendje a következő: az 1–7. füzet 8 leveles, a 8. füzet 6 leveles, a 9. és 10. füzet újra 8 leveles, a 11. csak 4 leveles, és végül a 12–20. füzet újból 8 leveles.

Vízjeleket csak nagyon halványan és töredékesen lehet látni. A fél és negyed részekből mégis összeállítható a korona a kódex első felében, a 6. ívfüzetben a 41. és 43. levélen és a 8. ívfüzetben az 57. és 60. levélen lévő töredékekből. A 60. levél papírja a szálirányra keresztben van bekötve. Mérleg rakható össze a kódex második felében a 15. ívfüzetben a 107. és a 109., a 17. ívfüzetben a 125. és a 129., valamint a 19. ívfüzetben a 139. és 141. leveleken látható még apróbb részletekből. Azonban ezt a két vízjelet sem lehetett azonosítani méretük és apró rajzi eltéréseik miatt egyik vízjelkatalógusban sem (PICCARD, G., Wasserzeichen. I. Kronen. Stuttgart, 1961., V. Waage. Stuttgart, 1978.; BRIQUET, C. M., Les filigranes. I-II. Leipzig, 1923.). Egyéb vízjeltöredékeket, melyekből ábrát sem sikerült összeállítani, találhatunk a 4. ívfüzetben a 25. és a 28., a 7. ívfüzetben az 53. és 55., a 10. ívfüzetben a 72., a 11. ívfüzetben a 81., végül a 12. ívfüzetben a 86. és 87. leveleken.

A kódex bastarda írású, néhány kurzív sorral; fekete és vörös tintával készült. Több kéz munkája: ezek sajátosságairól, különbözőségeiről a hangjelölést tárgyaló fejezetben lesz szó. Az írástükör mérete és a

sorok száma a több másoló miatt változó. Az írástükör az első öt ívfüzetben ki van jelölve a négy sarok átszúrásával, néhol a vonalak is meg vannak húzva, olykor a kezdő sort tintapont jelzi. Az írástükör mérete változó: 80–90 x 60 mm között mozog. A sorok száma 8-tól 21-ig terjed, de a kódexre a 12–15 soros lap a jellemző. Igazi órszó, mely az ívfüzetek összekötési sorrendjére figyelmeztet, csak egyszer, a 64. lapon van külön sorba írva; a 16. lapon a következő ívfüzet kezdő szótagja a lap utolsó sorában szerepel, a 157. lapon pedig – ahol új kéz új ívfüzetben (11.) folytatja a félbemaradt imádságot – az új kéz megismétli az előző lap utolsó három szavát. A másolók némelyike viszont gyakran írja a lap végső szavát vagy szórészét új félsorba akkor is, ha nem új ívfüzet kezdődik. – Iniciálék, díszek, rajzok kódexünkben nincsenek. A fekete tintával írt alapszövegből vörössel írt címek, bevezető szövegek, kezdő sorok és vörössel színezett betűk emelkednek ki, kézirásenként más-más gyakorlattal.

A kódex kötése eredeti, de nagyon kopott, két dupla bordára fűzött, barna vaknyomásos bőrkötés. Az elő- és háttábla díszítése megegyezik. Mérete 112 x 78 mm. A kisméretű kódex kötéstábláját egyetlen keret díszíti, melyben virágmintás, négyszöges rácsdíszítmény egyesbélyegzői sorakoznak egymás mellett. A középmezőt kettős vakvonalak tagolják egy nagyobb és egy kisebb téglalapot alkotva. Ezek sarkait is kettős vakvonalak kötik össze. A rövidebb oldalakon így keletkezett trapéz alakú mezőben egy-egy cakkos bélyegző látható. A gerincen a bordás mezőket ugyancsak a négyszöges rácsdíszítmény tölti ki. A kódexet egyetlen rézkapocs zárja. A könyvet 1988-ban restaurálták, ekkor egészítették ki a zárókapcsot az új horgas résszel. Új a két színű pamut oromszegés is, és ekkor, a leáztatással vált önállóvá az utolsó levél, mely előzőleg a kötéstáblába volt ragasztva. A négyszögletes rácsdíszítmény a XVI. század első harmadában a budai reneszánsz kötések egyik leggyakoribb dísze. A cakkos vagy csipkedísz elem viszont a gótika formakincséhez tartozik, és német területről terjedt el, majd lett különösen népszerű a bécsi kötésekben a XV. század végén. Magyarországon először a lövöldi karthauzi kötésekben lehet találkozni vele, de később Erdélyben is használták. A Lázár-kódexet a kötésen látható két bélyegző alapján nehéz műhelyhez kötni. A négyszöges rácsdíszítmény azonos az Akadémia Könyvtárában őrzött Érsekújvári Kódex kötésén látható bélyegzővel. (ROZSONDAI MARIANNE, Művészi kötéstáblák a

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában és ezek könyvtörténeti vonatkozásai. Kandidátusi értekezés. Bp., 1985.)

A kódex története

Kódexünk szövegében nem találunk utalást keletkezésének helyére és idejére vonatkozólag. A 190. lapon, Szent Brigitta tizenöt imádságának elajánlásában szereplő név: *zolgalo leianodat katerinat* talán ennek a résznek a másolóját jelzi. A Gömör-kódex párhuzamos szövegrészében ugyancsak a *kateryna* név áll, a Pozsonyi Kódexben a név helyén *E* betű, a Gyöngyösi és a Thewrewk-kódexben *N* betű van. Feltehető, hogy a másolók saját nevüket vagy nevük kezdőbetűjét helyettesítették be a szövegbe.

A kódex keletkezésének idejét írásképből, helyesírásából már első ismertetője, SZILY KÁLMÁN a XVI. század elejére, 1510–1520 közé teszi (Jelentés a Lázár-codexről: AkÉrtő. 1896: 140). KATONA LAJOS a Nyelvelméletár kiadásának bevezetőjében inkább a század második negyedére datálja (Nytár. XV[1908.], XXXIV). TIMÁR KÁLMÁN a Lázár-kódex forrásainak kutatása kapcsán megállapítja, hogy a feldolgozásunkban 26. tételként (a 211–5. lapokon) szereplő imádság *auemaria* szövege itt még nem egyezik a hivatalos ferences breviárium szövegével, mely 1525-ben jelent meg, tehát a kódexet szerinte is ennél korábban, 1510–1520 között írhatták (A Lázár-kódex forrásai: ItK. XLII[1932.], 40).

Kódexünk keletkezésének helyét sem tudjuk sem az alapszövegből, sem a későbbi bejegyzésekből megállapítani. A könyv keletkezésével egykorú vagy még korábbi az a kurzív írású latin imádságtöredék, mely a könyvkötő által előzéklapnak használt levél hátoldalán olvasható. Erre egy későbbi kéz, a sorokat átszelve kétszer ráírta: *Jesus olim*.

Több XVII. századi kéztől származó bejegyzést találunk még a kötetben. Közülük talán legkorábbi a 191. lapon lévő *Tabulla* első bejegyzése, mely a második imádság harmadik lapján elkezdődő eredeti főliószámzás alapján ezt az imát veszi fel elsőnek. Más kéz írta a tartalomjegyzék 2. és 3. tételét. Talán ezzel a kézzel lehet egykorú a 140. lap első két kezének bejegyzése, mindkettő a szokásos levélforma kezdő szavait írja le: „szolgáltatomat írom kegyelmednek mint uram-

nak". A 140. lap harmadik keze a következő 141. lap kezdő szavait másolta le: *It oluatik igenzep*, majd leírta a számunkra nagyon fontos *Martinus Lazar* nevet. A kézírás azonban sem korának, sem karakterének azonosítására nem alkalmas, mivel szemmel láthatóan igyekszik a 141. lap kezdő sorainak másolásakor annak betűformáit utánozni, s ugyanezt az írásformát használja saját nevének leírásakor is. Ezért nem egyezik meg ez az írás az előzéklapon halvány tintával írt *Martinus Lazar* írásképevel. Mint ez a két bejegyzés tanúsítja, a XVII. században a kódex Lázár Márton tulajdonában lehetett. Az előzéklapon a következő olvasható: *Martinus cogno[me]n Lazar*, a 140. lapon pedig: *Martinus Lazar liber generationis Lazar Lazar*. Talán ugyanő írta a 18. és a 155. lap szélén álló betűsorokat.

Valószínűleg ugyanaz a kéz, mely kódexünk eredeti fóliószámozását a 18. levéltől a jobb felső sarokban végig írta, folytatta kurzív írással a tartalomjegyzéket a 191. lapon. Rájött, hogy a beszámozott első fólió előtt is van még egy imádság, így azt is felveszi. Utána nem írja le újra a másodikat, hanem a harmadikkal folytatja. A negyedik imát véletlenül kifelejt, de az ötödik és hatodik leírása után pótolja, helyes fóliószámmal. A hatodik imádság második részétől kezdve a sorrend pontos egészen Szent Brigitta tizenöt imádságáig. A tartalomjegyzéket nem folytatja, pedig még volna helye, s pedig valószínűleg éppen ő számozta végig a kódex leveleit. A 123. lap szélére *szolgalathomat* szó van írva, s talán ugyanez a kéz írta a 98. és 110. lap egymással majdnem azonos szövegű (de világosan nem olvasható) bejegyzéseit.

A kódex utolsó, 307. lapjának üresen maradt alsó felén lévő bejegyzésből megtudjuk, hogy 1638-ban Thamás Gergely a könyv tulajdonosa, aki április 9-én 19, vagy mivel utána írta, hogy *uertendo*, esetleg 91 vagy 61 éves volt. A szöveg a következő: *Sum possessor huius libri Gregorius Thamas Anno D[omi]ni 1638 die Aprilis 9. Anno aetatis suae 19 uertendo*. SZILY KÁLMÁN, a kódex első ismertetője (AKÉRTŐ. 1896: 140) még nem vette észre a *uertendo* szót, ezt csak KATONA LAJOS közli 1908-ban a nyelvemléktárbeli kiadás bevezetőjében (Nytár. XV, XXXIII). BÁRDOS GY. JÓZSEF másként olvassa ezt a nevet, de az ő leírása a bejegyzésekről egyébként is több tévedést tartalmaz. Szerinte az utolsó lapon *Gregorius Szomias*, alatta *Martinus Lazar* neve szerepel (Szent Brigitta tizenöt imádsága codexeinkben. Bp., 1903. 74). A 307. lapon valójában nem fordul elő Lázár Márton neve, hanem

egy későbbi kéz tollpróbálgatásai vannak még rajta: *probatio atrami*, s a sorok közé beszúrva: *et atramet*. Talán az előzéklapon is ugyanettől a kéztől valók a tollpróbálgatások, részben ráírva Martinus Lazar nevére; ezek kiolvasható részletei: *sum verus ... sum istennek ... sum possessor hufiujs libri ... Gregor*, és fordítva, a lap alján: *Malus Martiūs ... Anno Domfinji ...* Sajnos évszámot a firkálgatásokból kiolvasni nem sikerült.

Ezeken a bejegyzéseken kívül még az első táblába ragasztott levélen, felül, az abc betűit találjuk XVII. századi írással, keresztben pedig betűket, apró számokat és négy összeadást. A lap közepén múlt századvégi írással a kódex neve áll: *Lázár Zelma codex*.

Kódexünk későbbi bejegyzéseiben tehát két név szerepel: *Martinus Lazar* és *Gregorius Thamas*. Az utóbbi 1638-as évszámmal. Hogy melyik az előbbi, melyik a későbbi bejegyzés, azt eldönteni nem tudjuk. SZILY és KATONA Thamas Gergelyt vélik első tulajdonosnak, de egyik sem említi az előzéklapon halványan látható *Martinus Lazar* bejegyzést, amelyre később firkálták rá az előbb idézett sorokat, köztük azokat a szavakat is, melyeket írója a 307. lapon található bejegyzésekből másolt.

A kódex 1896-ban került az Akadémiára. Mint SZILY KÁLMÁN jelentéséből megtudhatjuk (AkÉrtő. 1896: 139–42), január 5-én Lóczy Lajos neves földrajztudósunk, aki később akadémiai tag lett, vitte be Szily Kálmánnak a főtítkári hivatalba az imakönyvet, hogy róla szakvéleményt kérjen. Január 16-án Szily közli véleményét Lóczyval, és még aznapi dátummal megszületik Lázár Zelma úrhölgy ajándékozó levele. Szily jelentése tartalmazza a levél teljes szövegét, ez azonban nem egyezik pontosan az Akadémia levéltárában őrzött ajándékozó levéllel (RAL 1896/67. Ér. 1896. I. 18.). Az eredeti levél szövege a következő: „A M. T. Akadémia Tekintetes Nyelv és Széptudományi Osztályának. Megtudva azt, hogy az ide mellékelt több kézvonással irt régi magyar imádságos könyv, – melyet családunk több évszázadon keresztül megőrzött, – nyelvemlékeinkre nézve némi beccsel bir: nemzeti kegyelettel áthatott érülettel ajánlom föl ajándékúl e kéziratot a Tek. M. T. Akadémiának. Kérem a mélyen tisztelt Nyelv és Széptudományi Osztályt, kegyeskedjék e honleányi ajándékot tőlem szivesen elfogadni és ezen régi magyar ima könyvet továbbra úgy megőrizni, mint azt eddig családunk tette. Legmélyebb tisztelettel Lázár Zelma Budapest

1896. jan. 16.” SZILY a kódexet 1896. febr. 3-án az I. Osztály második ülésén mutatja be és javasolja, nevezzék Lázár-kódexnek, amit azzal a módosítással fogadnak el, hogy a könyv a Lázár Zelma-kódex nevet viselje (AkÉrtő. 1896: 162).

Kódexünk kiadását a Nyelvelméletár készülő, XV. kötetébe tervezték, melynek gondozását VOLF GYÖRGY halála után, 1897-ben a Nyelvtudományi Bizottság SZILÁDY ÁRONra bízta. BÁRDOS is még őt említi várható első kiadóként. SZILÁDY hagyatékában megvan a Lázár-kódex elejének másolata, 40 lapnyi kézirás (MTAK Kézirattára Ms 80.). Végül csak 1908-ban kerül kiadásra KATONA LAJOS bevezetőjével.

A Lázár-kódex lehetséges keletkezési helyének meghatározására sem SZILY KÁLMÁN, sem KATONA LAJOS nem tesz kísérletet. A szakirodalomban először KARÁCSONYI JÁNOSnál találkozunk azzal az okfejtéssel, hogy „Mivel e codex már a XVII. században a Lázár-családé volt, ez pedig a marossszéki Gyalakuta és Szentanna falvakban régóta birtokos volt, hihető, hogy e harmad szerzetbeli Katerina apáca Marosvásárhelyt lakott”. (Szent Ferencz rendjének története Magyarországon 1711-ig. II. köt. Bp., 1924. 606.) KARÁCSONYI a családtörténeteinkben szereplő számtalan Lázár család közül kódexünk tulajdonosait egyértelműen az erdélyi grófi család tagjainak véli. Erre azonban bizonyítékot nem hoz, s mi sem találtunk, ami persze nem zárja ki ennek lehetőségét, jóllehet megkérdőjelezi azt. Sem SZILY, aki átvette a kódexet, sem KATONA, aki első kiadója, nem említi a grófi családot. Martinus Lázár nem szerepel az erdélyi grófi család családfájában (LÁZÁR MIKLÓS, A gróf Lázár család. Kolozsvár, 1858., KÓVÁRI LÁSZLÓ, Erdély nevezetesebb családjai. Kolozsvár, 1854. stb.). Lázár Zelma nevet sem találtuk a grófi család múlt század végi tagjai között. (Magyar Nemzetségi Zsebkönyv. Főrangú családok. I. köt. Bp., 1888.) TIMÁR KÁLMÁN a kódexek hovatartozását vizsgálva kódexünket a „lehetséges, hogy harmadrendi ferences kódexek” csoportjába osztja, és itt ismerteti KARÁCSONYI fejtegetését (Magyar kódex-családok. ItK. XXXVII [1927.], 210). A későbbi szakirodalomban is gyakran erdélyi, marosvásárhelyi beginák használatára készült kódexként szerepel (pl. HORVÁTH JÁNOS, A magyar irodalmi műveltség kezdetei. Bp., 1944. 212.).

A kódex tartalma

A Lázár Zelma-kódexet ferencesek írták és női használatra szánták. A 141–50. lapokon Assisi Szent Ferenc stigmatizációját olvashatjuk, benne háromszor is előfordul a *zent ferenc atyjank* kifejezés (144, 148, 150). Ugyancsak ferences legenda Szent Klára halála (85–9). A történet elmondja, hogy Szűz Mária és a szűzek serege hogyan ápolja és takarja be szépséges paplannal a szent testét. Mindkét legenda Temesvári Pelbárttól való; ez a rövid részlet egyik beszédének vége, és itt még az imára való felhívást is fordítja kódexünk. A következő példa ugyancsak Pelbárttól származik, s az *cristusnal valo kellemetős zolgalatrol* szól (89–93).

Kódexünk apácáknak készült. A 40. lapon egy bűnbocsánatért esdő ima így kezdődik: *O kegiessesges vram iesus cristus tekench ream meltatlan zolgalo leanyadra*. A középkor végén az apácák és a beginák közkedvelt olvasmánya volt Szent Brigitta tizenöt imádsága. Ennek elajánlásában, a 190. lapon valószínűleg a másoló, *katerina* meg is nevezi magát. Az alázatosságról szóló elmélkedés Kempistől származó alapszövegét apácáknak szóló példákkal egészítik ki a 294–5. lapokon. Itt a varrás mesterségét és az olvasás tudományát említik: mindkettő középkori apácáink jellemző foglalkozása volt: *io varro vagje ne keuelkődjel vele: mert ne talam az toth az vjodban otod es towaba nem varhatz ah vagj io dejak vagje es io irass oluasso vagje ne keuelkődjel vele mert ne talam az kewelsegert isten el vezj zemed vilagat*. Az elmélkedés végén pedig (300. lap), amikor arról szól, hogy szegyet vall, aki mást beszéddel gyaláz, így ír: *vond kj azzonjallatj torodet nyjelued el boczatwan*. Tehát a kódex nőkre vonatkoztatja példáit. Már idéztük KARÁCSONYI és TIMÁR véleményét, akik szerint a kódex harmadrendi apácák, beginák számára készült.

Kódexünk körülbelül egyenlő arányban tartalmaz elmélkedéseket, példákat és imádságokat.

A kódex egyharmadát négy elmélkedés tölti ki. Mind a négy Kempis Tamás *De imitatione Christi* című művéből való fordítás: Az ájtatosság malasztjának megnyeréséről (195–9), Az ítéletről és a bűnösök kínjáról (264–84), Az alázatosságról (284–300). A halálnak meggondolásáról való elmélkedés kétszer is megvan kódexünkben (120–39 és 239–63), nem teljesen azonos szöveggel, a második változat bővebb. Egyébként

a párhuzamos magyar kódexekkel összehasonlítva, a Lázár Zelma-kódex fordítása követi legpontosabban Kempis szövegét. A halálról való elmélkedéseket a Debreczeni Kódex és a Lobkovitz-kódex még példákkal is kiegészíti.

Kódexünk egyharmadában példákat és legendákat találunk. Két érdekes példa szerepel itt, melyeknek latin forrását a kutatók eddig még nem találták meg. Az egyik, mely más magyar kódexben nincs meg, Szűz Mária nagy irgalmasságáról szól (71–84). Egy istenfélő házaspár ünnepnapokon ételt szokott adni a rászorulóknak. Nagyboldogasszony napján, míg misére mennek, a szakács képében felfogadott ördög az ő kisfiukat nyárson megsüti. A templomból hazatérő anya eltitkolja fájdalmát, és megvendégeli a szegényeket. Utoljára három szegény asszony érkezik hozzá és sült húst kérnek. Az anya vonakodva bár, de kész feltálni halott gyermekét, a szekrényben azonban feltámasztva találja meg kisfiát. A három szegény asszony egyike Szűz Mária volt. – A másik példa Szent Albert püspökről szól (93–108). Albert egyszerű közvetlenséggel szólítja meg Istent, hogy mondaná meg, mi az, ami Istennek kedves és az ő üdvösségére hasznos lenne. Isten tíz pontban sorolja fel a bárki által véghez vihető egyszerű tetteket, mindig szembeállítva ezeket a mértéktelen áldozatvállalással. Ez a példa csak az Érsekújvári Kódexben szerepel még, arról pedig említettük, hogy kötésén a mienkkel azonos bélyegző van. A kódexünkben közvetlen ez után következő szöveg (108–19) ugyancsak az Érsekújvári Kódex szövegével párhuzamos. Szűz Mária öt keserősége van itt leírva. TIMÁR KÁLMÁN szerint ez Árpádházi Szent Erzsébet látomása (ItK. XXXVI [1926.], 172), az Érsekújvári Kódexben Szent János jelenéseként szerepel. A Mária keserőségeiről szóló imádságok számos kódexünkben megvannak (CzechK. 5 epeség, WinklK., NagyszK., ThewrK. 7 epeség). Ugyancsak közkedveltek voltak a Szűz Mária hét mennyei örömről szóló imák, melyeket a Szűz Canterburyi Szent Tamás érseknek jelentetett meg. Kódexünkben a latin verses imádságnak és az elajánlásnak prózai fordítását találjuk meg (200–9). A kódex utolsó darabja Mária búcsúvétele fiától, ennek sem latinját nem ismerjük, sem párhuzamos kódexeinkben nem szerepel. Temesvári Pelbárt ferences példáiról már szóltunk. A Legenda Aureából egyetlen fordítás található: Antióchiai Szent Margit részletesen elmesélt élete (45–71).

A kódex harmadik harmadában imádságok vannak. Az első 44 lapon az első három kéz írásával tizenegy ima áll, a 150–94. lapokon Szent Brigitta tizenöt imáját találjuk, a 200–39. lapokon pedig hét imádság van, melyek közül három a kódex első három imájának nem azonos szövegű változata. Ezek az imák a kor közkedvelt gyűjteményeiből, az *Antidotarius animae*-ből és a *Hortulus animae*-ből valók. Vannak közöttük reggeli (táblázatunkban a VIII. tétel), esti (IX.), áldozás előtti és utáni (VI., VII., XI.), úrfelmutatásra való (III.), bűnbocsánatért esdő (X. és Szent Gergely imája: XVIII.), Mária-imádságok (I., II., IV., V., XXV., XXVI.). A XXI. tétel Szent Brigitta tizenöt imája bevezetéssel és elajánló imával. Kódexeink közül nyolcban szerepel. A PozsK.-ben és a CzechK.-ben nincs bevezető, a WinklK. bevezetője más tartalmú, mint kódexünké, és ugyancsak eltérő az a rövid fohász, amely az azonos GyöngyK.-ben és ThewrK.-ben van. A GömK. és a KrizaK. elmondja, hogyan nyilatkoztatja ki Jézus 5465 sebét Szent Brigittának. A KrizaK.-ben az imák bűnbocsátó erejének felsorolása is szerepel. A Lázár Zelma-kódex bevezetője, mint BÁRDOS GY. JÓZSEF a *Hortulus animae* latin szövegének összevetésével bizonyítja, a legpontosabb fordítás (Szent Brigitta tizenöt imádsága codexeinkben. Bp., 1903. 28–9). A tizenöt imádság nyolc magyar kódexbeli változatát BÁRDOS három csoportra osztja. Az ismert latin szöveghez leginkább a WinklK. ragaszkodik, ennek hű másolata a GömK. A KrizaK.-et külön veszi mint az eredetinek szabadabb átdolgozását. A harmadik csoportba tartozók szerint azonos fordításból másolhatták az imák szövegét; ezek a CzechK., a PozsK., a teljesen azonos GyöngyK., ThewrK. és végül a LázárK. Azonos rövid záró imát találunk a CzechK.-ben, a KrizaK.-ben és a GömK.-ben. Talán ezt a *kiusdet imatsagot* hiányolja, mert ismerhette a mi Katerina nevű másolónk, mikor azt írta: *de nem lehet* [t. i. lemásolni] *mert nich meg irua* (194). A GömK.-ben még egy hosszú imádság van, amelynek csak az eleje – ahol a személyes hangú bűnbocsánatkérésbe a másolók nevüket is beírják – egyezik annak a hosszú elajánlásnak az elejével, amely négy kódexünkben: a PozsK.-ben, a GyöngyK.-ben, a ThewrK.-ben és a mi Lázár Zelma-kódexünkben azonos.

A kódex másolói. Írásuk és hangjelölésük

KATONA LAJOS (Nytár. XV, XXXV–VI) és KNIEZSA ISTVÁN (Hír-Tört. 126, 131, 133) szerint a kódex szövegét hat kéz írta. Valóban hat különböző helyesírási rendszer figyelhető meg benne, ám az eredeti mű alaposabb vizsgálata megengedhetővé teszi azt a feltevést, hogy a KATONÁTÓL és KNIEZSÁTÓL 4. (45–139. lap) és 5. (141–56. és 194–306. lap) kéznek tartott írást ugyanattól a kéztől származtassuk. Vagyis szerintünk mindkét részt a 4. kéz írta. Valószínűleg az eredeti szöveg helyesírása volt más, s ezt a másoló híven tükröztette. A két írás hasonlóságára KATONA is utal (i. m. XXXV). Az írás ductusa, a betűk formája lényegében azonos, csupán a mindenkinél előforduló olykor fegyelmezettebb, olykor lazább írásmód tűnik fel (de ez a 4. kézen belül éppúgy, mint az 5. kéznek tartott írásban), illetve a tinta vagy a toll fog egyszer vékonyabban, máskor vastagabban. Az azonosság mellett szólnak az írás spontán jellegzetességei is: a kerek *r* (a huszita *z*) betű használata; az, hogy a nazális-, illetve rövidítésjelek ezekben a részekben alul nyitott félkör alakúak (51, 84, 129, 139, 237, 243 stb. stb.), szemben például a 3. kéznek vízszintes vonalú (34, 35, 37, 41), vagy a tőlünk 5. kéznek tartott írás vízszintes vagy felül nyitott félkör alakú (167, 168, 174, 177 stb.) rövidítésjeleivel. Figyelemre méltó az is, hogy csak a 4. (és korábban 5.) kéznek tartott írásban találkozunk a kis *b* betűnek sajátos kétféves írásával: a szöveg első felében szinte kivétel nélkül: 47: *bodog*, *zenuedesseben*, 65: *egyben*, 84: *bizzsomgal*; a 85. laptól már inkább a szokásos *b*-t írja (de egyébként mindenki folyamatosan azonosnak tekinti az írást); olykor mégis felbukkan a kéthasú *b*, például a 86., 87., 93. lapokon egy-egy szóban, majd ugyanez a betűfajta az 5. kéznek tartott írásban is előkerül: 258: *emboroknek*, 267: *bekessegcs*; de sehol nem találkozunk vele a többi kézírásban. Egyéni sajátosság lehet az is, hogy az *i* betű mindkét részben gyakran hosszabb szárú, olykor a mai *j*-nek megfelelő (81, 87, 94, 141, 223, 224 stb.). Csak az ő szokása, hogy ha az ima sor közepén fejeződik be, akkor az *amen* *n*-jének szárát a sor végéig húzza, hogy a sort kitöltse. Végül kizárólag ebben a két részletben találunk egymás fölé írt három pontot: *;*, melynek tudatos funkciója az, hogy a véletlenül túlságosan szorosan egymás mellé került szavakat ezzel különítse el a

scriptor. Ez tehát nem az eredeti kéziratban levő jel, hanem a másoló egyéni szokása (46, 64, 89, 274, 288 stb. stb.).

Mindezek alapján mi öt kézírást különítettünk el. Ez megegyezik KATONA, illetve KNEZSA megállapításaival, kivéve a 4. és 5. kezet, amelyet mi egynek tekintünk.

Mind az öt kéz a KNEZSÁTÓL keverékhelyesírásnak nevezett rendszert használja, vagyis egyrészt mellékjelekkel, másrészt betűkapcsolatokkal vannak jelölve a latinból hiányzó magyar hangok. Így az *ö*, *ő* hang jele mindegyik kéz írásában *o*, a *c*, *cs*, valamint a *gy*, *ly*, *ny*, *ty* hangokat viszont általában betűkapcsolattal írják. Előzetesen megjegyezzük, hogy szinte valamennyi kéznél előfordul a tévedés: olykor az *o* alól elmarad a vessző (7: *erosseget*), máskor *o* hangértékben is *o*-t írnak (56: *bankoðonk*). Minthogy a magánhangzók hosszúságát kódexünkben általában nem jelölik, ezért alábbi táblázatainkban nem vesszük fel külön azt, hogy például az *a* és *e* betűk az *á*, *é* jelölésére is szolgálnak. Elhagyjuk a táblázatban az *y* különféle variációit is (*ÿ*, *ÿ̄*, *ÿ̇*, *ÿ̈*), ezeket az átírásban híven tükröztetjük. Így az öt kéz hangjelölését a következőkben foglalhatjuk össze.

A z e l s ő k é z az 1. laptól kezdve a 18. lap első öt sorát írta. Szépen kiírt, nagybetűs írás, a textuálishoz közelebb álló bastarda. Kezdőbetűi nagyobbak, gyakran vörössel színezettek, sokszor még a következő betűt is színezi. A lap felső és alsó sorában a hosszú betűzárakat fel és le kanyarítja egészen a papír széléig, ezek néhol kicsit levágódtak a kötés előtti körülvágáskor. Az első két imádságot másolja, a második kezdetén három sorban nagyobb méretű betűket ír, innen kezdve kicsit nagyobbak a betűi. A második ima szövegének harmadik lapján kezdődik az eredeti levélszámozás. Írástükre a négy sarkon át van szúrva, sőt tintával is meghúzták a határoló vonalakat. Ez jól látható például a 7. lapon. Egy lapra 12–14, leggyakrabban 13 sort ír. A 16. lap utolsó szótagját órszéként megismétli a 2. ívfűzet kezdetén.

A maitól eltérő jelölések:

Betű:	Hang:
<i>ch</i>	= <i>c</i>
<i>ch, chy</i>	= <i>cs</i>
<i>i, y</i>	= <i>i, í és j</i>
<i>g, gh, ghy</i>	= <i>gy</i>
<i>o</i>	= <i>ö, ó</i>
<i>z</i>	= <i>sz és z</i>
<i>u, v, w</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>

Az *s* betű olykor *sz* értékű: 3: *vigastaloja*, 5: *Menjorsagnak* stb. Nem használ kerek *r* betűt. A henyé *h* gyakori a *gh, th*, kivételes a *dh* kapcsolatban. Az *ee* csak ritkán fordul elő, *s é-t* és *e-t* egyaránt jelölhet: 11: *zýzzhee* 'szüzzé', *felethee* 'fölte'. A mássalhangzók hosszúságát gyakran jelzi betűkettőzés. A tagolást szolgáló pontok olykor egyértelműen alulra, máskor középre vannak téve, de sokszor nem dönthető el bizonyosan a helyük. Ennek, valamint a nagybetűk használatának vizsgálatához a fénykép ad biztosabb tájékoztatást.

A második kéz a 18. lap közepén folytatja a másolást a harmadik imádsággal. A 23. lapon fejezi be munkáját az ötödik imával. Írása előtt és az általa másolt részek mindegyike között szaggatott vörös hullámvonalat rajzol elválasztásként. Írása jóval apróbb betűs, mint az előző, közel áll a kurzív íráshoz. Az ötödik imádság bevezetését kurzívval írja (21. lap 10–3. sor). A kezdőbetűket vörössel áthúzza. Írástükre a négy sarkon kiszúrva, határa tintavonallal is ki van jelölve (pl. 23. lap). Általában 15 sort ír egy lapra. Ebből az írásból nagyon kevés maradt fenn, mivel ezek a legrongálódottabb levelei kódexünknek. E rövid töredékben nem fordul elő minden hang. A maitól eltérő jelölései: *chy, cy* = *cs*; *i, y* = *i, í és j*; *o* = *ö, ó*; *u, v* = *u és v*; *w* = *ü, ű*. Legfőbb jellegzetessége az a kódexeinkben rendkívüli gyakorlat, hogy az *sz* hangot (egy adat kivételével: 18: *zenth*) mindig *sz* betűkkel jelöli: 19: *senth*, 20: *szwleth*, *szýz* stb. Az *r* betűt

kerek *z*-rel írja. Henye *h*-t használ a *th*, *gh*, *dh* esetében. Talán a hasonulást jelzi a következőképpen: 21, 23: *ah the*. Az *ee*-t az *ees* 'és' szóban használja. A hosszú mássalhangzót betűkettőzés jelzi.

A h a r m a d i k k é z a 24–44. lapokon dolgozik. Új lapon, a 12. levél versóján kezdi a hatodik imádságot és folytatja a másolást a tizenegyedik ima végéig. Halvány tintával, egyenletes, szép, hosszúkás, soványabb betűkkel ír. A címek sorait vörössel és kicsit nagyobb betűkkel írja. Elválasztójelet csak a sorok végére tesz, szemben a többi kézírással, melyek azt a sorok elején is kiteszik. Rövidítésjele egyenes vízszintes vonal. Levélszámozása saját kezű. Az írástükör négy sarka ki van szúrva, határai tintával is ki vannak jelölve (pl. 29, 30, 35, 39, 42, 43). Egy lapra 13–15 sort ír.

Helyesírására jellemző, hogy többször használ mellékjelet.

A maitól eltérő jelölései a következők:

Betű:	Hang
<i>cz</i>	= <i>c</i>
<i>ch, chy</i>	= <i>cs</i>
<i>g, g', gi, gy</i>	= <i>gy</i>
<i>i, y</i>	= <i>i, í és j</i>
<i>l', li, ly</i>	= <i>ly</i>
<i>o</i>	= <i>ö, ő</i>
<i>z</i>	= <i>sz és z</i>
<i>u, ü, v, v', w, w'</i>	= <i>u, ú, ü, ű</i>
<i>u, u [ú]</i>	= <i>v</i>
<i>s</i>	= <i>s és zs</i>

A *c* gyakran a *k* hang jele, főleg szó végén, de szó belsejében is. Az *l+j* kapcsolatot *l'*, a *z+j* kapcsolatot *z'* is jelezheti: 26: [...] *demlek*, 30: *prjz*. Nem kerek *r*-et ír. Henye *h*-t használ a *th*, ritkán a *gh*, olykor a *kh* esetében. A magánhangzó hosszúságát nem jelöli, a mássalhangzóét betűkettőzés jelzi.

A negyedik kéz a 45–139., 141–56. és 195–307. lapokat írta. A 3. fvfűzetben Szent Margit legendájával folytatja a másolást folyamatosan a 9. fvfűzet végéig. Itt a 70. levél rectóján fejezi be a halálról szóló elmélkedést. Az üresen maradt versóra (140. lap) XVII. századi bejegyzések kerültek. A 10. fvfűzet végén kezdi a Brigitta-imákat, melyeket az utolsó lapon abbahagy, talán a papírja fogyott el. Itt kapcsolódik be a következő, ötödik kéz, aki új fvfűzetben (11.) folytatja az írást, majd be is fejezi az imák másolását a 13. fvfűzetben. Közvetlenül utána ugyanebben az fvfűzetben újra a negyedik kéz kezd másolni egy elmélkedést, s innen, a 195. laptól már megszakítás nélkül írja végig kódexünket. Írása fekete tintájú, egyenletes, kerek betűs bastarda. A címetek, az imák hosszú bevezetéseit vörössel írja. Időnként két-három, egyszer hét sornyi nagyságú nagybetűt rajzol feketével (120, 285) vagy vörössel; ez a betű leggyakrabban *I* egy vagy két ponttal (120, 141, 150, 210, 223, 240), *O* betű (216, 230) és *M* (264, 285). Az imák végén az *amen* *n* betűjét gyakran végighúzza, hogy a sort kitöltse (71, 84, 85, 199, 209 stb. stb.). Rövidítésjele lefelé nyitott félkör (51, 84, 129, 237, 243 stb.). Ha túl szorosan ír egymás után két szót, közéjük, elválasztásként három pontot tesz : (46, 47, 48, 57, 60, 84, 85, 90, 105, 150, 221, 234, 257 stb. stb.). Az írástükör az 5. fvfűzet végéig a négy sarkon át van szúrva, a kezdő sor pontját sokszor tintával is kijelöli (45, 47, 53, 67, 69, 71 stb.). Az írástükör kerete két ízben vonallal is ki van jelölve (57, 63). A 6. fvfűzettől nincs írástükör-kijelölés, de az írás szabályosan betartja a képzeletbeli kereteket, sortávolsága is egyenletes, 10 és 15 között mozog, általában 12–13 sor áll egy lapon.

Helyesírási szempontból két típusra oszlik a szöveg. Az egyik a 45–139-ig tart, a másik hangjelölési rendszert a 141–56. és 195–307. lapokon találjuk. A két rendszer lényegében azonos, csupán a *cs* hang jelölésében különbözik. Az első részben a *cs* mindig *ch*-val, a másodikban pedig következetesen *cz*-vel van írva. Nyilvánvaló, hogy a másoló ebben az előtte lévő eredeti gyakorlatát követte.

A maitól eltérő jelölései a következők:

Betű:	Hang:
<i>c</i>	= <i>c</i>
<i>ch</i>	= <i>cs</i> (45–139)
<i>cz</i>	= <i>cs</i> (141–56 és 194–307)
<i>i, y</i>	= <i>i, í</i> és <i>j</i>
<i>ρ</i>	= <i>ö, ő</i>
<i>u, u, w</i>	= <i>u, ú, ü, ű, v</i>
<i>z</i>	= <i>sz</i> és <i>z</i>
<i>s</i>	= <i>s</i> és <i>zs</i>

Megjegyzendő, hogy amikor a 2. helyesírási rendszer indul, eleinte (a 143. és 148. lapokon) a *c* hangot *ch* is jelzi: *ferench*; de: 144, 145, 148, 149: *ferenc*. (Az 53: *tolotzben* és 58: *tomloctben* *c* hangjainak jelölését, mint kirívóan egyedi és ingadozó példákat, a táblázatba nem vettük fel.) Ennek a kéznek az írásában gyakran találkozunk hosszabb, lehúzott szárú *i* betűkkel. Ezeket mindig *i*-nek írtuk át, nemcsak azért, mert *i*-t és *j*-t egyaránt kölcsönösen jelölnek, hanem főleg azért, mert – bár olykor egyértelműen hosszú szárú betűt ír –, a legtöbb esetben igen nehéz eldönteni, hogy a betűt rövid vagy hosszabb szárúnak tekintsük-e. Erről tehát csak a fénykép ad tájékoztatást. Mindig kerek, huszita *z* betűt használ. Henye *h*-t találunk a *gh, th* betűkapcsolatban. Sajátos és figyelemre méltó a *h* szerepe a következő példákban, ahol feltehetően a hasonulásos hosszúságot fejezi ki: 57, 85, 222, 283: *ah* *vagj*, 61: *ah val*, 66: *ah zjz*, 80: *ah mit*, 83: *ah keppen*, 203: *ah te*, 261: *ah meljiek*, 265: *ah mi*, 288: *ah kj* stb. stb. A magánhangzók hosszúságának jelölésére csak az *é* esetében találunk példákat. De az *ee* sem mindig *é*-nek felel meg: 53: *orokee elnee*, 88: *az o lelkee*, 148: *el enjezeek*, 203: *fenjessseegh* stb. stb. A mássalhangzók hosszúságát betűkettőzés jelzi.

A z ö t ő d i k k é z 157–90. és a 193–4. lapokat írja. Másolása beékelődik a negyedik kéz írásába, valamilyen okból besegített annak. Új fvfüzeten (11., az egyetlen négyleveles) folytatja Szent Brigitta félbemaradt első imádságát, az utolsó három szó megismétlésével. Majd

végig leírja a tizenöt imát, és utána a 190. lapon az elajánlásban meg is nevezi magát: *engemet te meltatlan biwnes zolgalo leianodat katerinat meltolj meg odoznod es zabaditanod.* (Mint már írtuk, ezen a helyen a párhuzamos kódexekben is áll név vagy kezdőbetű.) Kódexünk másolói közül egyedül ő az, aki az előtte álló másolandó szövegen kívül saját megjegyzést is tesz. A 194. lapon az elajánlás végeztével vörös tintával írva egy *kiusdet imatsagot* ígér, *mely igen dichiretos mert igen erdomes es igen illik hozzáia ... de nem lehet mert nich meg irua.* Ő tehát ismerhette azt a rövid imát, amely párhuzamos kódexekben szerepel. – Sötét tintával, sűrű, apró, szögletes betűket ír, hegyes betűszárazakkal. Az imák záradékát rendszeresen rövidítésekkel teli, apró kurzív írással írja. Az imák sorszáma és az első szava vörös betűs, gyakori a vörössel áthúzott betű a kurzív részekben. Az írástükör nincs kijelölve, kivéve a 190. lapot, ahol jobbról, balról végig van húzva, de a tükröt még itt sem tartja be. A sorokat a lap széléig kiírja, ezért ennél a kéznél látszik leginkább a kötéskor való körülvágás nyoma. (A 161. lapon felül, a 179. lap jobb szélén és a 184. lap bal szélén sérültek a betűk.) Rendezetlen a sorok egymástól való távolsága is. Egy lapra 14–21 sort ír, leggyakrabban 16-ot. A lapok alján az utolsó szót vagy szótagot új félsorba írja, az őrszók formáját követve. Rövidítésjele felül nyitott félkör, kivéve a Pater Noster rövidítéseknél, ahol hosszú, alig domborodó vízszintes vonal. A 97. levelet üresen hagyta, később erre került a tartalomjegyzék (191–2. lap).

A maitól eltérő jelölései a következők:

Betű:	Hang:
<i>ch</i>	= <i>c</i>
<i>ch, chi</i>	= <i>cs</i>
<i>g, gh, gi, gy</i>	= <i>gy</i>
<i>i, y</i>	= <i>i, í és j</i>
<i>lh, li, ly</i>	= <i>ly</i>
<i>ni, ny</i>	= <i>ny</i>
<i>o, eo</i>	= <i>ö, ő</i>
<i>z</i>	= <i>sz és z</i>
<i>ti</i>	= <i>ty</i>
<i>u, u, ú, w, w</i>	= <i>u, ú, ü, ú, v</i>
<i>iu, iw</i>	= <i>ü, ú</i>

A *cs* hangnak *ci* jele kivételes: 171: *megolciad*. Henye *h*-t a *gh*, *th* kapcsolatban ír; a *gh* legtöbbször *gy* hangértékű, aminthogy valószínűleg *ly*-et jelöl az *lh* is (165: *melh* 'mely'). Nem huszita *r*-et használ. A magánhangzó hosszúságát olykor az *é* esetében jelzi: 157: *keez* 'kész', 173: *el nielueen* stb. A mássalhangzó hosszúságát betűkettőzés jelöli.

Átírásunkban egységesítettük a kódex különböző formájú *s*, *z* és *r* betűit. Az *i* és *j* betűket mindig *i*-nek írtuk át, mert gyakran nem dönthető el a lehúzott szár hosszúsága. A központosásban és a nagybetűk írásában igyekeztünk a kódexet követni, de ezek vizsgálatakor a fényképet ajánlatos figyelembe venni.

A magyar szöveg rövidítéseit nem oldottuk fel. A latin rövidítések feloldására kurzív betűket használtunk, a vörössel írt vagy színezett betűket félkövérrel szedettük.

Az átírásban a következő jeleket használtuk:

[...] = rongálódás miatt olvashatatlan betűk.

<ab> = a scriptor áthúzással jelölt törlései.

A latin megfelelők Párhuzamos helyek a magyar kódexekben

A következő táblázat tartalmazza lapszám szerint a Lázár Zelmakódex teljes anyagát, latin forrásait és a magyar kódexekben lévő párhuzamos helyeit, amennyire ezt az eddigi feltárások alapján össze lehetett állítani. A teljesség igénye nélkül, a további kutatómunka megkönnyítésére közöljük ezeket az adatokat. Megjegyzéseinket szögletes zárójelbe tettük. Az *Antidotarius animae* megadott lapszámait és néha rövid latin kezdősorait TIMÁR KÁLMÁN adatai, ezeket az általa használt kiadás hozzáférhetetlensége miatt nem tudtuk ellenőrizni és kiegészíteni. Másodlagos forrásként megadjuk a szakirodalomból azokat a helyeket, ahol közölték a latin megfelelők szövegét.

Táblázatunkban a következő rövidítéseket használtuk:

- Antidot. animae = Antidotarius animae. Salicetus, Nicolaus. Hagenau, 1494.
- BÁRDOS = BÁRDOS GY. JÓZSEF, Szent Brigitta tizenöt imádsága codexekben. Bp., 1903.
- Brev.Strig. = Breviarium Strigoniense. Venezia, 1524.
- Discipulus: De miraculis BMV = Herolt, Johannes [Discipulus]: Sermones discipuli de tempore ... de miraculis beatae Mariae virginis. Nürnberg, 1480.
- Hort. animae = Hortulus animae. Nürnberg, 1520.
- ItK. = Irodalomtörténeti Közlemények.
- KATONA = KATONA LAJOS, A Teleki-codex legendái. Bp., 1904.
- Kempis = Kempis, Thomas: De imitatione Christi. Tyrnaviae, 1720.
- Legenda aurea = Legenda aurea. Ed. TH. GRAESSE. Wroclaw, 3. kiadás 1890.
- Pelbárt: Sermones Pomerii de sanctis = Pelbartus de Themeswar: Sermones Pomerii de sanctis. Hagenau, 1499.
- Pelbárt: Sermones Pomerii de tempore = Pelbartus de Themeswar: Sermones Pomerii de tempore. Hagenau, 1498.

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források lelőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexek- ben:
I. (1–9)	„Bodogazzonnak ti[z]tesseghere valo Imarchagh. [Az 1–4. lap csonka.] 1. [Id]vezlegh zenth Har[o]msagnak lejánya... 2. [Id]wezleg en Azzonyom [ir]galmassagnak Anya... 3. O Bodogsagus: O edesseges...zýz Anya maria...”	1. Ave Maria ancilla sancte Trinitatis... Antidot. animae LXIIb., Hort. animae. ItK. VI(1896.), 379. 3. Sancta Dei genetrix virgo gloriosa... Antidot. animae XCVIIa.	LobkK. 247, PeerK. 285–9. [Eltérő szöveggel.]
II. (9–18)	„Bodogazzontol es zent Ianostol: Aýetatus Imarchag. [A 17. lap csonka.] O zeplotelen zýz maria es erekke Meg aldot...”	O intemerata et in aeternum benedicta... Antidot. animae LXIIa. TihK. 398–400.	
III. (18–20)	„Ez ýmachýagoth kel Akoron mondanýa mikorth az oltarý zenthsegoth fel mutathýak... [Csonka levelek.] [O en vram iesus cristus ký az menýorzagbol ala zallal...]”		
IV. (20–21)	„[sz]ýz maria[...]Gaude[...] istennek annýa...” [Csonka levelek.]	Gaude dei genetrix... Brev. Strig. 479a.	GömK. 215–6.

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források lelőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexek- ben:
V. (21–23)	„Kouethk[zik...] ah bodog [...] [Csonka levelek.] O Asz[...]"	Alia commendatio ad beatissimam virginem Mariam. O Domina mea sancta maria me in tuam benedictam fidem... Antidot. animae XXXVIIIb.	FestK. 160–2, CzechK. 122. [Csak az ima eleje.]
VI. (24–34)	„[Követke]zic az vris[tennek testéne]k es vere[nek]... [A 24–28. lap csonka.] 1. [...]sagos es orok mi[.u]risten: yme iaru[lok]... 2. Masodic imatsagh En vram iesus cristus irgalmassagos attya... 3. O irgalmassagnac küthfeye..."	Sequuntur nunc orationes ante et post sacram communionem dicende. 1. Omnipotens et misericors deus ecce accedo... Hort. animae. 2. Domine Jesu Christe pater miseri- cordissime... Antidot. animae XXIVb. Hort. animae. 3. O fons tocius misericordie... Antidot. animae XXIIIb. Hort. animae.	GömK. 69–71. GömK. 309–12.
VII. (35–37)	„Az komunikalas vtā valo hala adasokh halakat adok en neked zēt atyam orok mendenható isten..."	Gratias tibi ago domine sancte pater eterne deus... Hort. animae.	
VIII. (38)	„Ez imatsagot akor kel mondaný mikor ember fel kel agiabol regel Halakat adok neked vram iesus cristus ky engemeth meltoltattal ez eyel meg orizned..."	Gratias tibi ago... Antidot. animae XXXIXa.	LobkK. 352.

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források lelőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexek- ben:
IX. (39)	„Ez imatsag mōdando mikor ember megiē agyaban Halakat adok neked vram kȳ meltoltattal engemet ez may napon meg ōriznōd...”	Gratias tibi ago... Antidot. animae XXXIXb.	
X. (40–41)	„O kegiesseseg vram iesus cristus tekench ream meltatlan zolgalo leanyadra...”	Domine Jesu Christe memento... Antidot. animae LVIIIa.	LobkK. 351.
XI. (41–44)	„Ez es az komunykakas vtan űlalo: Halakat adok neked vram iesus cristus menden the yauaydrol...”		
XII. (45–71)	„olwastatik ez iras az dȳchōsseggōs zȳz zent marghit azzonnak eletirōl...”	De sancta Margareta. Legenda aurea 93. fejezet.	CornK. 324–34, ÉrdyK. 407–9, KazK. 27–35.
XIII. (71–84)	„oluastatik ith egȳ pelda az ziz marianak kȳ ielōnhetetlen nagȳ irgalmassarol: vala egȳ nagȳ nemes embōr...”		
XIV. (85–89)	„oluastatik egȳ pelda az dichōsseggōs zȳz zent kalara azzonȳrōl az ō eletiben Mikoron ez bodogh zȳz zenth kalara azzonȳ kōzzelgetne az ō lelkenek megh adassara...”	Exemplum de Sancta Clara. Cum appropinquaret ad exitum animae... Pelbárt: Sermones Pomerii de tempore. P. est. S. XLVI. L.	

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források lelőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexek- ben:
XV. (89–93)	„oluastatik egy pelda az cristusnal valo kellemetos zolgalatrol: vala egy neminemý aitasos embor ky gyakorta kerý vala ezzon az istenth...”	Quidam devotus rogabat deum... Pelbárt: Sermones Pomerii de tempore. P. est. S. XLVII. S.	
XVI. (93–108)	„oluastatik egy pelda az dichossegos zent albert pispekrol... egy neminemý napon isteny hylesbol...”		ÉrsK. 256–8.
XVII. (108–119)	„Kouetkozzyk...zýz marianak... oth kesserwssegyrol... vala egy neminemý zent iambor ky leleken halla az mi edes vronk iesust...”	Salubre est honorare quinque dolores Mariae virginis. Quidam sanctus pater in spiritu audivit Jesum Cristum... Discipulus: De miraculis BMV Ex XII.	ÉrsK. 262.
XVIII. (120–139)	„oluastatik ith ez iras az halalnak meg gondolassarol...”	De meditatione mortis. Kempis I. 23.	DebrK. 238–46, LobkK. 38–48, 322–4.
XIX. (140)	[Az üresen hagyott lapon XVII. századi bejegyzések.]		
XX. (141–150)	„It oluastatik igen zep: aitasos imatczagh mikoron volna az aluerna higýen...”	Cum beatus Franciscus in latere montis Alverne... Pelbárt: Sermones Pomerii de sanctis. P. est. S. LXXIV. I.	VirgK. 33–6. [Eltérő szöveggel.]

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források leltőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexekben:
XXI. (150–190, 193–194)	„It koutkozýk az zent Brigida azzonnak tizen oth imatsaga...”	Sequuntur quindecim collecte... Hort. animae, Antidot. animae Lb. ItK. VI(1896), 200–3. [Csak a 15 imádság latin szövege.] BÁRDOS 28–67. [A bevezető imádság latin szövege is.]	CzechK. 1–42, PozsK. 1–16, GyöngyK. 7–24, ThewrK. 1–34, WinklK. 244–60, GömK. 98–128, KrizkaK. 2–67.
XXII. (191–192)	„Tabulla...” [Több kéz írásával az eddigi rész tartalomjegyzéke.]		
XXIII. (195–199)	„Oluastatik ith az irass es az imatczag az aýtatossagnak malaztýanak megnýeresserol...”	Oratio ad implorandam devotionis gratiam. Kempis III.3.	LobkK. 101–3.
XXIV. (200–209)	„oluastatik az zeplötelen zýz marianak menyey oromerol...zent tamas erseknek... aýtatossaga... orýly en nemes azzonýom...”	De septem caelestibus seu spiritualibus gaudiis beate Marie. Gaude flore virginali... Hort. animae. LXXXIIb, Antidot. animae LXIVb. ItK. XVI(1906), 341.	GömK. 262–5, LobkK. 257–9 [Nincs elajánlása], PeerK. 213–9.
XXV. (210–211)	„aýtatos imatsag az zentsegos anna azzonýrol Iduezlegý maria... aldót legýen az te anyád zent anna azzoný...”	Ave Maria... et benedicta Anna, mater tua carissima... KATONA 62.	KazK. 58, LobkK. 252, TelK. 119.

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források lelőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexek- ben:
XXVI. (211–215)	„az zeplotelen zyz marianak idwezletiről kýt kell mondani... estwe es holwal czenditetkoron... O diczessegos irgalmassagnak kiralne azzonja...”		
XXVII. (215–221)	„aitatos imatsagh kit zerzet zent ghergoly... O en edes vram iesus cristus imadlak tegodet az kereztfan fygwen...”	Oraciones dicendae ante imaginem ... O domine Jesu Christe adoro te in cruce pendentem... Hort. animae, Antidot. animae XLIXb. ItK. VI(1896.), 378.	LobkK. 244–7, PeerK. 172–80, PozsK. 17–9, ThewrK. 205–9.
XXVIII. (221–229)	„Bodogh azzonnak tiztessegere valo aýtatos imatsag... 1. Idwez legy zent haromsagnak lejanja... 2. iduez legy en azzonyom istennek el reýtöt haýleka... 3. o bodogsagos o edessegos... zyz maria...”	[Ugyanaz, mint az I. tétel.]	
XXIX. (229–231)	„ez imatsag akkoron mondando mikoron az istennek zent tetet fel mutatja az pap O en vram iesus cristus ky az menyörzagbol ala zallal...”	[Ugyanaz, mint a III. tétel.]	

A LázárK. lapszáma:	A szövegrészek kezdő sorai:	A latin megfelelők kezdő sorai. A latin források lelőhelye:	Párhuzamos helyek a magyar kódexek- ben:
XXX. (231–239)	„diczössagos zÿz mariarol es djczössagos zent ianos apastal es euangelistarol valo aÿtatos imatssagh. O zeplötelen zÿz maria es oröke meg aldot...”	[Ugyanaz, mint a II. tétel.]	
XXXI. (239–263)	„oluastatik ith az iras az halalnak gyäkorta meg gondolassarol...”	[Ugyanaz, mint a XVIII. tétel.]	
XXXII. (264–284)	„oluastatik it az iras az iteletröl es az binnek kenÿarol...”	De iudicio et poenis peccatorum. Kempis I.24.	DebrK. 275–83, LobkK. 61–5, 69–76.
XXXIII. (284–300)	„Olwastatÿk ith az ira embörnek önnon maganak alazatosson meg ertesröl...”	De humili sentire sui ipsius. Kempis I.2.	WeszprK. 132–4.
XXXIV. (300–307)	„Oluastatÿk ith az iras az zeplötelen zÿz marianak bwczw veteleröl az o zent fÿyatol...”		

Irodalomjegyzék

Kiadás: Nyelvemléktár XV.: Lázár Zelma codex. Közvetteszi KATONA LAJOS. Bp., 1908. 293–341.

Antidotarius animae. Salicetus, Nicolaus. Hagenau, 1494.

BÁRDOS GY. JÓZSEF, Szent Brigitta tizenöt imádsága codexekben. Bp., 1903.

Breviarium Strigoniense. Venezia, 1524.

BRIQUET, C. M. Les filigranes. I–II. köt. Leipzig, 1923.

Codexünk forrásai: ItK. VI(1896.), 199–203, 377–9, 498–500.

CSAPODI CSABA, A „Magyar Codexek” elnevezésű gyűjtemény (K 31 – K 114). MTA Könyvtára Kézirattárának Katalógusai 5. Bp., 1973.

FRICK JÓZSEF, A középkori magyar himnusz-költészet. Kolozsvár, 1910.

GORZÓ GELLÉRT, Ráday Pál imádságai: ItK. XXV(1915.), 151–72.

Herolt, Johannes [Discipulus]: Sermones discipuli de tempore et de sanctis cum promptuario exemplorum et de miraculis beatae Mariae virginis. Nürnberg, 1480.

Hortulus animae. Nürnberg, 1520.

HORVÁTH CYRILL, Codexirodalmunk példái s a Példák Könyve: Bajai Főgimn. Értesítő 1892.

HORVÁTH CYRILL, Középkori legendáink és a Legenda Aurea. Bp., 1911.

HORVÁTH CYRILL, Temesvári Pelbárt és beszédei. Bp., 1889.

HORVÁTH JÁNOS, A magyar irodalmi műveltség kezdetei. 2. kiadás. Bp., 1944.

KARÁCSONYI JÁNOS, Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig. I–II. köt. Bp., 1922, 1924.

KATONA LAJOS, Előszó: Nyelvemléktár XV. Bp., 1908. XXXIII–XXXVII.

KATONA LAJOS, A Teleki-codex legendái. Bp., 1904.

KATONA LAJOS, Temesvári Pelbárt példái. Bp., 1902.

Kempis, Thomas: De imitatione Christi. Tyrnaviae, 1720.

KIRÁLY GYÖRGY, A Margit-legenda és rokonai: ItK. XXV(1915.), 1–25.

KNIEZSA ISTVÁN, Helyesírásunk története a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1952.

KÓVÁRI LÁSZLÓ, Erdély nevezetesebb családjai. Kolozsvár, 1854.

LÁZÁR MIKLÓS, A gróf Lázár család. Kolozsvár, 1858.

Legenda aurea. Ed. TH. GRAESSE. Wroclaw, 3. kiadás 1890.

A „Magyar Codexek” elnevezésű gyűjtemény (K 31 – K 114). Összeállította CSAPODI CSABA. MTA Könyvtára Kézirattárának katalógusai 5. Bp., 1973.

A magyar irodalomtörténet bibliográfiája 1772-ig. Összeállította STOLL BÉLA, VARGA IMRE, V. KOVÁCS SÁNDOR. Bp., 1972.

Magyar Nemzetiségi Zsebkönyv. Főrangú családok. 1. köt. Bp., 1888.

Pelbartus de Themeswar: Sermones Pomerii de sanctis. Hagenau, 1499.

Pelbartus de Themeswar: Sermones Pomerii de tempore. Hagenau, 1498.

- PICCARD, G., Wasserzeichen. 1. köt. Kronen. 5. köt. Waage. Stuttgart, 1961, 1978.
- PUSCH ÖDÖN, Vallásos elmélkedések kódexeinkben. Kolozsvár, 1910.
- ROZSONDAI MARIANNE, Művészi kötetátlak a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában és ezek könyvtörténeti vonatkozásai. Kandidátusi értekezés. Bp., 1985.
- SALICETUS, Nicolaus: Antidotarius animae. Hagenau, 1494.
- SZABÓ DÉNES, A magyar nyelvemlékek. 2. kiadás. Bp., 1959.
- SZABÓ FLÓRIS, A hóráskönyvek hatása kódexirodalmunkra: ItK. LXXVII(1967.), 163–7.
- SZILY KÁLMÁN, Jelentés a Lázár-codexről: AkÉrtő. 1896: 139–42, 162.
- TARNAI ANDOR, „A magyar nyelvet írni kezdik.” Bp., 1984.
- TIMÁR KÁLMÁN, Adalékok kódexeink forrásaihoz: ItK. XXXVI(1926.), 42–53, 169–84, 264–70.
- TIMÁR KÁLMÁN, Kódexeink legendái és a Catalogus Sanctorum: ItK. XXXV(1925.), 241–8.
- TIMÁR KÁLMÁN, A Lázár-kódex forrásai: ItK. XLI(1931.), 277–84, XLII(1932.), 32–40.
- TIMÁR KÁLMÁN, Magyar kódex-családok: ItK. XXXVII(1927.), 60–7, 210–24.
- VARGHA DAMJÁN, Kódexeink legendái és a Catalogus Sanctorum. Bp., 1923.
- VARGHA DAMJÁN, Szent Ferenc és fiai a magyar kódex irodalomban: Szent Ferenc nyomdokain. Szerk. Buttykay Antal. Bp., 1926.
- VARGHA DAMJÁN, Temesvári Pelbárt „Szeraficus szent Ferenc” beszédei és kapcsolatuk kódex-irodalmunkkal: Emléksorok hazánk nagyjaitól a „Barátok” 700 éves jubileumára 1221–1921. Bp., 1921.
- ZOLNAI GYULA, Nyelvemlékeink a könyvnyomtatás koráig. Bp., 1894.

Országos Széchényi Könyvtár

A KÓDEX HASONMÁSA ÉS BETŰHŰ ÁTIRATA

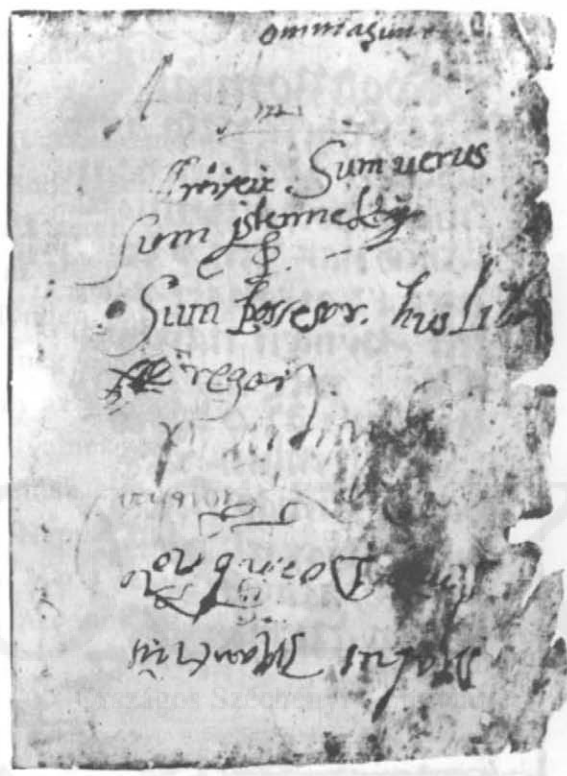
OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

1014 Budapest, Széchenyi u. 6-8.

A kódex hátsó kötéstáblája

A kódex előzéklapja

12
Doga zornat
Stesfehere valo h
ebagh Valamin mo
linder Doga zornat
Krisco nar zen b
erger k2 neghare
tite bynden navona
el mec mod
Myelical az o
ibol el valnek
balna amay el
minco Max val
mij by maria
festben az m

Bodogazzonnak¹ ti[...]

-tesseghere valo Imar

-chagh: Valaminemo

ember Bodogazzonnak

5 kristosnak zenth zwleÿ

-enek. ez Megh irt kez[...]

-etet Mÿnden napon m[...]

el [...] meg mongÿa [...]

Myelötth az  lelke [...]

10 teb el valnek va[...]

halna annak elt [...]

-minch Nappal [...]

nik zÿz Maria e[...]

testben Azt mongÿa [...]

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az utolsó *a* fölött véletlen tollnyom látszik.

szent szamnak ver
megh valtot szam.
szia hala lodsor; mar
szagus vilagbol
es semmit ny
erch en ise vledh
es tegszab segedek
zlegb zenth szam
szonak Leyanya
leg zenth keler-het
ise. Szavzleg mi
szak-iesusnak
szak zenth anya
szak angeloznak

[...]en zenth fyamnak ver-
cuel megh valtót fyam. ke-
-zöl hozza halalodhoz mert
ez garlosagus vilagbol kÿ

5 kel Mulnod. es semmit nÿ
felÿ Merth en the veledh
vagÿok es teghedh segellek

[...]vezlegh zenth Har-
[...]msagnak leÿanÿa:

10 [...]zleg zenth leleknek

[...]jesshe. **Id**wezleg mÿ

[...]junknak ieszusnak

[...]snak zenth Anÿa

[...]zlegh Angeloknak

Országos Széchényi Könyvtár

1
 2
 Druza. Jövezlegb p
 arkának fogadása. J
 vezleg profetának k
 wesi. Jövezlegse w
 gelistának üesther
 Jövezleg apostolok
 tájnytoya. Jövezleg
 martiroknak bá
 Jövezlegb confessor
 vraga es zepseg
 Leg yzernek yzere
 Jövezlegb eleb
 yigast. aloya. Jö
 halonaknak m

hvga. **Idwezlegh** pat[...]

-arkaknak fogadasa. **Id-**

-vezleg profetaknak ýghe-

-rethý: **Idwezlegh** ewan-

5 -gelistaknak Mesthere.

Idwezleg Apostoloknak

tanýtoýa. **Idwezleg:**

Martiroknak Bator[...]

Idwezlegh confessorok[...]

10 viraga es zepseghe. **Id**[...]

-leg zýzeknek týtteseg[...]

Idwezlegh elevenekn[...]

vigastaloýa: **Idwezle**[...]

halottaknak megh ýe[...]

De. Vdem Legh nynden
nyomorofagomba . es
sagh bnaioniba Maria
esis Cristofnak zents
anya En dyertafos azzo
yom legalmaz neven
se zents Markodban
elom az en lettemeth
alez en azzonyom
annassagok lam d
tyebpsegnek anya. Zents
baznak anya. Kesis
nek anya. es bich
anak anya. Idm;

[...]öye. Velem legh Mýnden-
-mý nýomorosagomba. es
nagh banatomba Maria
Iesus Cristosnak zenth

- 5 Anýa En Aýettatos Azzo-
nyom Irgalmaz nekem
the zenth Markodban.

[...]ýanlom Az en Ielkemeth

[...]wezleg en Azzonýom

- 10 [...]galmassagnak. Anýa.
Dýchõsegnek anýa. Zenth
eghaznak Anýa. Keges-
-segnek¹ Anýa: es Booch-
-anatnak² anýa. Idwez

Az = fölött a szemközti lapról átnyomódott vörös folt van.

Az első = fölött véletlen tollnyom látszik.

Dravoglegb en azzonyom
ijtemek veyet baylaka
Menyorragnak kapuina
Zentlele:ner zensegbes
baylaka. Idvöglegben
azzonyom. Aranyas aldot
edes zentbaromsagnak.
Lakoselye. Exek kereg
segnek Lakoselye Janak
Legs en azzonyom zize
nek tyztesegbe. Nepe
zeretetes azzonya. Ang
Loknak azzonyom

Idwezlegh en Azzonjom

istennek reýtet haýloka:¹

Menyorsagnak kapuýa.

Zentleleknek zenseghes

5 **haýlaka. Idwezlegh** en

Azzonjom: **Aranýas:** aldot.

edes. **zentharomsagnak**

Lakohelýe. Erek kegelme-

-segnek **Lakohelýe: Idwez-**

10 **-legh** en Azzonjom **zýzek-**

-nek týztesseghe: **Nepeknek**

Zeretetes Azzonýa. **Ange-**

-loknak Azzonýa

¹A ŷ-t utólag toldotta be a scriptor.

Értelegb en ázzonyom
nyomoroltatnak anya.
Sermeknek emleye.
Nemoroltatnak vigasaga
Értelegb en ázzonyom
virgalomkertnek kvats
feje. Sýneknek vorbyanat
va. Lelkeknek byedelme.
Értelegb zýz zenth zýte
Értelegb zýzeknek dr.
Katlansaga Felemmen ab.
Istennek zenth zýnenek
Ebbe: EmlekezzeL az en
Kasagomtol: Érteleg

&

Idwezlegh en Azzonjõm

njomoroltaknak Anja.

Germekeknek emleje.

Nomoroltaknak vigasaga.

5 **Idwezlegh** en Azzonjõm

Virgalomkertnek¹ kwth

feje: **Bjneknek** **Bochyanat**

ja. **Lelkeknek** hjedelmee

Idwezlegh zyz zenth zyle

10 **Idwezlegh** zyzeknek Ar-²

-tatlansaga **Ielennen** al-

-van istennek zenth zynenek

elõthe: **Emlekezzel** az en

garlosagomrol: **Idwezleg**

Országos Széchényi Könyvtár

¹A szó elején álló díszítő vonással ellátott nagy v betűt talán tévedésből írta a scriptor a következőkben gyakori nagy, színezett O helyett.

²A 10. és 11. sorban átütött a szemközti lapról a vörös tinta.

Bodogragus: Advezleg
edseges. Advezleg. Irgat
magus: es Regelmere
ges: 3y3 maria: Agyne
kom eroseget en ellenseg
mnek ellene Nylwan
es hylkonratoknak ellene
konhyrgok Neket: o bodo
Gragus: o edseges: o Re
gelmerregbes: o Irgalmat
sagus 3y3 anya maria
az zentseges zyletetek
nyben myndennek

Bodogsagus: Idwezlegh
edesseges. Idwezleg Irgal-
-massagus: es kegelmesse-¹
-ges zÿz Maria: Agÿ ne-
5 -kem erosseget en ellenseg-
emnek ellene Nÿlwan
es tÿtkonvaloknak ellene
kõnÿorgok Neced: O Bodo-
-gsagus: O edesseges: O ke-
10 -gelmesseghes: O Irgalmas
-sagus zÿz Anya maria
Az zentseges zÿleteteden
kÿben Mÿndennek terem

¹A sorvégi vörös tintafolt átütés az előző lapról.

toyet gyermek kegyben 30:
Leds hogb leg bronosok
on kegyelmes yt es myn-
denps: es az zenth kereszt-
fának nevedu kereszt-
kyn az my vronk iesus
existus teged el ayanla
az so keresztu tanoyema
nyanak zet Janosnak
mondwan. Yme neked
anya kerlek tegsed en
zenteget azzomyom. es
es zeps 33: az tse zenth

-toÿet¹ germek kepeben² zv-
-ledh **Hogh** leg Bwnoşok
on kegÿelmes ÿt es mÿn-
denoþt: **Es Az zenth** kerest-

- 5 -fanak neuedicheretÿerth
kÿn **Az Mÿ** vronk iesus
Cristus teged el aÿanla
Az ho zeretho tanoÿtwa
nyanak zet **Ianosnak**
10 **Mondwan.** Ÿme neked
Anÿa. Kerlek teghed en
zenseges **Azzonyom.** **Es**
edes zeph zÿz: **Az the zenth**

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az *o* *e* betűből van javítva.

²A második *e* talán *z* betűből van javítva.

5
fyadnak Neueyert my
vrontnak Jesu nak kri-
stosnak hogye esedezjel my
teretomk szineskerth yelen-
nen en ettem myndennemio
zyksegomnek es narolam-
nak Ideyen: es testy magy
letki nyomorossagomnak
zyksegemnek amen

Bodogazzontal es
zent 3. mostol
etatus 7 march

fjadnak Neueÿert mÿ
 Vronknak Iesusnak kri-
 stosnak hogÿ esedezÿel mÿ
 erettönk Bÿnesekerth ÿelen-

5 -nen en ertem Mÿndennemö¹

zÿksegemnek es navolam-
 -nak Ideÿen: es testÿ wagh
 lelki nÿomorossagomnak
 zwksegeben Amen

10 Bodogazzontol es
 zent Ianostol: Aÿ
 -etatus Imarchag

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az m utolsó szára fölött pont van.

Zeplotelen zyz maria
Es erettek meg a dor, yr
istemek felszes z leve
es istemek kelemetes
temploma zentleleknek
lytokhaza. Menyörza
gnar papvya: kinek
nyatta. Vristemek
vtana mynd ez vilag
megyen. Flayhad le
oc kegetmer fyleydet
mettatlansagus

O zeplötelen zÿz maria
 es erekke Meg aldot Vr-
 istennek felseges zÿleÿe
 es istennek kelemetes

5 Temploma zentleleknek

Tÿtokhaza Menÿorza-
 -gnak kapwÿa: kinek
 Mÿatta. vristennek¹
 vtana mÿnd ez vilag

10 Megÿen. Haÿchad le
 the kegelmes fÿleÿdet
 en meltatlansagus

Országos Széchényi Könyvtár

¹A sor végén véletlen vörös tollnyom van.

konngeseleure es leg
em. ekem mindennemp
dolgom: van regelmer sei
oetsegen: **S**odogsagu
zent Iamus Cristosnat
kelemeres Baratiya Ad
: wazleg hi azon konze
: tenk Kristus Jesustol
: zger walastatal es ege
: bef kuzot inkab zereite tel
es menye ~~et~~ tytkozat
myndonekner feletse

kõnõrgesemre es Legh
ennekem mindennemõ
dolgomban kegelmes se-
getsegem: **O** Bodogsagus
5 zent Ianus Cristosnak
kelemetes **Baratya** Id-
-wezleg ki azon Idweze-
-tenk kristos Iesustol zÿz-
-zhee valasztatal es ege-
10 -bek kõzõt Inkab zerettetel
es Menÿeÿ <tÿkt> tÿtkokval
Mÿndeneknek felethee

Országos Széchényi Könyvtár

Ayandekozatal: 8 v.
yhennek dykoseges ap-
toloia es emangelistia
ydaftatal. Esegdet per
lep tdnzevternek zentb
anyatal, egetembe. 1205
melto legy emmekem seget-
seget adnod vele ozven.
D menyozagnak dra-
katos nemes kovey
Maria es zent Anus
per fenlo zovetnek

Aÿandekoztatal: es vr-
 -istennek dÿchõseges Apos-
 -toloaia es ewangelistaia
 valastatal: Thegedet ker-
 5 lek Idwezeÿteknek zenth
 Anÿaval egetembe. hog
 Melto legh¹ ennekem seget-
 seget Adnod vele õzwen.
 O Menÿorzagnak dra-
 0 -galatos nemes kõweÿ
 Maria es zent Ianus
 O ket fenlõ zowetnek

A h utólagos betoldás.

2
Eresternek Lotten aban
ty jenyestegternek myata
tanostegatok en byney
mner homalond gat
Dw statok az ketb nemes
zyzer . kypden mi menyel
atyank o zentb fyanak
Mi vronk kristos iesusnak
myata zerze magyinak
bazat . kypden atyauyter
nek eggetlen egfia Dw
nach zenyestegternek es
zyzenegternek erdeke

Vr istennek Elotten Alvan
Tÿ fenÿessegeteknek mÿatta
Tawoztassatok en bÿneÿ
-mnek homalossagat

5 Tw vattok Az keth nemes
zÿzek. kÿkben mi menÿeÿ¹
Atÿank φ zenth fÿanak
Mi vronk kristos iesusnak
Mÿatta zerze: Maganak

10 hazat. kikben Atÿaisten-
nek eggetlen egfÿa. Tw
Nagh zentsegeteknek es
zyzessegeteknek erdemeÿerth

Országos Széchenyi Könyvtár

¹Az *m* javított betű.

• Nagb zerdmenek mel
• kosagat meg erősejese
• az keresztan. jymgwen og
• mond egsiteknek. azzo
• nyalat zme ese fyadk
• amakvtana mastoknak
• zme ese anyad. Azert az
• nagb zengeges zereketnek
• nyatta kivél azkoron
• az isteni zereket anyai
• fyvta zerze. ezzevel
• zerezetek tynktek
• diavolyas avonob

- Q nagh zerelmenek mel-
-tosagat meg erosseythe
Az keresfan fywgwen vg
Monda eggiteknek. Azzo-
- 5 nyalat Ime the fyadh
Annakvtana Mastoknak
Ime the Anjad. Azert Az
nag zentseges zeretetek
Mÿatta kivel azkoron
- 10 Az isteni zeretet Anyaia
es fywia zerze. Ezzervel
egbe zerkeztete Tvnektek:
en navolyas Bwnos

3
Az Napon áyanlom en
Lelkemets es testemet
hog minden oraban es
Mindem zempillantasban
Mind kiivol es felobalt
Heteremben eros oryzo es
Kegyes esedezok ettem
Hog nek elotho meltostr
sa ttek lemme. Mert eross
Syzem es keszesnelkrol
Lom hogy az esny akara
Hok istennek akaratja es
az esny nem akaratja

Ez Napon Ayanlom en
Lelkemeth es testemeth.
hog minden oraban es
Minden zempillantasban

- 5 Mind kiuvol es Belolvalo
eletemben eros Qryzok es
kegyes. esedezok ertem: vr-
-istennek elothe. meltoltas
satok lennie. Mert erossen
0 hÿzem es ketsegnelkwl val-
-lom Hogÿ Az thw Akara-
-ttok istennek Akaratÿa. es
Az thw nem Akarattok

Ísternék Nem akarója
Azert valmit csié kerende,
tek kezegelekkel meg
nyeritek. Azert tw na g
mektosagos Satalmassag
toznak ereyvel nyeryek
Amekem mynd testem
tek lelkennek I dweffe
get. es esw dwehseges
nagsagtoknak myacia
Az plogastalo zent lelket
Laloparra meg en zinye
mekoltasdek la

Istennek Nem Akaratya
Azert valamit¹ tolle kerende-
-tek ketsegnelkwl megh
nyeritek. Azert tw nagh
5 meltosagos Hatalmassag-
-toknak ereyével nyeryetek
Ennekem mynd testem-
-nek lelkenek Idwesse-
-get, es thw Dwchoseges
10 nagsagtoknak myatta
Az vigastalo zent lelket
latogassa meg en zywe-
-met: es Meltoltassek la-

Országos Széchényi Könyvtár

A második *a* betűt a szó fölött pótolta a scriptor.

Lakozni.
Engemet
- en fejtözet
tíztey chon
Oval mag e...
mi es a tyafvö zern...
csokelleteregvet a hata
torna tegyen. Es ez világ
- byl ki molasomnak
stamma az o valoztotti
nak koromebe vigben
az kegelmes...
241

Lakozni [...]

engemet [...]

-en fertozet[...]

týzteýchõn [...]

5 -gval meg ek[.]y[...]

-ni es Atýafývÿ zere[...]

Thokelletessegvel Alhata-

-tossa tegÿen. Es ez vilag-

-bol ki Mvlasomnak

10 vtanna Az õ valozttotti-

-nak <k>¹ oromebe vighen

Az kegelmes vi[.]zta[...]

Országos Széchényi Könyvtár

¹A k betű le van húzva, és zárójelbe van téve.

igazto
vadász
s országol
kkol orokke
men / ff

É ymagyagoty kel
Akozon mondanya
inkozty az oltazij zentij
fagoty fel mutatjyak

1072v

An. 75

[...]aztozto
 [...]tÿával
 [...]s orzagol
 [...]kkol orokke
 amen / etc¹

5

Ez ÿmachÿagoth kel
 Akoron mondanÿa
 mikorth az oltarÿ zenth
 segoth fel mutathÿak²

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Az 5. sor után elválasztásként vörös hullámvonalak állnak.

A lap alján fordítva frt, későbbi kéztől származó betűsorok töredéke látszik.

Szani u

memorij
abot ali
nek kebe.

Se es ah
gospaghat.

vallal es ai. hi.

szentis vrezdetj. m.

ty ontadg tevdetj.

toson kezur. hogy a

nek o napian. allag.

Jobudg felol. es demitj.

metoz ah szai

ppuetjok et.

aldottj.

- Vram ie[...]
menyors[...]
-abol al[...]
-nek kebe[...]
5 -be ees ah[...]
-gassaghan [...]
vallah ees a[...]
szenth veredeth [...]
kÿ ontadh tegedeth [...]
10 -toson kerw[...] hogÿ a[...]
-nek o napÿan allas [...]
Iobudh felol ees legÿwn[...]
meltok ah szo[...]
iÿuethok el [...]
15 aldottÿ kÿ [...]

Országos Széchényi Könyvtár

meqy va
nylagnak
ozok Am
nara
maia
valo au
agy Faude
ma wnek amija
elen fijs maia
ky angyalto
ky fogadok
ky szedek az ozok
miessegeth
szwly isten
ia

- [...] megh va-
[...]jlyagnak
[...] oroke Amen
[...] maria¹
5 [...]]yz maria-
[...] valo aui-
[...]]yagh Gaude
[...] istennek annya
[...]telen szyz maria
10 [...]]y ky [...] angyaltol
[...]teth fogadal
[...]ol ky szwleth az orok-
[...]]enyessegheth
[...]orwly isten-
15 [...]]ya

¹ A 4. és 5. sor között elválasztásként vörös hullámvonalak állnak.

- the magad [...]
 kwl sz[...]
 Dÿcÿer[...]
 -tõth [...]
 5 -nak sz[...]
 mÿ e[...]
 -erth [...]
 mÿ vr [...]
 cristosn[...]¹
) Kõuethkõ[...]
 ah bodog [...]
 otalma [...]
 aÿan[...]²
 O Asz[...]
 5 ah the [...]

Országos Széchényi Könyvtár

9. és 10. sor között elválasztásként vörös hullámvonalak állnak.
 10–14. sor kurzív írású.

Mallo
the iz
tebe
in na
ik nap
the
ees
egyom
hph ze
is byga
endon
ees
lethp
k
s the
otte

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

[...]n valo
 [...] the ȳr-
 [...] kebe-
 [...]jon na-
 5 [...]ak nap
 [...]n the-
 [...] ees
 [...]agȳom
 [...]on re-
 10 [...]es Vȳga-
 [...]endon
 [...]h ees
 [...] eletho
 [...]jek
 15 [...]g the
 [...]osse-¹

¹A fényképen látható különálló betűmaradványokat a restauráláskor véletlenszerűen helyezték el.

3
fotónak ee
nek mijsa
chjelekedest
tesznek ee
al, the" ees b.
ikazatgja
en b. k. segy.
Amén

3

Magos Széchényi Könyvtár

-sothnek ee[...]

-nek myat[...]

chyelekedes[...]

tessenek ee[...]

5 ah the" ees th[...]

akarathya [...]

en szwksego¹[...]

Amen

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

¹A w javított betű.

[...]zic az vris-
[...]k es vere-
[...]nek hozza
[...]eseröl va-
5 [...]atsagh
[...]sagos es örök mi-
[...]risten: yme iaru-¹
[...]getlen fiadnac
[...]istosnak zent
10 [...]nek zentsegere
[...]en kor eletnec
[...]elmes irgal-
[...]jeyehöz²

Országos Széchényi Könyvtár

Az utolsó betű olvasása bizonytalan.

A fényképen látható különálló vörös betűmaradványokat a restaurálásakor véletlenszerűen helyezték el.

181
vak orok fenchez
gossagához: zegen
es földet vrasos
dichosegner kiralic
nak okaert kerem
messegedet hog me
meg giogisttanod a
sagemat: meg mo
noel dohossagim
velagosttanod az a vak
gamot: meg k. X. X. X.
ai en zegenseg
fedezne h az es
gemet: hog

vak orok fenessegh[...]
gossagahoz: zegeny [...]
es földnec vrahhoz [...]
dichoseg nec kiralia [...]

5 nak okaert kerem [...]
messegedet hog me[...]
meg giogyttanod az [...]
sagomat: meg mo[...]
nod dohossagim [...]¹

10 velagossitanod az en vak[...]
gamot: meg kazdagit[...]
az en zegensege[...]
fedezne[.]h az e[...]
gemet: hog

Országos Széchényi Könyvtár

¹A sor végén olvashatatlan töredékes betűk látszanak.

redet kiraducnak
es vralkodocnak
nagy bechpulttel
tegel. oly felcimmel
ritel: oly hitel es tiz-
es aitatossagmal
szerttel es alasztossa-
nemlik tegedet hozsam
mikeppen illethi
teges es nagysagos
alkalmas es isz
tekeresed fel vra
teret: az
es wazgot
kazitokat

- [...]gedet kiraliocnac
 [...]: es vralkodocnak
 [...]ly nag bechyulettel
 [...]segel: oly felemmel
 5 [...]tettel: oly hittel es tiz-
 [...] es aitatossaggal
 [...]ekezettel es alazatossa-
 [...]demlek tegedet hozzam
 [...]: mikeppen illethi¹
 10 [...]the felseges es nagsagos
 [...]uedet [...] alkalmas es yd-
 [...]jek gieriezdfeľ vrā
 [...] az zeretetet: az
 [...]eg: es iozagot
 15 [...] alaztokat

A sor elején olvashatatlan töredékes betűk látszanak.

oregbitied: lelkennek es
-testemet yducseget aggyad
misd meg vram as the orsa-
gdat es zalij le: hog te hoz-
zad egietemben egyicfullie
the veled egietemben iy lelek
legick: O tizteltes zentsegh
kerlec hog te miattad mynd
ellensegym el tauoztassanak
bynek meg bochataffanak
es minden gonozok te uelen
volfeonak miatta kyri kez-
tesseick io igickoztot ad
as erkeletheket. meg foad
en minden en ebels

oregbiched: lelkennek es
 testemet yduesseget aggyad
 nÿsd meg vram az the orza-
 gidat es zalÿ le: hog te hoz-
 5 zad egietemben eggiessuluē
 the veled egietemben eg lelek
 legfiek: O tizeteles zentsegh
 kerlec hog te miattad mynd
 ellensegÿm el tauoztassanac
 10 bynek meg bochatassanak
 es minden gonozok te ielen
 voltodnak miatta kÿ rekez-
 tessenek io igieközetöt ag[...]
 az erkölcheket meg fen[...]
 15 en minden en chele[...]¹

Országos Széchényi Könyvtár

A fényképen látható különálló betűmaradványt a restauráláskor véletlenszerűen helyezték el.

met az the bekeffegedben
zeresjed meg. Az en ertelme
vü velagossaggal meg vela
gortassek: keuan sagom fel
langagion remenségem meg
erogtassek es en elettem meg
iobbittassek es emek vtanna
en halalom io kepen lebeszen
Masodu matsugh.
En vram iesus cristus ix
szalmassagos attya: kerlek
elie zvel: hoy minden en by
met meg bochassad. ez
naly eletben az kent

met az the bekessegedben
zerezyed¹ meg: Az en ertelmē
v̄y velagossaggal meg vela-
gositassek: keuansagom fel

- 5 langagion remensegem meg
erõsitiessek es en elethem meg
iobbittassek es ennek vtanna
en halalom io kepen lehessen

Masodic imatsagh

- 10 En vram iesus cristus ir-
galmassagos attya: kerlek
telies zyvel: hog mīden en b̄y:
[...]met meg bochassad: ez
[...] valo eletben ag kent

Országos Széchényi Könyvtár

A zy betűk ss-ből vannak átirva.

10
asokert: es az purgatoriumra
mas kerth ne tarh: o meg
mondhatatlan kegyesség
sten: kinek erősege: yeghetit.
ien: mert the maladnelkük
hyneknek ellene nem. alha-
tok oly igen meg erősy en.
temet: hoy toualva Galaloes
bynt scha ne tinek: es pörög
net miden kesyrtetit: ma döl
fogua meg szögem eltemet
boncolatimat beszédmet
es thelekodesimmet mnd
tel fogua meg igazgass

- azokert: es az purgatoriomra
 mas kenth ne tarch: o meg
 mondhatatlan kegessegw
 isten: kinek erossege veghetet-
 5 len: mert the naladnelkül¹
 byneknek ellene nem alha-
 tok olý igen meg erösyeh en-
 gemet: hog touabba halalos
 bvnt soha ne tegiek: es ordog-²
 10 nec mīden kesýrtetit: matol
 fogua meg gyozem eletemet
 gondolatimat bezedimet
 es chelekodesim[.]t mindenes-
 tulfogua meg igazgassam

A végső *l* talán *k* betűből van javítva.

¹A 9. sorra a szemben lévő lap vörös tintája átütött.

es erigmet cletimmet
vegen meg oris hog az
ordog nekem teuelgesth
ne aggion. es ezenkeppen
ketseben ualo esesben ne
vutessem: O kutsa zarmas
tatuan zerectroth. tegied
as en elmemet zabadoffa
imnden terecmtoth allat.
tol mely en elmemeth o
hossa vohatnaya. es az the
zerectetitel meg vanthana
ya. hog az the zerecteteben
haznalyak masti kegiek.

es engemet eletemnek
vegen meg q̄r̄ȳz̄ hoḡ az
q̄rdoḡ nekem teuelgesth
ne aggion: es ezenkeppen
5 ketsegeben ualo esesben ne
vitessem: O kutfo zarmaz-
tatuān zeretetoth: tegied
az en elmemet zabadossa
m̄ynden teremtoth allat-
10 tol mely en elmemeth q̄-
hozza vohatnāya: es az the
zeretetettel meg banthana-
ya: hoḡ az the zeretetedben
haznal̄yak mastā kegiek¹

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az utolsó sorban az frástükör kijelölésének vonala látszik.

11
es halalomnak ictien ma
tan tegetet hozsam veget
lek es ezenkeppen asen tel
kemet testnek sakyalbol ky
fyztattati vusico as mende
hato atyanak grekbe valo
paletayaban aszent haro
sagnak zynenck nyluan
valo iatasara Amen

O irgalmassagnac kuth
fye ky seha nem zynel fel
forranj vuol es may na
pon es adyat as en kor
kennek as the testet as

es halalomnak ideien mel-
tan tegedet hozzam vegie-
lek es ezenkeppen az en lel-
kemet testnek sakyabol ky

5 foztattath vigied az mendē-
hato atyanak orokbe valo
palotayaban az zent harō-
sagnak zynenek nyľuan
valo latasara Amen:

10 O irgalmassagnac kũth-
feye ky soha nem zonel fel-
forranỹ yuel es may na-
pon es adyat az en kor lel-
kemnek az the testedet aỹta-

tossagal hoziaya vernu. es
az the dragalatos veredeth
meg ymmya nem hog igtz
vagioc & amatta bynes. met
nem zykse az verus az agf
sebeluk nek. & gonozul the
uokner. O byson zerceth ky
ben vacion grek bodegsagh
O in leknek remensge ve
gied el tolem. en alnatsaln
mat. hog tizta lekkel erde
lekbe memem az sentikner
zyttcheg. Tenedet bar az en
zyem telisynh bi az en ke
sagomath melle en

tossagal hoziaya venny: es
az the dragalatos veredeth
meg ýnnýa nem hog igaz
vagioc de maga býnes: mert
5 nem zýkseg az vruos az eges-
segbelieknek: de gonozvl the-
uoknec: O byzon zereteth ký-
ben vagion orok bodogsagh
O en lelkének remensege ve-
10 gied el tolem: en alnacsagi-
mat: hog tizta lelekel erde-
lekbe mennem az senteknec
zenthehoz Tegedet var az en
zyvem teliesych be az en ke-
15 uansagomath mellet en

ciem bochattal miképpen
the magad akartad hied va-
nok en cristus ne hag en-
nemeth idegemek: az the
logiod enemeth myndene-
koron elöl végien es myn-
denke gonosztul megoltal-
mazion: O en vram usoc
cristus ywy el kinek ellene-
en maualias vetkeztem
led az en bűneymet kijez-
ki ontottad az the draga-
tus zenth veredet: ywy el-
redesszes isten angyalok
:Grog verussetemnek eiket

belem¹ bochattal mikeppen
 the magad akartad tyed va-
 giok en cristus ne hag en-
 gemeth ydegennek: az the
 5 iogiod engemeth mynden-
 koron elöl vegien es myn-
 den<ko> gonoztul megoltal-
 mazon: O en vram ieszos
 cristus ywy el kinek ellene
 10 en nyaualias vetkeztem fe-
 led az en byneymet kýkert
 ký ontottad az the dragala-
 tos zenth veredet: ywy el
 edesseges isten aggiad nekem
 5 orok² vduossegnek etketh yoy

A második *e* fölött talán véletlen tollvonás látszik.

Az utolsó sor előtt az frástükröt kijelölő jelzés áll, nem választóvonal.

el zeploctulen ofhya zavaa. 4
mry engemeth in grecke uaid
halaltol : yoy el korokraak va
uofa : yoy el boytloknck etke
yoy el vram latogafid meg
eshagath the neued zentel
tetteth : yme en youek hozad
kyt telies zyvermmel keuanor
kyhes telies elmenck i meko
setyret : fohuzkodom kyt telies
mynd belvermmel meg gle
lek kynck zent tikit es vret
keuanom hozam vermem
okert okaert hop mend kor
vermem lakozial es oxpox
engemeth el me huzamer

el zeplottelen ostya zabadych
meg engemeth az oroke ualo
halaltol: yoy el koroknak vr-
uosa: yoy el boyteloknek etke
5 yoy el vram latogasd meg
ez hazath the neued zentel-
tetteth: yme en yokek hozzad
kyt telyes zyvemmel keuanoc
kyhez telies elm̄enek igiek̄o-
10 zetyuel fohazkodom kyt telies
mynd belsõyimmel meg o-
lek kynek zent testet es veret
keuanom hozzam vennem
ennek okaert hoḡ mend̄ekor
15 en bennem lakozial es orogbe
-engemeth el ne hagy: Amen

Az komunkalas vna
 valo hala adafokh
 halakat adok en ucked zef
 atnam qrok mendenhato.
 isten kij engemet bonyol mel
 tatlant thx malajtodnak
 myatta: es nem credmynek
 teteliet meltaottal meg
 clepitned azm vronk ispa
 nak dragalatos tishuie
 et veruel: kerlek tegec
 hog ez zentseg ne lepien
 kem hitnek karhovatol
 de yducessenme: legu

Az komunikalas vtā

valo hala adasokh

halakat adok en neked zēt

atyam örök mendenhato

5 isten ky engemet bynest mel-

tatlant the malasztodnak

myatta: es nem erdem̄ynek

teteliert meltoltattal meg

elegitened az my vronk iesus-

0 nak dragalatos testeuel

es vereuel: kerlek tegedeth

hog ez zentseg ne legien ne-

kem <hitnek> karhozatomra

de yduessegõmre: legien ne-¹

Országos Széchényi Könyvtár

¹ az utolsó sorban az frástükör kijelölésének vonala látszik.

kem hitnek figuere: es ve
akaritnak kotorgaxtya: le
gien Gyneynk meg hyula.
sa: kyuanisagnak es torokosag
nak ky rcheste se: touaba le
gien zerectinek: tistasagnak
Zegensagnak: Gekesagnak: ala
zatysagnak: engedelmissen
nek es nynden 103atgnak
es telus Zentisagnak neuca
dese: latando es iathatallat
ellenisagnak chalaxisagnak
ellenes es es otalom: en yn
Zalasygnak fisticnek es lel
sagnak tekelletisagnak va.

kem hitnek feguere: es yo
akaratnak kotorgartya: le-
gien byneyn̄nek meg hyula-
sa: kyuansagnak es torkossag-
5 nak ky rekeztese: touaba le-
gien zeretetnek: tiztasagnak
zegensegnek: bekesegek: ala-
zatossagnak: engedelmesse-
nek es mynden iozagoknak
0 es telies zentsegnek neueko-
dese: latando es lathatatlā
ellensegyn̄nek chalardsagyn̄ac
ellene erős otalom: en yn̄-
dulasyn̄nak testieknek es lel-
5 kiecnek tekellestességgel va-

Országos Széchényi Könyvtár

lo nyugodalma: es chak thi
 magocba eros ragazkodas
 es en vegenek bedog el vege
 zese: es kerlek tygedet hog az
 meg mondhatatlan lakoda.
 lenna engemeth meltath
 lan bnyest meltoltastal vny
 ned: holot tinnen mugath
 vag az the zentydet byzony
 velagossag telves meg elegi
 tes: trkelltes: vnyasag: seke
 bedogsag es sepeke vnyo gny

C A M E N

lo nyugodalma: es chak the
 magodba erős ragazkodus
 es en vegēnek bodog el vege-
 zese: es kerlek tegedet hog az
 5 meg mondhatatlā lakoda-
 lomra engemeth meltath-
 lan bynest meltoltassal vyn-
 ned: holot tennen magath
 vag az the zentydet¹ bizony²
 10 velagossag telyes meg elegy-
 tes: tekelltes: vigasag: orok
 bodogsag es oroke valo orom

AMEN

¹A *ze* és a szóvégi *t* átfírt betűk. A *t* talán *k*-ből javítva.

²A *b* javított betű.

Ez matfugot akor kel
mondany mikor cim-
ber fel kel agyalol regul
Halakait adok nekem vram
usor cristus by engemeth
meltoltattal ez eyel meg
grizned: kerem az the kegyes
kegyes nagesgedeth vram hog
engedud nekem ez vouen.
Dg napot ez kepen el koltu-
nom az the zent solgala-
toeban mynden alazatos
sagat es erhelmesseal hogg
kellmettis solgalatot tihet
* sek the miked Amery

Ez imatsagot akor kel
mondany mikor em-
ber fel kel agiabol regel
Halakat adok neked vram

- 5 iesos cristus ky engemeth
meltoltattal ez eyel meg
orizned: kerem az the kegies
kegielmessegedeth vrā hog
engedied nekem ez yquen-
10 dō napot ez kepen el költe-
nōm az the zent zolgala-
todban mynden alazatos-
sagal es ertelmessegel hogy
kellemettes zolgalatot tehes-
15 -sek theneked Amen

Ez matsag módando
mikor embex megü
agyaban

Halakat adok neked vram
ty multoltattal engemet ez
may riapon men griznap
kevem az thy kegyelmességedet
kegyességes vram hog engered
nekem ez eyeth: wth tista uluk
uel es tistuel hog roquiel
fil keluen tihessék neked
kellennettis zolgalatoss

AMEN

Ez imatsag mōdando

mikor ember megie

agyaban

Halakat adok neked vram

5 kȳ meltoltattal engemet ez

may napon meg ȳriznȳd

kerem az thē kegielmessegedet

kegiesseges vrā hog engegied

nekem ez eȳeth: igh tizta lelek-

10 uel es testuel hog reguel

fel keluen tehessek neked

kellemettes zolgalatoh

AMEN

O kegyessegis vrain u sus
ristus tkench xcam mel
tatlan solgalo leumyadra
az the iggalmas semeyducl
fikcl tkench petret az tor
uashan: maria mayda
lenat az lake dalomban
az toluayt az keresttan es
engged emckem: hog petre
xel az en Gynemmet multa
meg sprathassam: es ma
ria magdalnaual tikkla
telliget tagedt zeresilek es
az toluayt az mempey

O kegiesseges vram iesus
cristus tekench ream mel-
tatlan zolgalo leanyadra
az the irgalmas zemejduel
5 kikel tekented petert az tor-
naczaiban: maria magda-
lenat az lakodalomban
az toluajt az keresztfan es
engedjed ennekem: hog peter-
10 rel az en byneymet melta
meg syrathassam: es ma-
ria magdalenaual tekelle-
tessegvel tegedet zeresselek es
az toluajal az mennyey¹

¹Az utolsó sorban az írástükör kijelölésének vonala látszik.

15
paradythombā tegeth
sekte hathassalak Amen
Ez es az komunyka-
las btan uallo :
Halakat adok neked vram
iesus trystus menden thr
vauaydrol kikel enymet
bymest zerettel: sokakal na-
tyvokal es meg mondhatat-
lanokal: Den ed seges vram
iesus pogramesi halakat ad-
nek neked ha tiunek es ha
melto volnek es ha cleynd.

paradychombā tegedeth
oroke hathassalak Amen

**Ez es az komunyka-
las vtan ūalo -:**

- 5 Halakat adok neked vram
iesus cristus minden the
yauaydrol kikel engemet
bynest zerettel: sokakal na-
gyokal es meg mondhatat-
10 lanokal: O en edesseges vrā
iesos oromese halakat ad-
nek neked ha tudnek es ha
melto¹ volnek es ha eleg vol-

¹A szó előtt az frástükör kijelölésének nyoma látszik.

nek clep multo rcaija. ilien
meg monchatatla yauu.
idert: de nem tudok multo
sem vagiok clep sem vagior
ere: mert ha zassor es ger
sor az en tiffimeth bialara
adriam ilien chodalatos
cozagodert: von mynd semit
nem temek. Amak okaert.
kerlet tegedet vra usus az
thi kefir vstors ken zenred.
desednek myatta er az the ke
men seges koron azafodert
az the keuettlen balalod
er eb az thi nagy vyalma

- nek eleg melto reaÿa: ilien
 meg mondhatatlā yaua-
 idert: de nem tudok melto
 sem vagiok eleg sem vagioc
 5 erre: mert ha zazzor es ezer-
 zÿr az en testemeth halarra
 adnam ilien chodalatos
 iozagokert:¹ vgy mynd semit
 nem tennek: Annak okaert.
 0 kerlec tegedet vrā iesus az
 the keserÿseges ken zenued-
 desednek myatta · es az the ke-
 menseges koronazasoderth
 es az the kegietlen halalod-
 5 ert es az the nag irgalmas-

Országos Széchényi Könyvtár

¹ k javított betű.

jagodert: hogi nratmas ar
 en lalkemk as q ky mine
 sebm: es agvad nickem thi
 kopis malaetodit: hogi k
 oeret meg ofmerby: stlek
 es zerebesslek: telic en zi
 vemmel: tilic en lalkemel
 es tilic mid bilsyemel fu
 li baratomat mikpe ma
 qornat: fram ibs xps sig
 nickem: epuric hitin eye
 urmensaget: es tikellek
 k: k: toth: aluzatossaget: bice
 segit: hystasaget: es enaget

sagodert: hog' irgalmaz az
en lelkēnek az o ky mene
seben: es agiad nekem the
kegies malaztodat: hog' te-
5 gedet meg esmerhesselek
es zerethesselek: telies¹ en zy
vommel: telies en lelkēmel
es telies myd belsoymel fe-
le baromat mikepē ma-
10 gamat: vram ihs xps agy
nekem: egienes hiteth eros
remenseget: es tekelleter ze-
retetoth: alazatosagat: beke-
seget: tisztasagot: es engedel-²

Országos Széchényi Könyvtár

¹A t javított betű.

²Ezen a lapon több szót – talán a tinta halványága miatt – átfirt a scriptor.

messaget. ca. 1030
kat. Kikauel kellemetis lexi.
sek as the felseggendek clotte
es as the felseiden aianlo
as en lalkemet. Es zensegner
imatta. yohythassa elctomet
youendese magamat Orner.
tol elfulmashassam. Elmä.
länidokxul bankochassa es
annak ~~Wana~~ aquad as the
zent orzagodot Amen

messegeth: es egyeb iozago-
 kat: kikuel kellemetes lehes-
 sek az the felsegödnek elötte
 es az the kezeidben aianlō
 5 az en lelkemet: ez zensegnec
 imatta: yobythassā eletömet
 youendöbe magamat bynec-
 töl oltalmazhassam: elmü.¹
 landokrul bankodhassā es
 10 annak vtāna agiad az the
 zent orzagodat Amen²

¹A scriptor u helyett n betűt írt. Tévedését a fölő tett két ponttal javította.

²Ezen a lapon több szót – talán a tinta halványsága miatt – átirta a scriptor.

18
...olvasiatak ez iras. az dijs
chosseggs zijz zent. mar
ghit azzomak elerizol es
ven zenbedesszol. niste
pen vewe az mazzom
sagnak voronaiat es va
lavi o neri zoleal es nigo
lij orel mazzossagjal
misen veessseegneob
segyssob lezon oneri
halalanaz ozayat es
misen o nlyes kelyben
vovestor

olwastatik ez iras az dÿ<chq>

-chösseggos zÿz zent mar-

-ghit azzonnak eletiröl es

ken zenvedesseröl mike-

5 -pen vewe az martirom-

-sagnak koronaiat es va-

-laki q neki zolgal es tiztq-

-lÿ qteth aitatossaggal

minden keetsseegnegl

10 segitssegh lezön önekÿ

halalanak oräyat es

miden q telÿes eletÿben

köwetközik

Dichosseghes zűz zent: ma
zghit azzonj: nevezzenek ne
minemj dragalatos rozol
mely ro hűwanatik: magz
aritanak: mely fejek zűnel
ekes iollebet kisedes es igen
nagy iozagos: ekreppen bo
dogh zent magvit azzonj es
vata fejek kűdmiamint az
zűzesseghnek manna: kűsűd
az alazarossagnak manna
es kűnek iozaga penegh: ma
dananak lemmi: veznek

- Dichosseghes zÿz zent:¹ ma-
-rghit azzonÿ: neuetzetik ne-
-minemÿ dragalatos kørøl
melÿ kò hÿwattatik: marg-
5 -aritanak: melÿ feÿer zÿnel
ekes iollehet kiseded es igen
nagÿ iozagos: ekkeppen bo-
-dogh zent margit azzonÿees
vala feÿer tudniamint az
10 zizesseghnek miatta: kÿsded
az alazatossagnak miatta
ez kørnek iozaga penegh: mo-
-ndattatik lenni: vernek

¹A három pont nem tagolójel, hanem a túl szorosan egymás mellé került szavak elkülönítésére szolgál. Ez a szerepe a továbbiakban is.

19
az ontassanak ellenre: az
zűwnek zenuedessenek sa-
nijaságának ellenre: es az
leleknek meg erőssítésere
ekepen az kódog zűz zemb
margit azzonjes valloraz
iozagot: az o bezenek ni on-
tassanak ellenre: az alba-
kassagnak miatta: mert
az o marhizoniságaban
ken zenuedesseben lon al-
haratos: az o zűwben valo
zenuedjnek ellenre: tudnia
mint: az o zdognek keszre-
tith

kÿ ontassanak ellenne: az¹
zÿwnek zenuedessenek sa-
-nÿarusaganak ellene: es az
leleknek meg erössitessere
5 ekepen az bodog zÿz zenth
margit azzonÿes valla: az
iozagot: az  verenek ki on-
-tassanak ellene: az alha-
-tatossagnak miatta: mert
10 az  martiromsagaban
ken zenuedesseben lön al-
-hatatos: az  zÿweben valo
zenuedesnek ellene: tudnia
mint: az rdognek keserte-
tith

Az első sor előtt álló pont az frástükröt jelöli ki itt és a következő lapokon is.

" it az öjözodelomnek mia
" ta: meit az zent mazgit az
" zony: meö öjöze az özöde
" ot: es az lelexnek meö egö
" ssirejere barozitassaga: az
" kobotannak tiana: meit
" az ö kobotanijának mia
" ta sokaknak lelket meö
" barozita es egössite: es az
" szistosnak birize kizime: ki
" nek eleit az koinos ne
" wö emböz meö egiven meö
" iza: ezon kerep: olvasstani
" vaia az sz zent mazgit

- tit az győzodelomnek miat-
-ta: mert az zent margit az-
-zonÿ: meg győze az ordog-
-ot: es az leleknek meg erő-
5 -ssitessere batoritassara: az
tudomannak miatta: mert
az o tudomanÿanak miat-
-ta sokaknak lelket meg
batoritta es erössitte: es az
0 cristosnak hitire teritte: ki-
-nek eletit az teotinõs ne-
-wõ embõr meg ertwen meg
ira: ezõn kepen: olwastatik
vala az ziz zent margit

azzonijzol mezt vala az dich //
 orseges zyz zent maggit azonij
 aniochia bazasabol valo
 keodosiornak leaniya ki vala
 az sido nemzetben patziara
 nak leaniya: es ez zyz zent ma
 git azonij adanateek az
 daijkanak es mirozon fel
 kezdet volna neuerodni: jut //
 wan ezelmessége mes kez //
 kolvodrek: amarakaiet esy
 napon: miroz imaz volna hiz //
 zen oho ezendos: es mirozon az
 tob zizekkel az iuhoknan cho
 idaiat ozizneie: ez olibius

- azzonÿrol mert vala az dich-
-osseges zÿz zent margit azonÿ
antiochia varasabol valo
teodosiosnak leanÿa ki vala
5 az sidq nemzetben patriarca-
-nak leanÿa: es ez ziz zent ma-
-rgit azzonÿ adattateek az
daÿkanak es mikoron fel
kezdet volna neuekqdni: iut-
10 -wan ertelmessegre meg kerez-
-tqlkqdeek: annakokaiert egÿ
napon: mikor imar volna tiz-
-zen qth eztendqs: es mikoron: az
tqb zizekkel az iuhoknak cho-
15 -rdaiat qrizneie: ez olibrius

feledlom vezdet volna azon
el memmi: es ilij zepseg es leam
zor mes zemiklwen: leghon:
" an az o zerekenze fel eeryede
es az o zolcsait bamarsagal
o hozza bochara mondwan
menyerotel es fogiarot meg
otet: es ha zabad embor leje
no: tudnia mint ha bala
" pinet nem iegyesse: oret
en hozam vezem felsegol
es ha leany en maexannat
bujareyen ballom: amaz
ordiert mivozon zemelije: ge
zent elq hozanarot volna

- feiedelom kezdet volna azon
el menni: es ily zepseges lean-
-zot meg zemlelwen: leghott-
-an az o zeretetire fel gerýede
5 es az o zolgait hamarsagal
o hozza bochatta mondwan
menýetokel es fogiatok meg
otet: es ha zabad embor leýe-
-nd: tudnia mint ha vala-
10 -kinek nem iegýesse: oteth
en hozzam vezem felesegol
: es ha leaný en¹ magamnak
bwýakepen vallom: annak-
-okaiert mikoron zemelye: ze-
15 -rent elo hozattatot volna

¹Az *n* betút tévedésből talán folytatni akarta a scriptor.

.azzonijzol mezt vala az dich //
 orseges zyz zent margit azonij
 aniochia bazasabol valo
 teodosiornak leaniya ki vala
 az sido nemzetben patziara
 nak leaniya: es ez zyz zent ma
 git azonij adattarek az
 daijkanak es mirozon fel
 vezdet volna neuerodmi: iur //
 wan euclmersege mek kezg //
 koldotek: amakaraiert egy
 napon: miroz imaz volna kiz //
 zen oth ezendos: es mirozon az
 tob zizettel az iuhoknak cho //
 idaiat oziznete: ez olibius

kezdee kerdezni ez olibrius
 feyedelom otet az o nemzetse-
 -gerol: es az o neuerol: es az
 o alapatyarol rendirol: az

- 5 zent margit azon penegh
 felele: monda onon: magat
 nemes nembol valona lenni
 es neuet monda margitnak
 es kereztyen nembol az az ke-
 .0 -reztyenek monda magat <le>-
 -lenni: kinek olibrius moda
 bizonyawal ez keet elsok: iga-
 -zan illetnek tegodet: de mert
 nemesnek esmertetol: es zepse-¹

Az utolsó sor előtt álló pont az frástükröt jelöli ki itt és a következő lapokon is.

- eges rozol margaritarol. neug
" rozol margaritarol. de az barm
" adix ne illik re bozzad: hogy
" stij zecysegos kanzo az meo
" fezwolter valija isenol: kinek
" zent margit azonij monda
" homar tudod az ciszusz meo
" fezwolternek lemmi: es monda: az
" olivarius az kezezyenoknek
" konyivokbol tudom ezt: xij
" nek zent margit azonij mo
" nda: amakoraiert nikoz
" oluastariz az ciszusznar ken
" nya es dichossege: melij ty

- eges kőřol margaritarol neuez-
-tetol margitnak: de az harm-
-adik nē illik te hozzad: hogŷ
ilŷ zeepsegős leanzo az meg
5 fezwltet valŷa istenol: kinek
zent margit azonŷ monda
honnat tudod az cristust meg
fezwltnek lenni: es monda: az
olibrius az kereztyenoknek
0 kőnywokbol tudom ezt: kŷ-
-nek zent margit azonŷ mo-
-nda: annakokaiert mikor
oluastatik az cristusnak ken-
-nŷa es dichossege: melŷ tŷ

62 22
ez őjensek közé. vagyon es
őj alagatorokka: bōj bōj
esőjet hiőyetek es az mast
mes tadagjajok: mirozon.
ez zent magait kizomlana
es erőssireneie: az cüstul meg
fezvolt nek lenni az valchag.
onker: De maga mostan őz.
oket elnee ez erőssireneie
mes hazagwan az olivrius
paganidoolá bōj őnt az k
közben veniiek: kővetőz
enke mapon penes: ő bōzza

21
Országos Széchényi Könyvtár

- zegyensektökre vagyon es
-gyalazatotokra: vgy hogy
egyet higyetok es az mast
meg tagagyatok: mikoron
5 ez zent margit bizonitana-
es erossiteneie: az cristust meg
fezwltnek lenni az valchag-
-onkert: de maga mostan or-
-okee elnee ezt erossiteneye
10 meg haragwan az olibrius
paranchola hogy otet az to-
-lotzben vetteiek: koutkoz-
-endö napon peneg: o hozza

biuanata. es monda-poni
ke nyauualijas leango ponij
" zyl az te zepsegodon: es im
" agjad az mi isremivet:
" bogij kenepod jol kojien:
" viner monda az zent mar.
" Sit azzonij: az imadijat me
" lyet az fold es az tengoz zen
" rvi es minden rezomort
" alator felijp: viner olibuz
" monda hanem ha enged
" emerom: se az te restbet el
" zassanato: viner zent mar

hiuattata es monda ɔ neki
te n̄yaualyas leanzo k̄on̄ȳo-
-r̄yl̄y az te zepseḡod̄on: es im-
-aḡyad az mi isteninket:

5 hoḡy tenek̄od iol leḡyen:

kinek monda az zent mar-
-git azzon̄y: az imad̄yat me-
-l̄ȳet az föld es az tenḡor ret-
-t̄oki es minden ter̄omt̄oth

10 alat̄ok fel̄yk: kinek olibrius
monda ha nem ha engedz
ennek̄om: de az te testedet el
zaggattat̄o: kinek zent mar-

pit azzonij monba: az cu "
 stus onon magar halalza "
 ana en ezonem: es amaz "
 onaiert az ciztusezt veun "
 ok mes halmi: az regyer "
 len. olibzius paranchola "
 pret hajjanal fogiva az "
 oztogyze fel vorni: es oly "
 regyerbenol vezde elozet be "
 zerni vezzowel: enekviana "
 vas oberebennel mes fog "
 tami az o restet t vegy hoggy "
 az o keremezol: az o restet loe "
 "keremezol."

- git azzonö monda: az cri-
-stus onon magat halalra
atta en eröttem: es annak-
-okaiert az cristusert keuan-
5 -ok meg halni: az kegÿet-
-len olibrius paranchola
ötet haÿanal fogwa az
ötörÿre fel kötni: es olÿ
kegÿetlenöl kezde elözör ve-
10 -retni vezzöwel: enek vtana
vas gherebennel meg foz-
-tani az ö testet <.> vgÿ hogÿ
az ö tetemeröl¹ az ö teste lee

¹A *telemەرöl* elmaszatólódot, ezért a másoló a sor alá újra leírta, a szó elején is és végén is betoldójellel jelölve a javítást.

szőlő vála mint mondják
zenit izas belit Sodorok bogj
az o oldala rozor meo lar
" tan az o belso rezet: az az
kiderit es maiait mint az belit
es az o bere az o testbol az
" kepen folit vij mireppen az
vij folyo kurbfee: szinak va
" la penesb azuk vijk onb va
" lanak es ezt mondjak va
" la: o zepseges magok azzony
Bizonyaval isen karpodonk
es szonk x zaijad bogj

fozlot vala mint mondjak
zent iras beli doctorok hogy
az o oldala kozzot meg lat-
-tak az o belso rezet: az az
5 tideie es maiat mind az belit
es az o vere az o testbol ak-
-kepen folt ky mikeppen az
ky folyo kwthfee: sirnak va-
-la penegh azok kyk oth ua-
0 -lanak es ezt mondjak va-
-la: o zepsegos margit azzony
bizonyaval igen bankodonk
es sironk te rajtad hogy

az te regredet iij vesjelenol²⁸
mes eijpionwen luyrok
o mirepen: el vezied az te ze
pregader: az te bierkensged
ner miana: de maga ah
vagy chak mostan hujj bo
oij towaba elij: riknek: zet
margit monda: o ij eonoz
tanach adok tauqianok el
en tolem: mert ez testnek
gionzesse pengassa az lelek
nek idvessgeze vagon: es
monda az olkzius vesjelen

az te testedet ily kegyetlenol
meg gyotowen latyw
o mikepen: el vezted az te ze-
-psegodet: az te hitetlenseged-
5 -nek miatta: de maga ah-
vagy chak mostan hygy ho-
-gy towaba ely: kiknek: zet
margit monda: o ty gonoz
tanach adok tauoziatok el
0 en tolem: mert ez testnek
gyottresse kenzassa az lelek-
-nek idwessegere vagyon: es
monda az olibrius kegyetlen

Országos Széchényi Könyvtár

seidelomnen o re orcaalan
eb es velbetelen orozlan :re
az resten baralmar ballaz: de
az lelvet az cizjus meg taziya
emex viana oret le veter. es
venero ag romloctben: mezt
az o orcajat bee fedezij vala
sem nezben labarja vala
az ilij nagij vez onlast zeme
" vel: es mirozon imoz ag ro "
" mloctben veterot volna: ch
" dalatos fenesseg oth fenlert.
hol oth mirozon volna zent

- feidelõmnek o te orcatalan
eb es telhetetlen orozlan: te
az testen hatalmat vallaz: de
az lelket az cristus meg tartya
5) ennek vtanna õtet le vetete · es
vettete az tõmlõctben: mert
az õ orcaÿat bee fedezÿ vala
sem nezheti lathatya vala
ez ilÿ nagÿ ver ontast zeme-
6) -wel: es mikoron imar az tõ-
mlõctben vettetõt volna: cho-
dalatos fenesseg oth fenleek
hol oth mikõron volna zent

23

margit i marozek vhoz boji
az ellenszegor ki o vele viask,
"odit latbarando keppen meg
muatamaia : es ime vgyan
oth jelonex egy kegyetlen
zwt szaktan ki mikozon o
"ket meg apamaia mazmizet
kegyetnek jegyer vete es leg
"onan el emjezek : az qzdoob
esmeglen boji qket meg cha
"lbatnaia embori zemelyben
jelonex es valoznaia sztan
meljer lanvon imafoga a
"ada

margit imatkozek vrhoz hogÿ
az ellenssegöt ki o vele viask-
-odit lathatandö keppen meg
mutatnaia: es ime vgÿan

- 5 oth ielonek egÿ kegÿetlen
rwth sarkan ki mikoron o-
-tet meg akarnaia marni: zēt
kereztnek iegÿet vette es leg-
-ottan el enÿezek: az ordogh
10 esmeglen hogÿ ötet meg cha-
-lhatnaia emböri zemelyben
ielonek es valtoztatta onmagat¹
melÿet latwan imatsagra a-
-ada

Országos Széchényi Könyvtár

A t az eredeti n helyett a szó fölött és alatt is jelölt javítás.

ada onni magat es mior
" on fel volt volna az imansa
" grol: az ordog iazula o hozza
es kezet meg fogva monda
eleges legyenek imaz kenek
" od melyeket rohel imaz zj
" nyel meg en zolam: zyz
zent margit azonyi kegyes
" len meg ragada az o fejert
es vete az foldre: es az o
job valla felol az o nyakaza
vete az o labat es monda ne
ki vesd le magat te ordogh
az azonyi alattak labala

ada ɔnɔn magat es mikor-
-on fel kɔlt volna az imatsa-
-grol: az ɔrdɔg iarula ɔ hozza
es kezet meg fogwan monda
5 elegek legyenek imar tenek-
-ɔd melyeket tɔttel imar zÿ-
-nyel meg en rolam: zÿz
zent margit azzonÿ kegÿeg-
-len meg ragada az ɔ feÿet
0 es vette az fɔldre: es az ɔ
iob valla felɔl az ɔ nyakara
vette az ɔ labat es monda ne-
-ki vesd le magat te ɔrdɔgh
az azzonÿ¹ alatnak laba: ala

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az ŷ n-ből javított betű.

20
ala: az ordog kegyetlen kij
alt vala mondvan: o bod
ogh margit: meg gyoztetet
kem te miatad: ha valam
i nemy ifju meg gyozor
volna ab val ne gondolna
de ime ez gyengessegos lea
nzo miat meg gyoztettem
ezt inkább barom: mert az
te atjad es az te atjad en
baraim valanak: az meu
gorog pogarok valanak: es
az dichossegos zys kenzerge

ala: az őrđog kegęeglen kę-
-alt vala mondwan: o bod-
-ogh margit: meg gęozzettet-
-tem te miatad: ha valam-
5 -i nemę ifęw meg gęozęot
volna ah val nę gondęnek
de ime ez gęengesseęos lea-
-nzę miat meg gęozettetem
ezt inkab banom: mert az
10 te atęad es az te anęad en
baratim valanak: <az> mert
azok poganok valanak: es
az dichęsseęos zęz kenzeręte¹

Az ę e-ből javított betű.

ora hogy meg mondanais
mierz ion, volna: es nichoda
" mondoma volna neki hogy
oda joiom: hogy oneri ka
" nachor adna: hogy az fele
" Delomnek jnere o enged
" ne: kenzerite iuaba hogy
meg mondanais mierz ho
" oij az kezzenek: ilij sona
" zoz keszenie: ki felele mon
" Swan oneri kezzenek
valo oijlofodot lemi ballani
az io kezzenek ellene
es hogy o koloz oijazom

0tet hogÿ meg mondanaia¹
 miert² ioth volna: es kichoda-³
 -mondotta volna neki hogÿ
 oda iõion: hogÿ õneki ta-
 5 -nachot adna: hogÿ az feie-
 -delõmnek intessere õ enged-
 -ne:: kenzerite touaba hogÿ
 meg mondanaia miert ho-
 -gÿ az kereztyenõket: ilÿ sok-
 0 -zor keserteneie: ki felele mon-
 -dwan õnekÿ termezetzeret
 valo gÿlõssegõt lemi vallani
 az io kereztyenõknek ellene
 es hogÿ õ tõlõk gÿyakorta

1 d betût talán a-ból javította a scriptor.
 2 z i e-ből van javítva.
 3 z a és a választójel egymásra van írva.

el özenerik mert vevano
 el hivemi en penecg megh
 f nyomozodvan az albana
 kanyagnak miata: mert
 mert izely az embornek
 bodogsagat melyet a el
 vezter es soha megh ne nye
 zheti: es az bodogsagot egy
 ebekrolis inchokodik el vez
 temi: es ezt monda az ordogh
 bogij az salamon az a hala
 lanok viana vegbereten
 son ordoggorer zezezor volna
 egy neminemi hozdaban.

- el օzettetik mert keuanō
el hitetni en peneeg megh
<s> n̄yomorodwan az alhata-
-tlansagnak miata: miert
5 mert irel̄y az emb̄ornek <bo>
bodogsagat mel̄yet օ el <->
veztet es soha meg nē n̄ye-
-rheti: es az bodogsagot eḡy-
-ebekt̄oles inch̄olk̄odik el vez-
0 teni: es ezt monda az օrdօgh
hoḡy az salamon az օ hala-
-lanak vt̄ana veghetetlen
sok օrdօgօket rekeztօt v̄olna
eḡy neminemi h̄ordoban

es mivozon az edenkol az o
" dogok nizer bodzakanak es az
emberek vöjaro: oth ahianan
" nak nagy sok vincler lenij
az bordot el torek es az o
" dogok vi minden az eger
mind bee tolek: ezot az
ordogh mes mondvan az
bodogssagos zyz az o labat
fel emek es monda nekij
fus el se nyarvalijas es az
ordos legovan el enijezek
amakoraiert barozssagos legon
" nimer vala melij az fejed
" Lmer

es mikoron az edenböl az őr-
-dögök tÿzet bochatanak es az
embörök vgÿan: őrth alitana-
-nak nagÿ sok kinchet lēnÿ

- 5 az hordot el törrek es az őr-
-dögök ki menven az eget
mind bee töltek: ezöket az
ördög meg mondwan az
bodogssagos zÿz az őr labat
- 10 fel emele es monda nekÿ
fus el te nÿawalÿas es az
ördög legottan el enÿezek
annakokaiert batorssagos lezö<n> lön¹
-n: mert vala melÿ az feiede-
-lmet

Országos Széchényi Könyvtár

A lön a lezön fölé írt betoldás.

Lmet megh oyoze vala :
 minben veeseonekwl hizi "
 vala booy az zolbaates: meo
 oyozeie: kometkzendo: na "
 pon veeseolen eoyben oy "
 luen az nerexnek bizay
 eoykben binenexek az y
 vodofagos zyz zent maeg "
 it es booy aldozneien
 o veeseolen az ismoxnek
 aldozi mes vialawan: om
 es az o njet ego izoekkel
 eoybenik vala: bey booy

- lmet megh gyözte vala:
 minden keetsegnekwl hizi-
 vala hogÿ az zolgate: meg
 gyözneie: kquetközendõ: na-
 5 -pon kegyeglen egyben gy-
 -luen az nepeknek biray
 eleÿkben vitteteteek az <y>
 bodogsagos zÿz zent marg-
 -it. es hogÿ aldozneiek
 0 o kegyeglen az istenoknek
 aldozni meg vtalawan: <otet>
 es az o testet ego izogekkel
 eghettetik¹ vala: vgÿ hogÿ

Országos Széchényi Könyvtár

¹ h e-ből van javítva.

mindenek chodalozna
" nax: bogij mireyen: ilij oij
" engesseges leany ilij nagy
kenovat el zenuedberne
emex btana eoy nagy
kadash keljes vizel: ah zyz
zent magit agzont mo
koroztenven venere az viz
" Ben: bogij az veer ellenko
" Dq kemak miatta az o ve
" nija veerzez inxab nagy
" okan neuerodneisk: de az
fold alar meg bassadwan

mindenek chodalkozna-
-nak: hogÿ mikepen: ilÿ gÿ-
-engessegös leanÿ ilÿ nagÿ
kenokat el zenuedhetne
ennek vtana egÿ nagÿ
kadath telÿes vizzel: ah zÿz
zent margit azzont meg
kötöztetwen vettete az viz-
-ben: hogÿ az keet ellenkö-
-dö kennak miatta az ö ke-
-nÿa keetzer inkab nagÿ-
-oban neueködneiek: de az
föld alat meg hassadwan

Országos Széchényi Könyvtár

el süljeda es mindengra
 ek lamara og bodogb sýð
 3 sezelomneról mes maan
 "Ja es við menn og lamra
 akkaron of eðoz fýðfiak
 hiner og sýðusban: es og
 sýðusnak neucier fee va
 "Öafnar itelenir veuer es
 marizomsagnak coronair
 "iat njezeek og olivius: fe
 "iedelom feluen ezon bogü
 mind og tob nepek el ne
 keitretneuer keitner

- el sÿlyede es mindenqkn-
 -ek lattara az bodogh zÿz
 <z> serelomnekwl meg mara-
 -da es kÿ mene ez latwā
- ;) akkoron qth ezor fyrfiak
 hinek az cristusban: es az
 cristusnak neuieirt fee¹ va-
 -gasnak iteletit veuek es
 martiromsagnak coronai<at>
-) -iat nÿerreek az olibrius: fe-
 -iedelom feluen ezon hogÿ
 mind az tob nepek el ne
 terittetneienek² ternenek

két e betű között alul látszó tollvonás talán az i pótlására való.
 z utolsó n javított betű.

hamarsaggal paranchola.
hogy az Bodog zent mag
" it azzomaz feiet venne
" tek: ez dijbossegos zyz re
" dyeglen vezven az hober
hogy adna vala mi veues
idot hogy i markozneiek
on mapaiert es az oier ha
" borgatorert: meeg azkert
" es rix az o chelekedenezel
meg emlekoznek es onerik
pivaltrepen valo jesenfeht
hatalomnak ozaiat: emert

hamarsaggal paranchola
hogy az bodog zent marg-
-it azzonnak feiet venne-
-iek: ez dychossegos zyz ke-
5 gyeglen kerwen az hohert
hogy adna valami keues
idot hogy imatkozneiek
on magaiert es az otet ha-
-borgatokert: meeg azokert-
0 -es kyk az o chelekodetierol¹
meg emlekoznek es onekyk
kywalkepen valo segetsegh
halaloknak oraian: ennek

¹Az utolsó magánhangzó esetleg e betű.

.vttama lon zozat qnerij
 az menyozzagbol hogij -
 mes halcsanatols volna
 az o menyozgasse mind "
 " emereit rik az o renzen "
 " vedessezol mes emleroz "
 " nek es o neki aitarossa "
 " agal zolcalnak es min "
 " den magzat zuly azzomi "
 " alar vij qneri zolcal se "
 " zelmnekul zuly az mas "
 " zator emek vttama fel zel "
 " wen bodofagos zyz az

vtanna lön zozat önekÿ
 az menÿorzagböl hogÿ-
 meg halgattatoth volna
 az ö kőnyörgesse mind-
 5 -enekert kik az ö kenzen-
 -vedesseröl meg emleköz-
 -nek es ö neki aitatossa-
 -agal zolgalnak es min-
 -den magzat zÿlö azzoni-
 0 -alat kÿ öneki¹ zolgal se-
 -relömnekwl zwÿ az mag-
 -zatot ennek vtanna fel kel-
 -wen bodogsagos zÿz az

¹az n talán k-ből javított betű.

imarsagzol monda az ho
bernek arjansfü ved fel:
az te fegyveroder es ved
" del az en feiemer: kü bog
" wan az o feter legotari
esij vadnyal el vasa es
el esseer az bodosstagos
zýzner az o feje es erepen
vove az máznomcagnak
koronájat: zenbede vesje
" glet ez zent zýz kent zent
tarab halvanak olobir
napjan: erepen vove az

imatsagrol monda az ho-
-hernek atyamfıy ved fel:
az te fegıwerıdet es ved-
-del az en feiemet: kıy vag-
5 -wan az ı feiet legottan
egıy vagassal el vaga es
el esseek az bodogssagos
zıyznek az ı feıye es ekepen
vıwe az martiromsagnak
0 koronaıyat: zenvede kegıye-
-glen ez zent zıy z kent zent
iakab hawanak ıtdık
napıyan: ekepen vewı az

Országos Széchényi Könyvtár

. магізотсагнатк воzonат
 ес аз орок वोडогсагал килс
 ашјон минеквикиес ашја
 сјуw зену леlex mind орок
 куw орокее amen

олуатанк итв егү пелса аз
 зиз мазіанак кј іелоніхе
 екенен нагү ізгалмаасса
 20! . бала егү нагү немес
 ембор кј minden көзон аз
 р базас тассарвал vallan
 ак іген зогалмарофок

martiromsagnak koronaiat
 es az őrök bodogsagot kith
 agyon minekwnkes atya
 fyw zent lelek mind őrök-

5 -kwl őrökee amen

oluastatik¹ ith egy pelda az
 ziz marianak ky ielonthe-
 -tetlen nagy irgalmassaga-
 -rol: vala egy nagy nemes

0 embor ky minden koron az
 o hazas² tarssawal vallan-
 -ak igen zorgalmatossok

¹ Az s betűt z-ből próbálta átjavitani a scriptor.

² Az s betű z-ből van javítva.

- az 343 maziának kijelentés
zolaalajára es vala:ne.
- kijelentés zovassor boggy
minden innen napon az
343 maziának kijelentése
sor zegenyoket daylalnak
vala mert minden innen
napon boggyan robnijavij
fogetnek vala az zegeny
- knek: es mivozon kezeltet
- nenen egy ielos bodogh az
- zovij napiaboz: ime az

az zÿz marianak tÿzteletoſ

zolgalatÿara es vala: ne-

-kÿk ilÿen zokassok hogÿ

minden innep napon az

5 zÿz marianak tÿztessegere

sok zegenÿoeket taplalnak

vala mert minden innep-

napon vgÿan kohnÿanÿ

fözetnek vala az zegenÿo

0 -knek: es mikoron közelget-

-nenek egÿ ieloſ bodogh az

-zonÿ napiahoz: ime az

31
ozdogg ben embezi zeme
lt abgazaron fel es mene:q
emborner kij vala nagy
nemes es nagy. vz mene q
hozza az ozdogg es monda
ezt onerij hogij q isen io
zarach volna: meg zegodess
q vele az nemes embor hogij
fogne az nap az zegenyoknek
nagy forras nerij igere es
mizozon iurukanak volna
az ielcs napra: holval fel

ordogh ven emberi zeme-
-lt abrazatot fel es mene: az
embornek ky vala nagy
nemes es nagy vr mene o

5 hozza az ordogh es monda
ezt oneky hogy o igen io
zakach volna: meg zegodeeg
o vele az nemes embor hogy
<.> fozne az nap az zegenyoknek

0 nagy sokkat nek y igerre es
mikoron iutottanak volna
az ielos napra: holwal fel

veluen az qzdogh kij valoz,
" rana valla ononmagar emb,
" qzuj zemelken es naqy rijzer
zakra az robrujan: fel velle
vesijeglen zsood az nemes
emboret az q bazzaf trefarval
es menenek az zent esyboz
" hoz hozij az zyz marianar
rijz kesegere asatostoggal misj
" ser ballanarax: vata vesijeg
" len az nemes emboret esy
" ellen esy fja kij meeg az
" azjban aluncijer mibozon

keluen az őrđogh k̄y valtoz-
-tatta valla őrńńmagat emb-
-őrřy zemelben es nagy t̄zzet
rakka az kohnyan: fel kelle

- 5 kegęeglen reggel az nemes
embõres az őr hazzas tarsawal
es menenek az zent egyhaz
-hoz hogy az z̄yz marianak
t̄ztessegere aitatossaggal mis-
0 -set hallananak: vala kegęeg-
-len az nemes embõrnek egy-
-etlen egy fya k̄y meeg az
agyban aluņeyek mikoron

az oedop meg izzelloue
 volna az jot kijt keznek: va
 la. az airtaf nemes embor
 az o bazaf kacsaval az oraire
 valtoztata valla emboru vepb
 en magat: es vaji ment
 vata az emborhoz meg az
 oedopb minden ionak. ette ize
 loje l mirozon az nemes em
 bor az o bazaf kacsaval vol
 na az miszen es az rissded nye
 vage ja serveni volna rezde

az őrđogh meg irrellotte
 volna az iot kýt teznek: va-
 -lla. az aitos nemes embor
 az o hazas tarsaval ez okaiert
 5 valtoztatta valla embori kep-
 -en magat: es vgy ment
 vala az emborhoz mert az
 őrđogh minden ionak. <ier>irel-
 -löye¹ mikoron az nemes em-
 10 -bor az o hazas tarsawal vol-
 -na az missen es az kysded gye
 -rmok fel serkent volna kezde

Országos Széchényi Könyvtár

A szóközben talán elkezdett betű vonala látszik.

naçyon sızma ef az dayra
veuen oer fel olzere effua
az çijezmor az kobnijza
es zaçada oer az zaçad az
ozdug mes foçra oer ef vom
eçij nijazza ef mes sçre ef
az ozubajar veme az rızken
erreyen el enijze ononmagar
es or haçij mes sçliven az
nijasson az çijezmotor: vede
az nemes azonij haçza sçer-
mi ef hoçij mes karnajja

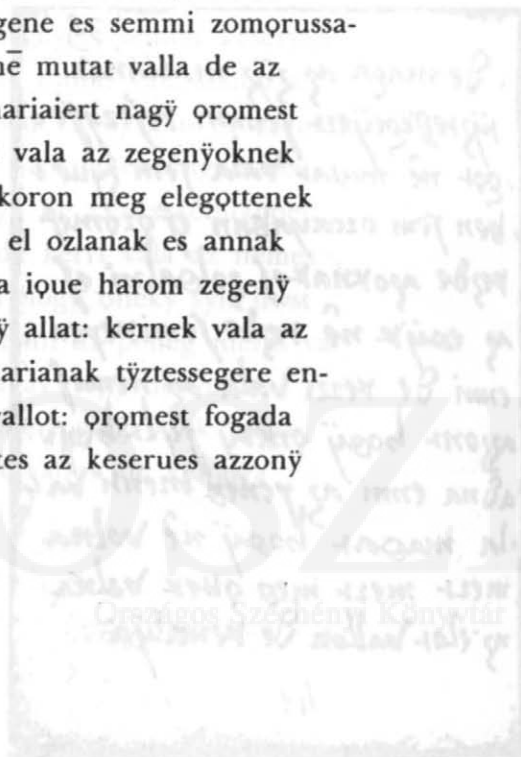
nagyon sýrnia es az daýka
veuen ötet fel iltóztete es futa
az gyermök az kohnýara
es ragada ötet az zakach az
5 ordog meg foýta ötet es vona
egý nyásra es meg sýte es
az o ruhaýat vette az týzben
ekkepen el enýezte ononmagat
es ot hagý meg sýlwen az
0 nyasson az gyermökot: kezde
az nemes azzoný hazza sýet-
-ni es hogý meg latnaýa

ha mindener vezek volna. "
 "narr az zsebenyoknek etolo "
 "vzo: mivoz hazza jout volna
 fiere az robnjara: kanta az o
 egyetlen esy fjar az nyznel
 az nyason: legokan el veszerq "
 "deek es jora az o fjar nagy
 fizuan es zeze esy almaio u.
 "mban mivozon mindeneret
 mes zezet volna az zsebenyok
 "nek hazza jout az o vzaes'
 "ve maga senyimek est ne

ha mindenek kezek volna-
-nak az zegenyoknek etelo-
-kre: mikor hazza itot volna
siette az kohnyara: latta az o
5 egyetlen egy fyat az tyznel
az nyasson: legottan el kessero-
-deek es foga az o fyat nagy
siruan es zerze egy almario-
-mban mikoron mindeneket
0 meg zerzet volna az zegenyok
-nek hazza iqe az o vraes
de maga senkynek ezt ne

relonij vala mit zyuden
veserene es semmi zomozussa
1000 ne mulat vala de og
zyz marioner nagij ozome
zolsal vala og zegenjorker
es mirozon mes elogotener
vadna el oplanak es amok
vanna joue bazom zegenij
ozonij allar; vernek vala og
zyz marioner nigressere en
miz vallor: ozomesz foada
ozores og veserues ozonij.

- ielönty vala mit zýueben
kesergene es semmi zomqrusa-
-got nē mutat valla de az
zýz mariaiert nagy qromest
i) zolgal vala az zegenyoknek
es mikoron meg elegottenek
volna el ozlanak es annak
vtanna ique harom zegeny
azzony allat: kernek vala az
j) zýz marianak tyztessgere en-
-nik vallot: qromest fogada
ezoketes az keserues azzony

De maga az zűz mariának
 ijzesszejeze semmi veszejeze
 got ne mutat vala sem zűve
 ben sem ozcajaban ef ozomest
 vezde azoknak es zolgalni es
 az cujz ne vezde semivepen
 emmi de vezzi vala az nemef
 azon hogj qmery sűl. bűsz
 adna emmi az yeny menti val
 la magot hogj ne volna
 mert mert mes qmery valca
 az elot vallok de venalya

de maga az zȳz marianak
tȳztessegeȳert semmi keserȳsse-
-gȳt nē mutat vala sem zȳue-
-ben sem orcaȳaban es ȳrȳmest
keзде azoknakes zolgalni es
az egȳk nē kezdе semikepen
enni de kerri vala az nemes
azzont hogȳ ȳnekȳ sȳlt hwst
adna enni az peneg menti va-
-la magat hogȳ nē volna
mert mert meg ȳttek valna
az elot vallok de kenalȳa

-vata oxi monduan vezlek..
edes hivsom esjel az peg
" gjegele nē gje vata de ve
zi vata hogij talam volna
valahol almaziomaban el
tols silt hivs: az xexjegele
igen meni vata macar
hogij nē volna met ab mit
oda tols vata az o esjelen
esj fijar semiregen nē ar..
reija vata xij jelonkemi de
char araz vata az o refer

vala tet monduan kerlek
edes hwgom egel az keg-
-geglen n ezk vala de ke-
-ri vala hog talam volna

- 5 valahol almariomaban el
tth slt hws: az kegegl
igen menti vala magat
hog n volna mert ahmit
oda tth vala az  egetlen
0 eg fat semmikeppen n ak-
-ara vala k ielnteni de
chak akar vala az  keser

uel zijueud. 2. ziz marianar
 konijordem: of mivoron ihj for.
 got verre volna 2. ziz mari
 anar rjzreffegere nen lon mit
 kermi el mene 2. 9 fijasert
 kijt 2. ordor mes fitorvata
 booy be boznaja vezde nag.
 2. 9jon firmi of mes zolala 2.
 ofjermor 2. almarionbol of
 monda mit araz edes anija
 mes myvan 2. 9 zylit 2.
 almarionen of lava labar 2.

-ues z̄yueuel az z̄yz marianak
kõnyõrgeni: es mikoron il̄y sok-
-zor kerte volna az z̄yz mari-
-anak t̄yztesseregere nen lõn mit-
5 tenni el mene az ̄ ̄fyaiert
k̄yt az ̄rdõk meg sitõt vala
hoḡy be hoznāya kezde nag-
-ḡyon sirni es meg zolala az
ḡyermõk az almariombol es
10 monda mit akarz edes an̄yā
meg nitwan az ̄ z̄yleie az
almariomot es latta taht az

o fja evffen fel obogoror val
na ef elne ezr mes laruan
ag o edes anija becsjete ho.
"Dij mes mondaia ez napij
cbodar: ef nem tallala orls
ag barom zes en agsomala.
"Ior vijner esije val ag zepk
"Ielen ziz maria vij mes ada
elcuenen ag bij ezmeror. ag o
anjanak ez agzonjes el cbodal
"Kozek ezon: hapij ne tallala
ordi ag apalnai ef legboron

o fya ekessen fel oltoztetot vol-
-na es elne ezt meg latuan
az o edes anya bee: syette ho-
-gy meg mondaia ez nagy
5 chodat: es nem tallala oth
az harom zegen azzoniala-
-tot kynek egyk val az zeple-
-telen zy maria ky meg ada
eleuenon az gyermeokot az o
10 anyanak ez azzonyes el chodal-¹
-kozdek ezon: hogy ne talala
oket az aztalnal es leghottan

Országos Széchényi Könyvtár

A 9., 10. és 11. sor között a szemben lévő lapról ütött át a tinta.

biue eze hogij az zyz maria³⁷
vold volna az zij ab veyen
vez bala emie: ef eze erreyen
mes bezelle az q branae nji
mepfen az ne mid bala ef eze
miluan oluafwor zent iraf //
"naz zeryben: mireyen izzat "
"tatix az zyz mazirol izt
choda xerelnek konijweben
ef emek vrama vezzer nagij
"de bivffegyel zolgalanak az
zyz maziarak ef lon qnerijr.

hiue ezt hogÿ az zÿz maria
volt volna az kÿ ah keppen
ker vala ennie: es ezt ekkepen
meg bezzelle az  vranak kÿt
5 meglen az nē tud vala es ezt
niluan oluasswk zent irass-
-nak zerÿben: mikepen irrat-
-tatik az zÿz mariarol irt
choda tetelnek knyweben
10 es ennek vtanna keetzer nagÿ-
-ob hiwsseggel zolgalanak az
zÿz marianak es ln nekÿk

isten nagy segitséget kapem
biztonsággal kibetjvok hogy
isten izvalmas az zepletelen
zys maria: amax orairet mi
es konjuzozogok az zys ma
rianak hogy espedget az
qzent fjanak ellere esiny
eije minkezes az ozok
bodossason mind ozokul
ozokre amen

igen nagy segetsegok ekepen
bizbonsagal hihetywk hogy
igen irgalmas az zeplotelen
zyz maria: annak okaiert mi-
5 -es konyorogyok az zyz ma-
-rianak hogy essedezzek az
o zent fyanak ellotte es: ny-
-erye minekukes az orok
bodogssagot mind orokwl
0 orokke amen

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

szücszük egy peldá
az dichoszeges zűz
zent valara azzonij
zol az q elekesen

Mikozon ez bodogh zűz
zent valara azzonij: egy
zelgerne az q lelkenek
megh adassara kudma
mint halalanak ora
iara ah bagy ideiere
voq mint eynek eselen
zef ever feier zuhaban

oluastatik egÿ pelda
az dichossegos zÿz
zent kalara azzonÿ-
-røl az  eletiben

- 5 Mikoron ez bodogh zÿz
zenth kalara azzonÿ: köz-
-zelgetne az  lelkenek
megh adassara tudnia-
-minth halalanak ora-
10 -iara ah vagÿ ideiere
vgÿ minth eÿnek efelen
zep ekes feier ruhaban

oloztetor zűzeknek nagj
zer sezeghe dee menuen
es azanj coronat az q
feiorben visseluen: melij
zűzeknek rozone esij er
" est es zepseose kudma
mintb az bodogb zűz
maria: vala olj fenes
voj bogj az ejnek
sereseghet kezte ab
vagj towe mireppen
az fenes nap: es melij

oltoztetöt zýzeknek nagý
zep sereghe bee menuen
es araný coronat az o
feioqben visseluen: melý
5 zizeknek kozotte egý ek-
-esb es zepsegosb tudnia
minth az bodogh zýz
maria: vala olý fenes
vgý hogý az eýnek
6) setetseghet terýtte ah
vagý towe mikeppen
az fenes nap: es melý

Országos Széchényi Könyvtár

39
"Bodogh zyz maria iazul"
"van az zyz zent palara
azzomax agyaboz: es
zeretesson qmon magar
le hajmvan: es edessagos
apolassal megh apolvan
es megh qlalven: es ime
az Godogh zizen choda"
"Laros zeysegos paylan"
"nal az Godogh zent pa"
"Larantaz restet Gee fede."
"zer es az 9 agyaf h"

bodogh zȳz maria iarul-
-van az zȳz zent kalara
azzonnak agȳahoz: es
zeretetȳssȳn ȳnnȳn magat

- 5 le hȳtwan: es edesseȳs
apolassal megh apolwan
es megh ȳlelwen: es ime
az bodogh zizek choda-
-latos zepseȳs paplan-
10 -nal az bodogh zent ka-
-laranak testet bee fede-
-zek es az ȳ agȳas <hal>

hazat megh ereffeyek
es egyonvepen az 9 lelke
nagy szommit es bodos
" hwt mene az cizsusnak
eliben: o-o amaxoxaiet
vezegyen lelek vad god "
" Sen mezt egyonvepen 192 "
" kenberye k nekodes az k
lekednek vij mulassan "
" az ideien: lathatalan
vepen es amaxoxaiet
vonyozrajont az mi edes
vzone iesus cizsusnak "

hazat megh ekesseÿtek
 es ezonkepen az o lelkee
 nagy orommel¹ es bodog
 -hwl mene az cristusnak

- 5 eleiben: ○—○ annakokaiert
 kereztÿen lelek vedd ezod-
 -ben mert ezonkepen tor-
 -tenhetÿk te nekodes az te
 lelkodnek ky mulassan-
 10 -ak² ideien: lathatatlan
 keppen es annakokaiert
 konÿorogÿonk az mi edes
 vronk iesus cristusnak

A második *m* utolsó szárából tévedésből *e*-t akart írni a scriptor, de javította.
 Az utolsó *a* talán *n*-ből van javítva.

20
hogj meloltassan el so
charni az bodosz zyzim
ariat az zent zyzekkel az
habalonnak oraian esq
veloz egyetomben vebes
swz az orok bodoszha
ghor orokawl oroke
amen oluoytatik egy
pelda az ciglusnal
valo kellemes zolca
Lazol: vala egy nemine
ny aratos embor vy

hogy meltoltassek el bo-
-chatni az bodogh zÿz: m-
-ariat az zent zÿzekkel az
halalonknak oraian es 
; velok egyetomben vehes-
-swk az ok bodoghssa-
-ghot okkwl okee
amen **oluastatik egy**
pelda az cristusnal
) **valo kellemetos zolga-**
-latrol: vala egy nemine-
-mÿ aitato embor ky

kÿ gÿakorta kerÿ vala ez-
-zon az istenth hogÿ   nek-
-kÿ meg ielonteneie hogÿ
minemÿ zolgalat volna

5   nekÿ kellemet sb es em-
-b rnek haznalatosb an-
-nakokaiert iel nek   ne-
-kÿ vronk iesus visseluen
egÿ igen nagÿ kerect

) fath az   hatan es felele
  nekÿ s: ezt monda az en
ker zt met¹ visselÿed es az
monda   nekÿ: mikeppen

¹ z első   javított betű.

Xi
biffelherom vram en az
te rezetpder: felele es m
" onda q neri vronk iesus
ziuedben az te zijwedben
biffelijed zinetlen valo mes
mlerazernek es panijzuler
nek miana: zaijadban regy
eglen biffelijed az aratos ha
" la adasnak es mousasnak
miana: fyledben yenesb
biffelijed isomtek geienek es
o' ken zenuedesszol kalo
hallasnak miana tudnia
minu pcedinaciot hallanj

visselhetom vram en az
te kereztdet: felele es m-
-onda o neki vronk iesus
ziuedben az te zywedben
5 visselyed zinetlen valo meg
emlekozetnek es konyorulet-
-nek miatta: zayadban keg-
-eglen visselyed az aitatos ha-
-la adasnak es imatsagnak
0 miatta: fyltedben penegh
visselyed istennek igeienek es
o ken zenuedesserol valo
hallasnak miatta tudnia
mint predikaciot hallany

alajaiossaggal es istremj zereke.
" el: es restodben visselyes kud"
" ma mint restnek janyarozata
" ssa mint es simnek el tauozta
" tassa miat ha ez feljwl megh
" mondouakar revelletosson em
" sz: megh tartja melyeket imo
" vionk onn maoha islonieja
" hat minden vorsegnexwl lehor
" nekwlk zemenfogon az isten
" Gen kezylk ager: mi edes vi
" onk islust agija az o malay
" rjat hooj visselhessek az o
" sent kezylk az o istenszegenek
" hizosszere es minexwlk lelkw"

alazatossgal es isteny zeretet-
-tel: es testodben visselyed tud-
-nia mint testnek sanjargata-
ssa miat es binnek el tauozta-
5 -tassa miat ha ez felylwl megh
mondottakat tekellatosson em-
-bor megh tartya melyeket ime
vrontk onon magha ielonte: ta-
-hat minden keetsegnekwl lehet
10 nekwnk remensegon az isten-
-ben kerylwk azert mi edes vr-
-onk iesust agya az o malaz-
-tyat hogyl visselhesswk az o
zent kereztit az o istensegenek
15 tiztossegere es minekwk lelkw-

72
" nkrak iduſſegere mind orok
" wl orok amen p̄z n̄z n̄z m̄a
" oluastarik ep̄j p̄lda az
" dicsőfősegej int albert
" p̄ſſerzol v̄j ſelere igen
" ezoffen es nagj isremi
" keuarifaggal akarija
" vala x̄dmi minemj
" zolgalar volna kellem
" etof̄ es redwejt az
" ſelſeges mindenható
" v̄z iſtennel

- nknek iduessegere mind orok-
-wl oroke amen pater noster aue maria
oluastatik egy pelda az
dichosseggos zent albert
5 pispekröl ky felete igen
erossen es nagy isteni
keuansaggal akarja
vala tudni minem
zolgalt volna kellem-
10 -ettösb es kedwesb az
felsegös mindenhato
vr istennel

es az q idvessegeze haza
" nalarofe egu nemnemij
napon islemij hylefzol es
islemex nagij vesyelmus
volnabol: mirozon esij ne-
" minemij napon misser zol
" salna ab bagij mondana
es mirozon est sorzor keze
volna bogij islen meg jel
" lonkeneije q nekij minemij
zolsalar volna qnala vel
" lemerofe es qnerij idvessegeze

es az օ idwessegere haz-
-nalatosb egy neminemÿ
napon¹ istenyÿ hÿlesböl es
istennek nagyÿ kegÿelmes
i) voltabol: mikoron egyÿ ne-
minemÿ napon misset zol-
-galna ah vagÿ mondana
es mikoron ezt sokzor kerte
volna hogÿ isten meg iel-
l) -lonteneÿe օ nekÿ minemÿ
zolgalat volna օ nala kel-
lemetösb es օnekÿ idwesseg-

¹ օ betű fölött és alatt a szemben lévő lapról átütött tintanyomok látszanak.

83
Dese az missiben az ostryor
megh zentoluen maian az
o vezeben az jstemer zent
reter: monda ez igeret o
en edes kezam iesus cristus
en wgodet le nem reter
az en vezeymbol felesnem
emellen hoggy wgodet ima
dijanak emborok: lanem
ha elozor megh mondan
Dod: minemij zolgalat rei
lemetost te nagy felszegod
" nex

gõsb az misseben az ostÿat
megh zentõluen tartuan az
õ kezeben az istennek zent
testet: monda ez igeket o
5 en edes vram iesus cristus
en tegõdet le nem tezek
az en kezeÿmbõl feles nem
emellek hogÿ tegõdet ima-
-dÿanak embõrõk: hanem-
0 -ha elõzõr megh mondan-
-dod: minemÿ zolgalat kel-
-lemetõsb te nagÿ felsseged-
-nek

" nek es az en idvesseggmze
haznalatosb: kij haluan
zogator mondvan onekij
udma mint az dicbossegoz
zent albert pissenek hor
" ey kij jolos dolgor van
" nak albert: meljex emek
kellemerostok es tenerod
idvesseggdze haznalato
" yok: első ez horij ha az n
elerodben adandaz chax
" ey pengt az en zezektom

-nek es az en iduessegomre

haznalatosb: ky haluan

zozatot monduan oneky

tudnia mint az dichossegos

5 zent albert pispeknek ho-

-gy tyz ielos dolgok van-

-nak albert: melyek ennek

kellemetosok es tenekod

idwessegdre haznalato-

0 -ssok: első ez hogy ha az te

eletodben adandaz chak

egy penzt az en zeretetom

ert emetom vellemetos ne.
 ved haznalarosb hornem
 min ballanal esij igen na.
 dij azany besyer zelest es
 wmerdewer niwpen az fold.
 dij mawastat hogij az egher
 ezneye es az zegebenyoznek
 oztogantamad az en zezeky.
 mezt az ke balabodnak vana
 masodix az ke zlyrad lath
 bozzwstator az en zezekym.
 ert bekestegyl el zmwedned
 en nalam vedwese esknerod

-ert ennekõm kellemetõsb · ne-
-kõd haznalatõsb honnem
mint vallanal egÿ igen na-
-gÿ aranÿ hegÿet zelest es
i) temerdekõt mikepen az föld
olÿ magassat hogÿ az eghet
erneÿe es azt zeghenÿõknek¹
oztogattatnad az en zeretetõ-
-mert az te halalodnak vtāna
j) masodik az te raÿtad loth
bozzwssagot az en zeretetõm-
-ert bekesseggel el zenwednõd
en nalam kedwesb es te nekõd

¹ h betű e-ből van javítva.

idwessogodð hagnalawse honi
nem minr mindon ez foldg
valo erboner veggjyt se us
wbon mid el zagarnad
barnad ez hogij byggjaz
nij az imarfagban es en
semem qulmi visadnij es
valami keussed az almba
el zakaztani almor el kau
oztani az en zerezeromet
nerom kellemerosd es kene
wod hagnalawse: honnem
minr bocharanal kizenker
171

idwessegödre¹ haznalatosb hon-
-nem mint minden ez föld⁰
valo erdönek vezzöyt te tes-
-tödon mid el zagatnad

- 5 harmad ez hogö vgyöaz-
-ny az imatsagban es en
bennem örulni vigadny es
valami keuisse<d>t² az alomba³
el zakaztani almot el tau-
0 -oztatni az en zeretetömert
neköm kellemetösb es tene-
-köd haznalatösb: honnem
mint bochattanal tizenket⁴

Országos Széchényi Könyvtár

¹ Az utolsó *e* betűt az *r* fölött pótolta a scriptor.

² A *d*-t áthúzta és a *t*-t az *e* fölött javította.

³ Az *o* betű az *m* fölé van írva.

⁴ A lap alján kurzív írással fordítva írt kitörölt szavak látszanak, egy kereszt jele alatt. Részben ez ismétlődik meg ugyanezen kéz írásával a 140. lap alján.

birzoker az zerechornoknek
 birwelenoknek ellene hony
 hadakoznanak mind q velok
 mind q eleoknek keljes ide
 .. yson az az mind ozoke es
 vemejék z mairizomfagnak
 .. nak coronaját: Nesjedyk
 dologh ez latosalmi rozorai
 .. s q velok sammi izgalmas
 .. sagor velok kemij es zard
 .. dokokat vion izorak hazad
 .. san hajlerodvan es fagad
 .. ny az en zereketomert

vitezeket az zerechönoknek
 hitotlenoknak ellene hogý
 hadakoznanak mind o velok
 mind o eletoknek teljes¹ ide-
 5 -yben az az mind oroke es
 venneyek az martiromsagnak
 -nak coronajat: Negyedyk
 dologh ez latogatni korokat
 es o velok banni irgalmas-
 0 -sagot velok tenný es zara-
 -dokokat vton iarokat hazad-
 -ban haylekodban be fogad-
 -ny az en zeretetomert

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az s javított betű.

ennekom vellemeresó es re.
" nekod bazararóso hommem
" mint sóyrolnel vüzel ve
" nyezzel megýwen ezende.
" igó: qrodik kij vomý hoz
" ni felee bazarodar az re.
" welgesóol ez ennekom rd.
" lemeresó re nekod bazararó
" Laróso hommem mint^{ha} ez
" vilagnak megý zezerb
" el jarnad mejsit labbal

ennekõm kellemetõsb es te-
-nekõd haznalatosb honnem
-mint boýtõlnel vÿzel ke-
-nyerrel negÿwen eztende-
5 -igh: õtõdik kÿ vonnÿ hoz
-ni felee baratodat az te-
-welgesbõl ez ennekõm kel-
-lemetõsb te nekõd hazna-
-latõsb honnem mintha¹ ez
0 vilagnak negÿ rezeth
el iarnad mezzit labbal

¹ *ha* szótag a scriptor utólagos betoldása a szóköz fölött, betoldó jellel jelölve.

mind az te beszédes kij
omnyafoglan : harod dolog
ez bogij tavoztas el min
den idegon ab vaxij masu
ak ielerit es idegon isten
hitelt es valamit hallaz
ab vaxij lag nem jonak
kenni forditad kizidved
jogza nemom kellemetose es
te nemod banyalaxose hon
nem mint az elmelkodestek
mava fell mentel mind

mind az te verednek¹ kÿ
ontassayglan: hatod dolog
ez hogÿ tawoztas el min-
-den idegõn ah vagÿ masn-

5 -ak iteletit es idegõn isten
hittelt es valamit hallaz
ah vagÿ latz nem ionak
lenni fordichad terÿched
iobra nekõm kellemetõsb: es

0 te nekõd haznalatosb hon-
-nem mint az elmelkõdesnek²
miatta fell mennel mind

\ második *e* esetleg *o* betű.

\ harmadik *e* esetleg *o* betű.

berediz eghiglen : bered
jogaob renenmagadert. xq.
nyozgenod hogij renkod
meg godxaxa^o ag re bij.
neydet es renkod az en
malaztomar xij onyam .
es adyam : ez en nalam vel.
lemetof6 es renkod hogij.
alator6 : honem mint ha
az en az anja^o es mind az
anexaloz es mind az en
genijm konyozgenenek. n

hetedik eghiglen: heted
 iozagh tenenmagadert¹ kő-
 -nyörgenöd hogy teneköd
 meg bochassā<d>² az te bÿ-
 -neÿdet es teneköd az en
 malaztomat kÿ ontsam <->
 es adÿam: ez en nalam kel-
 -lemetösb es teneköd hazn-
 -alatosb: hōnem mint ha
 az en <at> anyā es mind az
 angÿalok es mind³ az en
 zentÿm kőnyörgenenek te

¹ első *e* esetleg *ρ* betű.

szóvégi *d* áthúzva, helyette rövidítésjel van az *a* fölött.

d-t a scriptor utólag toldotta be a szóköz fölé.

87
erotted. Nijol cad jozagb ez
hogy minden koron valj
remensegort. es bizodalmar
chak az egy istengen ezen
nekem vellemeresb es re nek
od hoznalarosb: honem mit
ha egy ozloyot feell alarn
al az földzol vey hogj az
eghet illemnye: minden felol
les feoverozkel es berek
arral: be kozmizozrener es
p rajta az re kyszet megyt
-elen

erõtted: Nyõlcad iozagh ez
 hogÿ minden koron valÿ
 remensegõt es bizodalmat
 chak az egÿ istenben ez en-
 5 -nekõm kellemetõsb es te nek-
 -õd haznalatosb: hõnem mît
 ha egÿ ozlopot feell alatn-
 -al az földrõl vgÿ hogÿ az
 eghet illetneÿe: minden felõl
 0 eles fegwerõkkel es beretu-
 -akkal be¹ kõrnikoztettet es
 õ raÿta az te testedet mezÿt-
 -elen

¹ szó előtti tollnyom a szemközti lap betoldott *d* betűjének a lenyomata.

elen mindenestol fogva
el zaggarnad es az te
veredet vij ontanad Kijl.
ecedix iozag ez hogij min
den ez földij zoggalmatos.
sabor el tauoztas is chak
en Gemem mindenrozon
ozulnij es en zolan zoga
lmatosznak lemi ez emek.
om h vellemerose es x ne
vad bognalatos: homem
mint ez földön te rulaid.

-telen mindenestől fogva
el zaggatnad es az te
veredet kÿ ontanad Kÿl-
-cedik iozag ez hogÿ min-
5 -den ez földÿ zorgalmatos-
-sagot el tauoztas es chak
en bennem mindenkoron
örulnÿ es en rolam¹ zorga-
-lmatossnak lenni ez ennek-
0 -om <h> kellemetösb es tene-
-köd haznalatosb: honnem
mint ez földön te tulaÿd-

¹az r fölött a következő lap tintájának átnyomódása látszik.

en vezeyddel amir mûr...
 alrodnal bogij abbolim...
 ind ez vilaton valo jegh...
 enijeret meg elegythemel

Tyzed er vrolso joragh ez
 bogij ah bogij chaz egy
 konjio hullarast sizarst egy
 az en vemedueydomnek
 meg emlegeterjert of az
 te Gyneyderst vij ontanal
 ez ennekom vellemesof

-on kezeýddel annit m̄k-
-alkadnal hogý abból: m-
-ind ez vilagon valo zegh-
-enyõket meg elegýthetnel

- 5 Týzed es vtolso iozagh ez
hogý ah vagý chak egý
kõnyw hwllatast sirast tegý
az en kenzēduedessomnek
meg emlekõzetýert es az
0 te býneýdert ký ontanal
ez ennekõm kellemetõsb

rednesbtes renerod hgy
" nalarosó hommem mim
ba ammet srenal es an
" nye ronyuet hollar nal
ez isozerent valoret
mirepen az tenghoznek
vize ab bagy, az re ba
" lalodnak brama ba
" lakik sizenanak bogy
" amera bogy az q ronyu
hollaraffozbol chenal

keduesb: es te neköd haz-
 -nalatosb honnem mint
 ha annet surnal es an-
 -nye kõnyuet¹ hwllatnal
 i ez idõzerent valokert
 mikepen² tenghõrnek
 vize ah vagy ha³ az te ha-
 -lalodnak vtanna va-
 -lakik sirnanak vgý
 j -annera hogý az õ kõnyw⁴
 hwllatassokbol chenal-

: o fölött talán a szemközti lapról átütött tollnyom van.

: m fölött talán a szemközti lapról átütött tollnyom van.

ha a scriptor utólagos betoldása a szóköz fölé, betoldójellel jelölve.

w fölött tollvonás látszik.

79
" nanaк егү igen пагү
кад фозодот ес еккер "
" en sigranaк те егенед
езокнег багналаросв к "
" мен магаднaк чарк
егү котино бивлааггос
сизаггос аз ен кенген "
" иедерротегт ес аз те ни "
" лагдон бйнегдет ез "
" окет монда едет взо "
" не иесус зент албет
писрекнек аз зент миссен "

-nanak egÿ igen nagÿ
 kaad forodot es ekkep-
 -en sirnanak te eretted
 ezzoqnel haznalatosb te-
 -nen¹ magadnak chak
 egÿ konÿw hwllatassod
 sirassod az en kenzen-
 -uedessomert es az te tu-
 -laydon byneydert ez-
 -oket monda edes vro-
 -nk iesus zent albert
 pispeknek az zent missen

¹enen első n betűjét először m-nek írta a scriptor, majd ezt javította e-re.

monduan erkopen 100
es qzqke olz amen

¶ ouerduyk ez izas az
Sichossegos zey loxelen zyz
mauaniak fywalteyten
valo veserwissegizol zelpf-
ben az qib veserwissegiz-
yl meluer veserwesdek
loner az 100ty vortot

Vala eoy nemnemij zeni
jambor vij lelex ben hal-
la az mi edes bronk iesus
m m m

-monduan ekkepen¹ tegy
 es orokke elz amen
Kouetkozzyk ez iras az
dichossegos zeplotelen zyz
marianak kywaltkeppen
valo keserwssegyról ielős-
-ben az oth kesserwssegy-
-ról melyek keseruesbek
lonék az többö kozzot
 vala egy neminemý zent
 iambor ky lelekben hal-
 -la az mi edes vronk iesust²

Országos Széchényi Könyvtár

¹násodik k betű e-ből van javítva.
²ap alján későbbi kéztől való tollvonások vannak.

50
zolan az q edes zyleye
uel es vezbezen qter azol
hoij melyek voltanak val
na ez vilagban qnekij
nagjov veszerziffegby: es
filele ez bodoghsagos sz
maia monbian qh jeloss
rijkon en nagjov vese
ziffegyet zenicnem ez vi
lagban: nagjovvak mind
ez tov veszerziffegoknetrijk
emerkom voltanak veser

zoluan az o edes zyleye-
 -uel es kerdezuen otet arrol
 hogy melyek voltak vol-
 -na ez vilagban oneky
 i) nagyob kesserysseghy: es
 felele ez bodoghsagos zy
 maria monduan oth ielqsb
 kykben en nagyob kese-
 -rysseget zenuettem ez vi-
) -lagban: nagyobbak mind
 az tob kesseryssegoknel kyk
 ennekom¹ voltak keser-

¹ z első e talán o-ból javított betű.

11. kesber amakoraiert. mo.
12. ndya vala est az edes zyx
maria az q edes fianax
cusus iesusnar: monduan
en. edes fjam iesus ely
kesserysregom nerym ez
lon eb vilagon meru
miror sinten proffeta q
templomban proffetala es
monda est hogu rego.
13. Det nagu royerlen es
ijznu halallal qlner
14. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
15. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
16. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
17. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
18. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
19. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
20. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
21. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
22. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
23. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
24. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
25. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
26. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
27. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
28. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
29. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
30. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
31. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
32. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
33. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
34. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
35. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
36. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
37. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
38. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
39. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
40. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
41. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
42. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
43. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
44. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
45. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
46. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
47. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
48. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
49. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
50. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
51. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
52. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
53. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
54. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
55. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
56. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
57. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
58. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
59. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
60. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
61. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
62. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
63. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
64. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
65. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
66. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
67. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
68. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
69. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
70. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
71. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
72. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
73. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
74. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
75. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
76. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
77. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
78. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
79. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
80. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
81. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
82. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
83. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
84. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
85. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
86. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
87. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
88. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
89. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
90. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
91. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
92. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
93. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
94. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
95. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
96. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
97. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
98. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
99. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
100. ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~

-uesbek annakokaiert mo-
-ndya vala ezt az edes zyz
maria az o edes fianak
cristus iesusnak: monduan
en edes fyam iesus elso
kesserysesgom nekom ez
lon eh vilagon mert
mikor simeon proffeta¹ az
templomban proffetala es
monda ezt hogy tego-
-det nagy kegyetlen es
zyrny halallal qlnek²

¹ o talán o betűből van javítva.

lap alján későbbi kéztől, kurzív írással, fordítva írt két sor látszik. A kézírás és szben a szöveg is azonos a 98. lap alján láthatóval.

51
megh az te valaszt ne
"peyð kudnia mint az si"
"dok es bojan oth izra
megh ezef miroz mon"
"da hoij az en zjuemon
alial folya az banarnak
vessezijssegnex fajdalo"
"mnak korre fegyweze
Mlasodix vessezijssegom
lon miroz repdet el uer
telek es harmad napesh
nagy vessezijsseggel veses
selez

- megh az te valasztot ne-
-peyd tudnia mint az si-
-dok es vgyan oth irta
megh eztes mikor mon-
5 -da hogÿ az en zÿuemet
altal folÿa az banatnak
kesserÿssegnek fãydalo-
-mnak torre fegÿwere
Masodik kesserÿssegom
1) lon mikort tegodet el uez-
-telek es harmad napegh
nagy kesserÿsseggel keres-
-selek

h^o barmadik vessew
yffgom lon mikozt regg
" Ser ballalak meg fogor
" nar es vortzeromnek le
" mij az regyellen si
" Doktor: Megyedik vesse
" yffgom lon mikozon
Latalak en edes nyom
az verez faza fel fessy
" hven mezirelenol
" Qto dyk vesse yffgom

<har> harmadik kesserw-
 -ssegom lon mikort tego-
 -det hallalak meg fogot-
 -nak es kotztetot<t>nek¹ le-

5 -nnÿ az kegÿetlen si-
 -doktol: Negÿedik kesse-
 -ryssegom lon mikoron
 latalak en edes fyam
 az kerezst fara fel fezzÿ-

0 -twen mezittelenol:

Qtodyk kesseryssegom

Országos Széchenyi Könyvtár

z utolsó betű fölött véletlen pont látszik.

lön mikozon regodet^s
az koporsóban latalak
hogyj helyhozternek
vala: emek vrama
monda edes vromk
iesus az o edes zylej-
enek az zyz marianak
mondwan: valakij rego-
det az első pesserűsség-
det idweslend egy
marijankal es egy

lön mikoron tegödet
 az¹ koporsoban latalak
 hogÿ helyhöztetnek
 vala:² ennek vtanna

- 5 monda edes vronk
 iesus az o edes zÿleÿ-
 -enek az zÿz marianak
 mondwan: valakÿ tegö-
 -det az első kesserÿssegö-
 0 -dert idwezlend egÿ
 miatÿankal es egÿ

szóközben véletlen tollnyom látszik.
 kettőspont fölött véletlen tollnyom van.

idvezlegy mariauat
adom en qnekj min
" den q byneuzol valo
rozedelmesseget is
meg esmegetis rüdnia
mint penitenciaza ba
" lo kezst az q byneye
" ut rouaba ha az mas
" odik vesztissegodest
vöyan ezonkeren ke
" o det ezen imafaggal

idwezlegy mariaual
adom en oneky min-
-den o byneyrol valo
toredelmesegoth es
meg esmeretoth¹ tudnia
mint penitenciarra va-
-lo terest az o byneye-
-rt touaba ha az mas-
-odik kesserysesgedert
vgyan ezzonkepen teg-
-odet ezon imatsaggal

harmadik e javított betű.

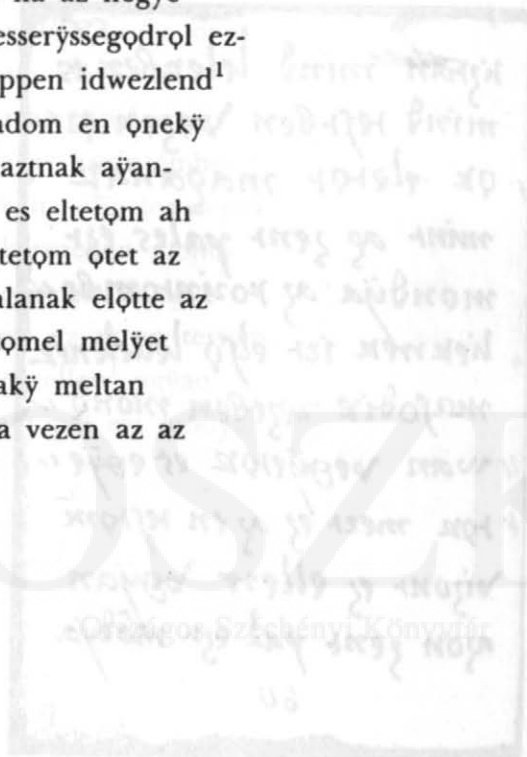
iDveglend adom en q⁵³
nekj minden bñnej
nek bochanaját: az
barmatik veszejjégo
dert ba gonvepen id
iveglend egy pater nos
kezel es egy aue maria
wal: adom en qnekj
az iozagosat dichosségo
pozonat meljert az bñn
nek miatta el veszem +
+ volt 59

idwezlend adom en ɸ-
-neký minden býneý-
-nek bochanatýat: az
harmadik kesserýsseɸo-
-dert ha ezonkepen id-
-wezlend egy pater nos-
-terrel es egy aue maria-
-wal: adom en ɸneký
az iozagokat dichossegot
koronat melyet az býn-
-nek miatta el veztoth-
-volt

rouaba ha az neoye.
" Dir vesfejűsegedzet az"
" on vejen idwejlend
tabat adom en oneky
az malaynak aijan.
" Derat ec elerom ab
vagy erom vnt az
" o balalanak elone az
en restmel meljet
ha balay meltan
hossaja vejen az az

touaba ha az negye-
 -dik kesserÿssegödröl ez-
 -ön keppen idwezlend¹
 tahat adom en önekÿ

- 5) az malaztnak aÿan-
 -dekat es eltetöm ah
 vagÿ etetöm ötet az
 -ö halalanak elötte az
 en testömel melÿet
 6) ha valakÿ meltan
 hozzáÿa vezen az az

z fölött áthúzott vonal látszik.

57
kizfan mind lelexben es
mind keftben vezen qz
qz eleter maganak
mint az zent pales ezt
mondija az kointrombe
leknek izt elso leuelenek
masodik vezen mond
"van vezejek es eze
"ek mezt ez az en keftom
vizont ez ellett vejian
azon zent pal ezt modija

tiztan mind lelekben es
mind testben vezen őr-
-øk eletöt maganak
mint az zent pales ezt
ı) mondya az korintombe-
-lieknek irt első leuelenek
masodik rezeben mond-
-wan vegyetök es egye-
-tök mert ez az en testöm
ı) vizont ez ellen¹ vgyan
azon zent pal ezt mödya

¹ z n betűt véletlenül tovább akarta folytatni a scriptor.

mondvan ny vesyeglen
ezsy es izya melkantan
ireleioth onon morgapar
ezyk es izzyk : iouaba lu
az otodyk vesseyssesod
" ezr ezrkeren az egy
mianjankal es egy id
" wezlegy mauiatval: id
" wezlend wesoder en id
" es zylen tabat meob
jellonon en oneky az o

monduan kÿ kegÿeglen
ezzÿ es izÿa meltatlan
iteletqth qnqn maganak
ezÿk es izzÿk: touaba ha
) az qtdÿk kesserÿsegq-
-ert ezqnkepen az egÿ
miatÿankal es egÿ id-
-wezlegÿ mariiawal: id
-wezlend tegqdet en ed-
) -es zÿlem tahat megh
iellqnqm en qnekÿ az q

hatalanok idején és
fogadom őket en hozzá
és vezom őket az ország
életre hogy országoly
on en velem és rebe
led egyetemben mind
örökkéül örökre amen
ime mely igen vedues
az mi edes vönk iesus
crisfnal vala ny izto
ly az o sülejer az süz
maria 61

halalanak ideyen es
fogadom otet en hozza
es vezom oteth az orok
elre hogÿ orzagoly-
5 -on en velem es te ve-
-led egyetomben mind
orokkwl oroke amen
ime mely igen kedues
az mi edes vronk iesus
0 cristusnal vala ky tizto-
-ly az o zylyet az zyz-
-mariat

duastarix ihs ez na
ay balabnar meg don
dolynazol

Tgen hamaz lezon ke.
veled ez dologb ammar
okaiert lassad mirep
en renen magadon
vallon: mer ime ma
embor vasy es holnar
ingen sem selonol miro.
" zon vegyeglen ez el ver
" keredig ay ke zemejd "

oluastatik ith ez iras
 az halálnak meg gon-
 dolassarol

- Ígen hamar lezõn te-
 5 veled ez dologh annak
 okaiert lassad mikep-
 -en¹ tenen magadat
 vallod: mert ime ma
 embõr vagy es holnap
 0 ingensem ielõnõl miko-
 ron keggyeglen ez el vet-
 tetedig az te zemeyd-

z i betű e-ből van javítva.

50

* nek elole igen bama
 el muliz elmedboles an-
 * nakovatez * o re peme
 * ny es nebez emborij zyw
 * ny char ez tiellonual
 * orzol gondolvodix es
 * agt ab mi jpuendo agt
 * jnraθ elozoz mes nem
 * larya ab vagij gondoi
 * * yoi: ekrepen * kellenen ren
 * * men magadat hitan
 * * nod minden dolgaj dha

-nek elöle igen hamar

el mulik elmedböles an-

-nakokaiert <ø> o te keme-

-ny es nehez embörý zýw

5 ký chak ez <il> iellõnual-

-okrol gondolkodik es <->

azt ah mi iquendo azt

inkab elözör meg nem

latýa ah vagý gondol-

0 -ýa: ekkepen kellene ten-

-nen magadat tarta<n->

-nod minden dolgaýdbā

chelekedetiden es gondola
" időben mirepen ha mind az
" az yomel meg halna: ama
ovatez ha jo es vizra lelyj es
" mezetd volna nem igen felne
az halat: Bizsonjauat job val
" na el tauoztarni az bijnorit
bomem mint el futni az ha
" lat: amaxovatez ha ma ne
vagy veg az halatog mire
" pen leg holnagon veg melyo
nem tud az vagy tudod ha
ezed az vagy ne mert y

chelekodetidben¹ es gondolat-
 idban mikenen ha mind iar-
 -as ezonnel meg halnal: annak
 okaiert ha io es tizta lelkÿ es-
 5 -meretod volna nem igen felned
 az halalt: bizonyauual iob vol-
 -na el tauoztatni az bynoket
 honnem mint el futni az ha-
 -lalt: annakokaiert ha ma nē
) vagÿ kez az halalhoz² miken-
 -pen lez holnapon keez melyet
 nem tudz ah vagÿ tudod ha
 ered ah vagÿ nē mert az³

harmadik e talán o-ból javított betű.

második h helyén z állt, azt javította a scriptor a betű fölé írt h-val.
 lap alján a következő lapra később beírt sor tintalenyomata látszik.

57
bolnapj nap igen bizzontalan
azert mirepen tudod azt hogy
ba vallatod az bolnapj na
yor bagij nem mit haznal
for ideijgh elni mirezon ige
en t keuesser jobbuloz megb
az az elerovet meg nem job
inylok az bozzw eler nem mi
ndevroz jobbit meg de jnk
ab ajavozna bynt zerez
vagha chak egyi napon valn
ink iol ab valj ro nyajask
odafvan es vilagon amavozna
1921
Köszönettel
63

holnapy nap igen bizzontalan
azert mikepen tudod azt hogyo
ha valhatod az holnapy na-
pot vagyo nem mit haznal

- i) sok ideygh elni mikoron ige-
-en <.> keuesset jobbulok megh
az az eletonket meg nem iob-
-itywk: az hozzw elet nem: mi-
-ndenkor iobbit meg de ink-
l) -ab gyakorta bynt zerez
vayha chak egy napon voln-
-ank iol ah vay io nyayask-
-odasban ez vilagon annakoka
iert¹

lap alján, fordítva, egy későbbi kéz kurzív írással kereszt jel alá a következő szót
ia: *szolgalathomat*.

" 122 JONAK AZ MEG NEVEJE
AZ JOBBINAZGA EGYENBŐRÖZ JAM
LALNAK: JE MAGA OJAKORTA
IGEN VECHIN AZ MEG JOBBINAZ
" NAK IQUENDŐ VOLTA APEER BA
IGEN NEHEZNEK LANAKIK MEG
BALMI NERALAM MEEG AMAL
VEZODALMESE JON IDEGYELN EL
" MI: SODOGH EMBŐZ AZ VÍJ
MINDENKÉZON VÍJELM AZ BA
" LALNAK O OZAIAT AZ O ZEMEI
" NAK ELŐNE VS AZ BALALHÓZ ON
" NON MEGAT MINDEN NAPON
ZEZY: AMAKORAIERT BA LANTAL

-iert sokak az meg teresre me-
-eg iobbittasra eztendoket zam
-lálnak: de maga gyakorta
igen kechin az meg iobbitas-
-nak iouendok volta azert ha
igen neheznek lattatik meg
halni netalam meeg annal
vezodelmesb sok ideyglen el-
-ni: bodogh embor az ky
mindenkoron visselni az ha-
-lálnak ok oraiat az ok zemei-
-nek elotte es az halalhoz on-
-non magat minden napon
zerzy: annakokaiert ha lattal

Országos Széchényi Könyvtár

Valamivoron meg halando em ..
Bort: tahar gondolyad ezt
melt meg voyan azon von
vagy menendo. es mirozon la ..
rod ezt holval lenny alycsad
enen magadat estwet nem
ernod: es estwet leuen ne me ..
ezkedjel enen magadnak az
holvalt valaztam de maga
nyezetzel mindenvoron meg
eznek lenny: es ezrepen ely
hogy joba nyoder az halal
ne kalalyon voy mint veeg
ne volnal de mindenvoron

valamikoron meg halandõ em-
-bort: tahat gondoljad ezt
mert tees vgyan azon vton
vagÿ menendõ: es mikoron la-
-tod ezt holwal lennyÿ alÿchad
tenen magadat estwet nem
ernõd: es estwe leuen ne. me-
-rezkõdÿel tenen magadnak az
holwalt valasztani de maga
igÿekõzzel mindenkoron <ky>
keznek lennyÿ: es ekkepen elÿ
hogÿ soha tegõdet az halal
ne talalÿon vgÿ mint keez
nē volnal de mindenkoron

legij xij az halálhoz: sora
igen hamra es bezedlen meg
halnak mert az orat melyet
ne alitana! az vagy nem
alitanak embornek fya el
jpuendo az az ciusus vronk
es mivozon az vralso ora el iqu
end soraat maskipen ezek mi
nd re helyet el mult eldopozol
es igen bankodol hogy ily
kunja rest voltal az idonek
joban valo el volteszol jels
ben melyet helyaba es gonozol
el volteszel: o amaxovateu

legy kez az halalhoz: sokak
 igen hamar es hertelen meg
 hálnak: mert az orat melyet
 nē alitanal ah vagy nem
 alitatik embornek fya el
 iquendõ az az cristus vronk
 es mikoron az vtolso ora el iqu-
 -end sokat maskipen ertez mi-
 -nd te telyes el mult elõtõdrõl
 es igen bankodol hogy ily
 tunya rest voltal az idõnek
 ioban valo el kõltesrõl ielõs-
 -ben melyet hejaba es gonozwl
 el kõltõttel: ○—○ annakokaiert

mely igen sodogh es toleth
az olyan embor ky isijerzijk
olyannak lemi mostan az o
ekrube bogy nimminek ke //
van halaltam halalanak or //
aian .ad vegyeplen ez ilyen
isijerziker nagy bizodalmat
es sodogwl megh balmi es
q vilagnak keletos megh
vmlajar es buzgo keunifogor
az jorzajban valo haznalast
fejyelomnek zerekerit yemencia-
nak munkajar eoz es eijors =

melÿ igen bodogh es bõlch
az olÿan embõr kÿ igÿekõzÿk
olÿannak lenni mostan az õ
eletibe hogÿ mineminek ke-
-van talaltatni halalanak or-
-aian: ad kegÿeglen ez ilÿen
igÿekõzet nagÿ bizodalmat
es bodogwl megh halni es
ez vilagnak tekeletõs megh
vtalassat es buzgo keuansagot
az iozagban valo haznalast
fegÿelõmnek zeretetit penitencia-
-nak munkãjat: egez es gÿors-

Országos Széchényi Könyvtár

es io eebemes engodelmossa.
got maganar rilaq don m
egh kradast. es kynek ky.
nek minben ellene valo el
viffelst es habozussa gnax
el zemebesser az edes vronz
iesus cristusnar zezerenier by.
zsonyauul sok ionat keberz
mizlen vragy eghesgeben
de maga hi megh rozulz ne
tudom mit keberz: azert veu-
stet jobbitannax meg az roz-
sagool vogy zsonvepen vijk

es io erdemes engödelmesse-
-got: maganak tulajdon m-
-egh tagadast: es kynek ky-
-nek minden ellene valo el-
visselest es haborussagnak
el zenuedesset az edes vronk
iesus cristusnak zeretetiert by-
-zzonyaua¹ sok iokat tehtz
miglen vagy eghessegben
de maga ha megh korulz ne
tudom mit tehtz: azert keue-
-ssek iobbitatnak meg az korsz-
-sagbol vgya² ezenkepen kyk

Országos Széchényi Könyvtár

33

¹ n fölötti tollvonás a szemközi lap javításának átnyomódása.

for zarandorfaor iarna is^{de}
urkan kuznek zenbe ne ar
ard vizni jouendoben aye
idvessogoder aye baizda es
fele zarandza meir igen
hamaz el fektuznek krolad
emborok homem mint alit
kaiad: job mojan iden ma
gadrol gendobnod et vala
ni for elved bochamnod
homem mint egjevbernek seg
hesegouben zenensogoder
venod ayez ha se nem vadij

sok zarandoksagot iarnak¹ igē
 ritkan leznek zenthe ne ak-
 -ard bizni iquendõben az te
 idwessegõdet az te baratidra² es
 feele baratidra mert igen
 hamar el feletkõznek terolad
 embõrok honnem mint alit-
 -tanad: iob mostan ideien³ ma-
 -gadrol gondolnod es vala-
 -mi iot elõted bochattanod
 hõnem mint egýebeknek seg-
 -hetsegokben remensegõdet
 vetnõd azert ha te nem vagý

¹ betût a scriptor utólag írta, betoldójellel jelölve, a szóköz fölé.

² a scriptor utólagos betoldása a szó fölött.

³ a scriptor utólagos betoldása a szó fölött.

mostan remen magader
zorgalmatos kychova lezon
re xx ezeneb jouendoben zorg
almaros mer az mostan idy
igen dragalatos: de jay ky
vezedelmes baynalar ^{ky} ~~vezet~~
az idy el vylremj melben
redemlheted volna hooy qz
orke elnel: jouel az kudmia
imint az halala es mirozon
egy napor ab vasy egy orat
elrodnek meg jobbitasza re
vany egy nem kudom ha mey

mostan tennen magadert
zorgalmatos kýchoda lezõn
te <re> eretted iouendoben zorg-
-almatos mert az mostani idõ
igen dragalatos: de iaÿ kÿ
vezedelmes haznalatlan <kepen>¹
az idõt el költenÿ melben
erdemlheted volna hogÿ õr-
-õkke elnel: iõuel <es> tudmia
mint az halalra es mikoron²
egÿ napot ah vagÿ egÿ orat
eletõdnek meg iobbitasra ke-
-wanz ezt nem tudom ha meg

haznalatlan utolsó szótagját a szöveg fölé írta a scriptor, mikor a *kepen*-t áthúzta.
10. és 11. sor között véletlen tollpötty látszik.

nyebertd : amakoraiert mi ..
ne napj vezdelombol ren ..
nen magadat meg zababit ..
baid es mely napj felelm ..
: bol meg zabadinatbarol ba
moxlan mindenkoron legyen ..
bez felelmes es az halaltol
persegos az az halalodmna
~~manna~~ idejen es elone akaz
vez lenni es kesegben ne esny
amakoraiert tamuly moxlan
moxlan elny hogij balalod ..
nax ozayari

- nyerhetõd: annakokaiert mi-
 -ne nagy vezõdelõmbõl ten-
 -nen magadat meg zabadit-
 -hatod es mely nagy felelõm-
 5) -bõl meg zabadittathatol ha
 mostan mindenkoron leÿen-
 -deÿ felelmes es az halalrol
 ketsegõs az az halalodnak
 <vtanna> ideÿen es elõtte akarz
 6) kez lenni es teetsegben nē esny
 annakokaiert tanulÿ mostan
 ekkepen elny hogÿ halalod-
 -nak orayän

inhab vallhas qromer-vicag
" sagor ab vacy vicadny hon
nem mint felni azert tanu
tanuly mostan meg halny e
vilagnak hogy arazon reg
" 3 di elni az crissusfal. tanuls
meg mostan mindenevet meg
vralni hogy zabadon folym
ial az crissushoz samyazgaf
meg az te resedet mostan az
penjencianak miatta hogy
valhas bizonyosal valo es
" 30 dalmat az crissusfal. sh x

inkab vallhas őrömet vigas-
 -sagot ah vagy vigadny hon-
 -nem mint felni: azert <taný>
 tanulý mostan meg halny ez
 5 vilagnak hogý akkoron kezgy¹
 <zgy zdý> elni az cristussal · tanuld
 meg mostan mindeneket meg
 vtalni hogý zabadon folyam-
 -ial az cristushoz sanýargasd
 0 meg az te testedet mostan az
 penitencianak miatta hogý
 valhas bizonsaggal valo bý
 -zodalmat az cristussal oh te

¹ z betút a scriptor a szó fölött pótolta.

62
Halvadás halgatóz ezelen
kaba emböz mitt gonbo
lod kimen magadol ez ho
sz fox idéjoh elny mivozó
esij napotes nem valharz
barozffagossion mely igen fox
van megb chalatatanaz
es az o kszozol zemenkelenfe
gylt ky vonattanaz es el
veztenek minezer halvadás ez
az mondok bizdesozol mon
dvan metz imez fessywg
eznek miatta el esset. imez el
63

<balgad> balgatag eztelen
 kaba embor mitt¹ gondo-
 -lod tennen magadrol ezt ho-
 -gÿ sok ideÿgh elnÿ mikor^o
 egÿ napotes nem valhatz
 batorssagosson: mely igen sok-
 -kan megh chalattattanak
 es az o testokrol rementelense-
 -gwl kÿ vonattatanak es el
 veztenek minezer hallottad ezt
 az mondok hirdetoktol mon-
 dwan: mert imez fegÿw<ez>
 -erneki miatta el essot: imez el

két u javított betű.

тезүнетер визнек миана ф
имез магаф белзол ала ефот
ес аз ф нјака кј зедот еф
имез ерелнек миана теф фу
лабор имез јатеднак миана
елетјт ел вегегте ес немелј
кјзнек миана немелј ф дфф
нак миана немелј догб
балалнак миана немелј
јолуајокнак миана ел вег
зот еф миндетекнек ерверот
лонт ел балал аз ф вегорк ес
етвбзокнек елетк микерн

meryttetöt viznek miatta es
imez magas helröl ala essöt
es az օ n̄yaka k̄y zegöt es
imez etelnek miatta meg fu-
-ladot imez iategnak miatta
eletýt el vegezte es nemel̄y
t̄yznek miatta nemel̄y <f> vass-
-nak miatta nemel̄y dogh
halalnak miatta nemel̄y
toluaioknak miatta el vez-
-zöt es mindeneknek ekkepen
lõth <al> halal az օ vegök es
embõroknek eletök mikepen

az aznijer hamisfaggal el⁷³
muliz. kij emlekozijk megb re
zolad halalodnak vramna es
rijkoda imad re erped bala
lodnak vramna: amakora
ieru taz tazds megb dragala
"tos azjam fija ogt abomir
moslan meg taerando vagij
es ab mi peritenciai moslan
meg kardhas: mezt nem kido
mipozon meg habbasz halz
is nem kido mi pruetkozijk
rogkiz tenepod halalodnak

az arnyék hamarsaggal el
 mulik kÿ emlekozÿk megh te
 rolad halalodnak vtanna es
 kÿchoda imad te erçted hala-
 5 -lodnak vtanna: annakoka-
 -iert tars tarch megh dragala-
 -tos atÿam fÿa azt ahmit
 mostan meg tartando vagÿ
 es ah mi penitenciat mostan
 0 meg tardhatz: mert nem tudod
 mikoron meg <halhatz> halz
 es nem tudod mi kçuetkozÿk
 tõrtenic tenekçd halalodnak-
 -vtanna

Országos Széchényi Könyvtár

amaroniseu. molen i doš va.
gyon gyonch kaz dagagokar
melyer mes nem halna² az az
gyonch remen magad nar
mes halharatlan pazdaga
/ sorar mirepen mondij edes
vonek az euangeliomnan nom.
/ Duan gyonchetor kynchet m.
/ asaroknar az menijozzag.
/ an holok far sem az zosfame.
/ az ne gyi of az ozvok kyni
/ asfar es el ne vrozjark

annakokaiert miglen idõd va-
 -gÿon gÿonch kazdagsagokat
 melÿek meg nem halnak¹ az az
 gÿonch tennen magadnak

- i) meg halhatatlan kazdagsa-
 -gokat mikepen mondÿa² edes
 vronk az euangeliomban mon-
 -duan gÿnchetõk kÿnchet m-
 -agatoknak az menÿorzagb-
) -an holot <sa> sem az rosdame-
 -eg nē ezÿ es az orwok kÿ nē
 assak es el ne vrozÿak

¹ k-t a scriptor utõlag írta a szóköz fölé.

² a-t a scriptor utõlag írta a szóköz fölé.

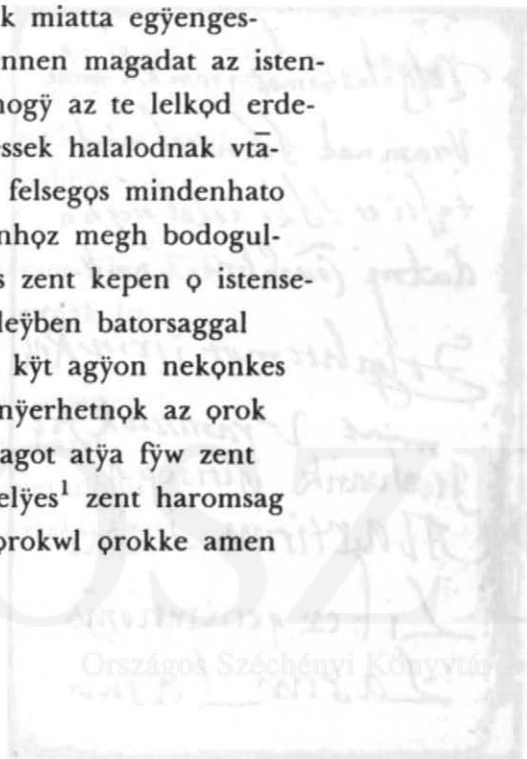
es az te i swessegodopl el wal
uan semmir ne sondoly ha
ne chaz az ab mi az bz
isleme ezozol chaz sond
olrodjal of zezoy saarok
at kemmen magadnak az
islemex tizolers zeniyozwol
of az o chelexodetover roquet
vtn bogij mirozon meg fogij
arkozadol az jelon valo eler
Gen tahat azok rogeter fo
andijanak besyener az

es az te idwessegodról el val-
-uan semmit ne gondolj ha
nē chak azt ah mi az vr-
-istenne ezokról chak gond-
-olkodjál es zerezj barátok-
-at tennen magadnak az
istennek tisztelősz zentj közzwl
es az ő chelekődetőket kőuet-
-ven hogj mikoron meg fogj-
-atkozādol ez ielön valo elet-
-ben tahat azok tegődet fo-
-gadjanak vegjenek az

• orok bajlektan rachead
• temen magadar ez folto.
• on mirepen z arandokor es
• jouuent melyre semmit ne
• var als vagy zyrtegh ez bil.
• agy gondrol es rachead za
• gadon az te zijueder az ipen
• hoz es obozza feel esjenge.
• itwen met met minchen.
• it megb moradando vara
• sod oda rnyozagy es oda
• johazrodyal mponaed

orok haylekan tarchad
tennen magadat ez földo-
-on mikepen zarandokot es
ioueuent melÿre semmit nē
var ah vagÿ zÿksegh ez vil-
-agÿ gondrol es tarchad za-
-badon az te zÿuedet az isten-
-hoz es qozza feel egÿenge
-ttwen <men> mert ninchen:
it megh maradando vara-
-sod oda konÿorogÿ es oda
fohazkodÿal naponged

sirasnak miatta egÿenges-
 -sed tennen magadat az isten-
 -hoz: hogÿ az te lelköd erde-
 -mlettesek halalodnak vtā-
) -na az felsegős mindenható
 vr istenhoz megh bodogul-
 -van es zent kepen   istense-
 -ghe eleÿben batorsaggal
 iarulni kÿt agÿon nekönkes
) megh nÿerhetn k az  rok
 bodogsagot atÿa fÿw zent
 lelek telÿes¹ zent haromsag
 mind  rokwl  rokke amen

¹ s fölött egy pont látszik.

f
Zolgalat homot. irom ek mirt
Vramnak Istentool mimb
tysii er lski iolat negsa
dactry couabba irak.

Zolgalat homot irom ²⁰Rek
mirt Vramnak f
Itoluanik igerspa.

Alartirus Lazar
Liber generationis
Lazar Lazar

†

Zolgalathomot iromk̄k̄ mint
 Vramnak Istenteol mindē
 testi es lelki iokat megh a
 datnj Touabba csak

Zolgalatomot irom K̄k̄
 mint Vramnak Ist

It oluatik igenzep a
 Martinus Lazar
 Liber generationis
 Lazar Lazar¹

¹üresen maradt lapra később három különböző kéz írta a fenti sorokat.

It oluastavak: Iden zep'a
Itaros imarezagb
mikoron volna az aluez
na higyen es zem mih
alnak negyven napiarb
Soytolneje egy zepel mi
koron orb imarkomeek
ezodalatos isemi edesseg
et ezze nagyoban bossy
mint amak elpat es
lata az menyozzagat
magassagab: le zaltari
q hozza meo fuzessyly jena

It oluastatik igen zep: a-
-itatos imatczagh¹
mikoron volna az aluer-
-na higyen es zent mih-
-alnak negywen napiath
boytolneye egy regel mi-¹
-koron oth imatkozneek
czodalatos isteni edesseg-
-et erze nagyoban hogyo-
-mint annak elotte es
lata az menyorzagnak
magassagabol le zallani
o hozza meg tyzessyilt sera-

2. és 6. sorban a fekete pontok a szemben lévő lap tintájának feltjai.

ffin angyalt tudnia illik
fenes zarniak valuan es az
begy lantok vala fel ger
yedotnek lenni es az lant
el rozelgetmi az sezarffin
angyalnak zarnija alar
lanta angyaloknak forr
agos jereget es azok roz
ot lanta x mesz fezylt
crisus iesuit es ezen igen el
ezodalozoz ez es pnyozyl
etossonez. kessezzsege m
es subita pter es az q eime

-ffin¹ angyalt tudnia illik
 fenes zarnyat valuan es az
 hegý lattatik vala. fel ger-
 -yedotnek lenni es azt lata
 el kozelgetni az seraffin
 angyalnak zarnya alat
 latha angyaloknak soks-
 -agos sereget es azok koz-
 -ot latha az meg fezylt
 cristus iesust es ezon igen el
 czodalkozzek es konyoryl-
 -etossegnek kesseryssege m-
 -eg indita otet es az o elme-

áros oldalak bal felső sarkán a későbbi számozás tintája üt át a szemben lévő ól. Ilyen nyomok a következőkben is előfordulnak.

87
re. az ken zenuedot czifio
son touaba iij qzomet va
lla az q mala nos latassal
es m'koron n'ok bezedeb
selonqne volna qnekj ve
pezene monba qnekj zez
ez meq magadar pezenc
mezt czodalaros miuelka
betot zezek en te benne
es zent pezencs monba
nekj te rubid vram m
re vapyok mincen m
parangolan'za tabat q

-iet az ken zenuedőt cristo-
-son touaba illy oromet va-
-lla az ő malazos latassarol
es mikoron titok bezedeth
ielontotte volna oneky ve-
-gezetre monda oneky zer-
-ezd meg magadat ferench
mert czodalatos miuelko-
-detot zerzek en te benned
es zent ferench monda ő-
-neký te tudod vram mert
keez vagyok minden the
paranczolatidra tahat az

Nemzeti Széchenyi Könyvtár
1875. p. 113

mi edes vronk cristus esus
kij kezere az q job kezere
es keue az q job kezere zent
ferenc aryanknar kinek
meg illerepere leghottan
zent ferenc aryanknar k
eze meg meg sebhetez
es az q kezoben nagy falyd.
almar zenueduen nagy zo-
zantal fel kijalta monduan
o en vram iesus cristus est
meg monduan u speet u
soldze eserepen meg sebhetez
u uen es el go

mi edes vronk cristus esus
kÿ terÿezte az  iob kezeth
es teue az  iob kezere zent
ferenc atÿanknak kÿnek
meg illetessere leghottan
zent ferenc atÿanknak k
eze meg meg sebheteek
es az  kezeben nagÿ faÿd-
-almat zenueduen nagÿ zo-
-zattal fel kÿalta monduan
o en vram iesus cristus ezt
meg monduan le esseek az
földre es ekepen meg sebhethet
-uen es el czo

Országos Széchényi Könyvtár

csodalkozuan nezv vala ezi
107 vrontkat kinek monda
vrontk iesus kely fel fezen
kezved kij az mas kezederes
es ezen kezren ton az sal ke
zenes meghent le essek az
foldze es fel kijaluan kij u
ek monda es meeg vrontk ie
sus: kely fel fezen zezes
mes magadat q esmes mo
nda. en edes vram iesus keze
bagyok es vrontk iesus toue
q laban zent fezennek

czodalkozuan nezÿ vala cris-
-tos vronkat kinek monda
vronk iesus kelÿ fel ferenc
terÿezd kÿ az mas kezedetes
5 es ezon kepen ton az bal ke-
-zenes meghent le esseek az
földre es fel kÿaltuan kÿn-
-ek monda esmeeg vronk ie-
-sus: kelÿ fel ferenc zerezd
6) meg magadat o esmeg mo-
-nda. en edes vram iesus keez
vagÿok es vronk iesus tÿue
az o labat zent ferencnek

Országos Széchényi Könyvtár

Labairia es meg sebberven
biztelenséggel fel kijalta es
legottan le estek az földre
vegezete es meg mondta v
onk iesus oneky fezenek
y fel hogy vegeztem el ha
benned az szodalassagot
meljet zezetem : es bolog
zent fezenek mondta vram
iesus ky zenuedhet el ily
nagy fajdalmas kynek
monda vronk iesus mihi
ipitel volna apom hogy ha

labaira es meg sebhettuen
hirtelenséggel fel kyalta es
legottan¹ le esseek az földre
vegezetre esmeg monda vr
5 onk iesus oneky ferenc kel
-y fel hogy vegezem el the
benned az czodalatossagot
melyet zerzettem: es bodog
zent ferenc monda vram
6) iesus ky zenuedhet el ily
nagy faydalmat kynek
monda vronk iesus² mith
tottel volna akoron hogy ha

Országos Széchényi Könyvtár

¹ legottan szóban tintafolt van.

² z e betüt a scriptor utólag írta a szó fölé.

vegefferderet of huys ⁷⁷colona
apokar azceel vegefferet
rokkorfferet of erijed nauy
kenakar meljoker en em b
: qzofez. zenicnem of mind
fel vromem valjonsel zenus
shenē volnae k ezuket an
: narokatezi fel velle dohog
atjank monda : mit pazancz
olj vram iesus jm kez vaxjot
: cizlas vromē gē beuyerlen
med qlele oker of az q oida
: ar beljhojke of keue oodan

veressegöket es twÿs coronaz-

-assokat arceel veresseket

pökdössesöket es egÿeb nagÿ

kenokat melÿeket en emb-

5 -örökert zenuettem es mind

fel vöttem valÿons el zenue-

-dhetted volnae te ezöket an-

-nakokaiert fel kelle bodog

atÿank monda: mit parancz-

0 olz vram iesus im kez vagÿok

cristos vronk <gÿ> gegÿeglen

meg ölele ötet es az ö oldal-

-at helÿhöztete es teue bodog

zent fezennek oldalhoz es
leghomán reija nijoma es re.
" ja pezerle az sebet az pol.
" Dalara tabat zent fezenh
fel kialta es morida o en e.
" Des kegyelmes refesom es lee
essiek ottan az folize mkep.
" en holt elue es ciusus vronk
el enyezeek omeron es fel
men az menyozzagan bo.
" Sogh zent fezeno anyamk
az folgon jekyvek minis fi
" lencez ozaatlan tabat az

zent ferencnek oldalához es
leghottan reya nyoma es re-
-ya peczetle az sebet az o ol-
-dalara tahat zent ferench

i fel kialta es monda o en e-
-des kegylmes iesosom es lee
esseek ottan az földre mikep-
-en holt eleue es cristus vronk
el enyezeek onneton es fel
i men az menyörzagban bo-
-dogh zent ferenc atyank
az földön fekywek mind ki-
-lenced orayglan tahat az

70
szarec leo oda jpuen taru
an qret le effor nek lemmi sel
emele qret alituan hozij og
napij zomb zenueterossegip
fogyatkozot volna olijan ig
en el es og oraiol fogua ze
nt ferenc az zent sebeker
wissele az qksten jollehet
hikon mineze khere el vij
seluen nitkolija wala o zent
bodogjanos zent anjanu o d
yc zessezel cujus nate zoly
raja wisselut: a zice sebeker
netz. marta

frater leo oda iq̄uen latu-
-an tet le esstnek lenni fel
emele tet alituan hogy az
nagy <zend> zenuedetssegtl
fogyatkozot volna olyan ig-
-en el es az oratol fogua ze-
-nt ferenc az zent sebeket
vissele az  testen iollehet
titkon minere tehete es vis-
-seluen titkolya vala o azert
bodogsagos zent atyank o d
-yczessegs cristusnak zolg-
-aya visseluen az the sebeyd-
-nek miatta

Országos Széchényi Könyvtár

vegyet kegyet amikoka
teu vegdet bygyogys ze
ferenc nyank hooj effe
ozgel mi ezvonek vuzof
cristusnak elvne hoojz
ke ezvemednek miatta
adion mineknek malajot
es zeuid idoben az ozok bo
do dsa got mind ozokvi
ozokee amen

Ugyt korekzyk az zent
brigidal yionnak ryen
oth imaraga kiker ve

tegödet kerönk annakoka-
 -iert tegödet dyczössegos zēt
 ferenc atyank hogy essed-
 -özyl mi eröttönk vriesos
 cristusnak elötte hogy az
 te erdemednek miatta
 adyon minekönk malasztot
 es reuididöben az örök: bo-
 dogsagot mind örökwl
 örökee amen

It köuetközük az zent

Brigida azzonnak tizen

öth imatsaga kiket vr

Országos Széchényi Könyvtár

one ezişusnak feylerij elöt
okot vala mondani airtos
sammal melij tartalik q
jent yal eziş hazar barm
onda q jent kuzulor q
somak valakij ezişbeig
q imarşagokak. nitarossa
tal meş mondanıya
q q menzenibol nizen qib
kelpek zaora dultnak kuzul
njen qib vings. jez
yuzşatorombol meş

- onk cristusnak fezülety elöt
 zokot vala mondani aiatos-
 -saggal mely tartatik az
 zent pal egyházaban: m-
) onda az zent Brigida az-
 -zonnak valakö eztendeig
 ez imatsagokat aiatossa-
 -gal meg mondangya
 az 9 nemzetiböl tizen 9th
) lelkök zabadwnak kö es
 tizen 9th bñnos ter <kö>
 purgatoriombol meg

penitencia: es nizen qth
isarak alnak mea. qz isag
alayawan emek felere q
maga jnt qz ketelerpse
nek. magadigaza es bme
rnek qz omi mes es mer.
enze es isredelmessore
qz es montiya r qz imat
sagor mes mondancia
balalanca elone nizen q
1. isd naron adom nekij
qz en zemseggos islemet bogij
ketseggos qz dke es itawm qz
in zemseggos voremet bogij

penitenciara: es tizen öth
igazak alnak meg az igaz
alapatban ennek felete ö

5 -nek garadiczara es bine-
-inek bizony meg esmer-
-etire es toredelmessegre
eztes mondya ky ez imat-
-sagot meg mondangya

1) halalanak elotte tyzen ö-
-töd napon adom nekü
az en zentsegös testemet hogy
nehezek¹ öroke es itatom az
en zentsegös² verömel hogy ne

¹ szó többszörösen javított. A 'ne éhezék' jelentésű szavakat írta így egymásra a sriptor.

² t betű utólag van a szó fölé írva.

zomhogyek oroke es az en gyogy
q Selmes vezemnek vezegymen
ek: tezem qeleyben minden el
lensjegynek ellene es halala
nax i. Selyen az en zent aryam
al raugok q hozza es vezem az
q lelket vezegymen es vizom
az qzok qzomoe es orok kijv
alt vezem valo nalt aboz
q netij az en ylenjegymnek
hozad. Kit egyebekkel nem
kex ha nem csak azokal. Kt
es imarsavor men mondjate
kouaba meo otal marvate
ponoz veszegetij az en vezem

zomihozÿek oroke es az en gÿöz-
 -ödelmes <veromnek> kerezomn-
 -ek: tezem o eleÿben minden el-
 -lensegÿnek ellene es halala-
 -nak ideÿen az en zent atÿam-
 -al iouok¹ o hozza es vezem az
 o lelket kegÿesson es vizom
 az orok orombe es oth kÿw-
 -alt keppen valo italt adok
 o nekÿ az en istensegomnek
 borabol kit egÿebekkel nem
 tezek ha nem csak azokal kik
 ez imatsagot meg mondÿak
 touaba meg otalmaztatik
 gonoz kesertetiol az oth erze

¹ o javított betű.

Konfession es hevelen halal
al meş nem hal es min
Den önyey meş öozatlat
n r k v vala mit islemel
kezend es m r yz mazelol
meş njeru es m r felsö kar
Öan helyhöreke es vala
fiker zej a meş kamran
J rebomel qzok nyiz es
neuepövik: oracio
O iesus qzok jezok net
qzok ebrekiesus öozatlat
öy amiben es vilapö qzok
mit fejsö mulod öy noster
A 21

-kõnsegeben es hertelen halal-

-al meg nem hal es min-
-den býneý meg boczattat-
-nak es valamit istentõl

kerend es az zýz mariatol
meg nyeryý es az felsõ kar
ban helyõztetik es vala-
-kiket reýa meg tanitan-
-d erdõmõt õrõke nyer es
neuekõdik: oracio

O ieszus <õrõk> tegõd¹ zeretõknek

õrõk edesseg: ieszus vigassag

ký minden ez vilagý õrõ-

-met felýwl mulod býnessõk²

: áthúzott *õrõk* szó fölé írta a scriptor, de már fekete tintával, a javítást: *tegõd*.

: utolsó sor tintafoltjai a szemben lévő lap aljáról ütöttek át.

77
nez steffegor of zezeky
mett kenekod gij nijnzwo
ffeg emborzenez fjavval
lemmed of vilagnar-vage
fele emborij aliarnar id.
wesseperiet kyuettkyze
at eijf imaryatb
vram iefus vij emborij
kol emkoppel met en id
vram iefus cu: kus of je
zent vze divactio d'ol of
faza fagidzol of vram

15b 77
79 0727 77
17
17

nek edessegok es zeretety
 mert tenekod gyonyorw-
 -sseg emboroknek fyawal
 lenned ez vilagnak vege-
 -fele embory allatnak id-
 -wessegeiert **kouetkozik**
az első imatsagh

O vram iesus ky emborre
 lol emlekozzel meg en edes
 vram iesus cristus az te
 zent predikaciodrol es
 faradsagidrol es epesse-¹

Országos Széchényi Könyvtár

¹ap alján későbbi kéztől fordítva írt betűsorok láthatók.

Oy drol tyt te zent drol
Iben mierzotke vallat
jelsben oz te diczoffe of
piednakidzen ty wa
la jstem elmedben qzote
med zezwen emleppel
vram iesus oz te zent
kessuiffes of zomozsa
" drol meljer oz te
dragalios of diczoffe
gof te zen mezzelg daf

-gýdröl kýt te zent teste-
-dben mi erottõnk vallal
ielõsben az te diczõssegõs
kenodnak ideÿen kÿ va-
-la isteni elmedben õrõke
meg zerezwen emlekõzzel
vram iesus az te zenagÿ
kesserÿssegõs zomorusa-
-godrol melÿet az te
dragalatos es diczõsse-
gos te zen mezzelõ edes +

+ Gene me felo edes sadal
 valat mitort aze monda
 zomorrow en let kom mid
 taliglan holot te zom fel-
 podes valad kezno kembor
 idkerreget valchagarna
 aze Gene cestoder es vera-
 der az vioso vachiorante
 Tamitwamid nak orzoogn
 las q labokat mehmofus
 es ededen ofet megvigaz
 talad tedizorreges kenod
 nak kez zolent nekik meg
 viruelod emlekpezet meg
 vram sefus e nlig rozke
 tefiltol es binnatitrotl pi
 kei zennedel nte gamin
 segeb cestodheunarezent
 feraztotnek kmanna kelpo
 mitora hayom rendel valo
 minifugodnak vanna vet
 mitok

zent mezelo edes zadal
 valal mikort azt mondad
 zomorw en lelkom midha
 laliglan holot te zent lel-
 -kødet valad keznek embor
 iduessegenek¹ valchagara es
 a te zent testodet es vere-
 det az vtoso vachioran te
 Tanitwanidnak orztoga
 tad Eø labokat megmosad
 es ededen øket meg vigaz-
 talad te dichosseges kenod
 nak keez voltat nekik meg
 hirdeted emlekøzel meg
 vram iesus te nag rezke
 tesidrøl es banatidrorl ki
 ket zenuedel a te gøniørw
 seges testødben a te zent
 kereztdnek kinianak eløtte
 mikor a harom rendel valo
 imatsagodnak vtana vere
 veritekøket

¹ n betűre rá van írva egy e is.

hwlatal nte camenami:
deol el arnkatal te valaz:
todtal sydonepeitol meg
fogacatal hamis tanok
nak minna vadoltatal
harom birok nak minna
hamigyan ^{iteleettel} atene:
^{magadnak} = ^{te} valazteol varasban syd:
oknak nag ieles inepen
nag pentokon te ifrusag
odnak nemev viragaban
Aratlan iteleettel vala
Meg fogacatal zornen
ees reue nety6sejel hūza
ttatol vala enzigaltatol
Vala ^{okteledezetol} vala
Arctol hegiapaltatol vala
tenen ruhatal megfozta
tal vala

hwlatat a te tanituani-
 -dtol elarultatal te valaz-
 todtad sýdonepeittøl meg
 fogatatal hamis tanok
 nak miatta vadoltatal
 harom biroknak miatta
 hamissan ýteltetel a tene-
 -n magadnak¹ valasztot varasban sýd-
 oknak nag ieles inepen
 nag pentøkøn te ifiusag
 odnak nemes viragaban
 Artatlan itiltetel vala
 Meg fogatatal zõrnen
 ees rettenetõssegel hũza²
 ttatol vala tazigaltatol
 vala õkleldeztetøl vala
 Archol hagiapaltatol vala
 tenen ruhatol megfoztta
 tal vala

¹scriptor, kereszttel jelölve, a sor fölött toldotta be a szót.

²n-hez hasonló u betűt ékezettel külön is jelölte a scriptor; ez a jelölés a öbbiekben is előfordul.

84
Dala es idegon vuhadokoz
vretel vala minon veretel
vala ee zeme zemeset es or-
chadne be fedozit vula holo
keges ifus archul veretes
tel minon veretel istemi
mezelo zadac okolel verik
vala Te angel dizw zentzi
nades ondok sagos es bidos
nia lakul poklosik vula ee
istem dichossegos zabaladae
zagatiak vala ee zeploelen
kengesegos ee, lodee kpozto
pshop kpozwen kegetleno
vetik vala Ti wis korona
val koronagak vala ee gem
frieder Nad robezal veri
vala es pivolomb kylomb
zemer met kenokal zagatiak

Vala es idegön rûhadöltöz
 ttetel vala niakon veretöl
 vala te zent zemedet es or-
 -chadat be fedözik vala holot

- 5 keges ihūs archul verette-
 tel niakon verettetel isteni
 mezelo zodat okölel verik
 vala Te angelidizw¹ zent zi
 nedet ondoksagos es bidös
-) nialakal pökdösik vala te
 isteni dichössegös zakaladat
 zagatiak vala te zeplötelen
 Gengesegös testödet kö ozlo
 phoz kötözwen kegetlenwl
- 5 verik vala Tÿwis korona
 val koronazak vala te zent
 feiedet Nad eestapal verik
 vala es kiwlömb kylömb
 zemerme kenokal zagatta
 tol vala

¹ az i betüre van írva.

Azert kerlek enedsegos
vram Jesus kieznaponate
Zentsegos fezwolotoduck
elqete soldrele estem esedo
Z^{ven} hog ez dichoseges fe
Uiml meg mondos kenod:
nak emlekgetert agiad
nekem edes vram Jhus
en halalomnap ideien
elqete bineimnek borfa:
natisas collessegos kferw
sejel valo meg banasit
Tiztagwnast collesseg
teete z b minden bine:
imnek meg borhianat:
iat Amint Jhus k
vram inus edes
Apostolus vram k
Apostolus vram k

Azert kerlek en edeseğos
 vram Iesus ki ez napon a te
 zentseğos fezwletødnek
 eløtte földre le estem esedø
 ; z<øm>ven¹ hog ez dichøseges fe
 lliwl meg mondot kenod-
 nak emlekøzetert agiad
 nekem edes vram Ihus
 en halalomnak <ydeien>
) eløtte bineimnek <bocha-
 natiat> tellesseğos keserw
 segel valo meg banasat
 Tizta gwnast telles eleg
 tetelt es minden bine-
 ; imnek meg bochianat-
 iat Amē etc Idwezleg
 edes vram iesus xptus
 Irgalmaz ennekøm bine-
 snek | **pater noster** | **aeue maria**²

¹ utolsó szótagot az áthúzott rész fölött javította a scriptor.

² a kéz az imákat apró kurzív frással zárja le itt és a későbbiekben is.

Masodik imatsag

O Ihus Angeloknak za-

batsaga es genörwseg
nek paradichoma emle-

5 közel meg edes vram ih

A rettenetossegröl es zo
morusagrúl kyket zen

uech vala mikor a te elles
egid mikepen kegettlen

) orozlanok tegod kõrniöl¹

foganak ragadanak ran-
togatanak hagigalanak

körmqkel zagatanak es
egeb nemö halalatlan ke-

5 nokal² tegödet zomorita

nak en edessegeös vram
Ihus mid a bozzusagos

bezedökert kemen veresege[.]

kerth

második ρ-t a szó fölé toldotta be a scriptor.
z / javított betű.

7.
Femen segob goetelomere
kijel mind at eellen segid
teged givrenet kerlet teged
hogu sabadich meg engg-
met minden lafaro eos
lae hacastan ellen segintol
es agiad nekem tegarmud
nak Arnika alde prook
Jidwessgomnek ocalmae
Meg kelnom *Amica J. J. J.*
1795. d. 17. des. v. o. n. i. g. l. s.
Erstus in Oahu a. J. J. J. J. J.
Amica J. J. J. J. J.
harmadik Imacsag
O Jhus *Amica J. J. J.*
megie *Amica J. J. J.*
matol

kemensegős gõtrelõmert

kikel mind a te ellensegid

tegõd gitrenek kerlek teged

hogy sabadich meg engõ-

5 met¹ minden lathato ees

lathatatlan ellensegimtõl

es agiad nekem te zarniad

nak Arnika alat õreok

lidwessgõmnek otalmat

0 Meg Ielnõm Amē etc Idwez-

legh edesseges vram iehus

Cristus irgalmaz enekõm

binesnek pater noster Aue maria

Harmadik Imatsag

5 O Ihus ez vilagnak tere

mtõie ky kereztfanak ky

niatol

¹ / javított betű.

meg zepriq nem vialen⁷⁶
kezelet meg edes vram
szu ate keferuseges kin-
odrol es zerehmedrol ke
zenwecs vala mitor ate
dichoseges kezeidet tom
pa vafzegetel elozetate
rezi fahoz zezegzet esate
dimechoseges labodnat
zegeztere mitor nem volna
Alkolmas q akaratara
tezene kenodra nagiabpint
adnak es tezene sebeidre
nagiob sebeket epnes ni-
kor nagy kegeclenseget es
kemo seget tezene tagaidre
a kerezt fanak aletalira.

meg zeõrniõ nem eiel em

lekezel meg edes vram

Ihus a te keseruseges kin-

odrol es zerelmedrõl kit

5 zenwech vala mikor a te

dichosegõs kezeidet tom

pa vaszegekel elõzer a ke

-rezt fahoz zegezek es a te

diwchosegõs labodnak

0) zegezere mikor nem volnal

Alkolmas õ akaratiakra¹

te zent kenodra nagiab kint

adnak es te zent sebidre

nagiob sebeket tõnek mi-

5 -kor nagh kegetlensegel es

kemesegel te zent tagaidat

a kerezst fanak altaliara

ees

második k a szó fölé van írva.

hoz w jagam amera el hw
-zak ro f egiref hog te zene
tagaidnast miden ige megra
kadognak p egob eb edeb vrdn
Ihu xpius ebeli nagh koforu
pogob pinodnak embetoga
-ieret kerlek te god agiaden
ziwembe te zezit fetelmou
-et eb zerednast hogf te gy
des zophoretu zolgalhast
pogke amen *Abwoz 13.1*
17.17 vram 17.17
17.17 vram 17.17
17.17 vram 17.17
O Ihus menci vruobz emlyk
egel meg aze nagh zerednast
pinodrol kie zenuedel nika
ker ez fanak magofugara
solydopl

hozwsagara annera el hw-
-zak es fezitek¹ hog te zent
tagaidnak minden² ize megza
kadoznak keges es edes vram

5 Ihus̄ xptūs̄ ebeli nagh keserw
segos̄ kinodnak emlekqzet-
-ieret kerlek tegod̄ agiad en
ziwembe te zent felelmød-
-et es zer<elmødet>etetødet³ hogh tegod̄-

) det zeplõtelen zolgalhasa<nak>lak⁴
oroke amen Idwozleg edes
ssegos̄ vram iesus̄ xptus̄ ir-
galmaz enekom̄ binosnek pater
noster Aue maria **negedik imatsag**

5 **O Ihus** menei vruoss⁵ emlok-
ezel meg a te nagh zerelmes
kinodrol kit zenuedel mikor
kerezt fanak magosagara

fõldrõl

z f h-ból javított betű.

z első n a szó fölé írt betoldás.

. javítás az áthúzott szórész fölé van írva.

z utolsó szótag áthúzással és föléírással van javítva.

. javított s után a scriptor újra leírta az s betűt.

74
fel emelecel mie tolagdiba
megh zakadozat es te zent
tagaidnak helén egik sem ne-
reahaca: meggh vgh hony te
zene tenodhoz sem egh pin ve
hassonloehacne k mere calya:
tut fogua te zent tehadben
edes Hus egh sem nem vola
de maga en vrami Hoz il nogh
tenodrol meg nem emlekezel
mere te melh nagh irgalmas:
agodar mutatad holoz teze
ne aciadae ellen fegodere ima-
dad mondnan en zent fegod
aciam bochnsd meg nevik
mere nem engi ap m: h teznk
es te nagh irgalmas fegodere

fel emeltetel mit te tagaiban
 megh zakadozal es te zent
 tagaidnak helien¹ egik sem m-
 arathata megh vgh hogÿ te
 5 zent kenodhoz sem egh kin nem
 hassonlothatnek mert talpa-
 -tul fogua te zent testödben
 edes Ihus eph semi nem vala
 de maga en vram Ihs̄ ez il nogh
 0 kenodrol meg nem emleközel
 mert te melh nagh irgalmas-
 -agodat mutatad holot te ze-
 -nt atiadat ellensegödert ima-
 -dad² monduan en zentseges
 5 atiam bochasd meg nekik
 mert nem tugiak mith teznek
 es te nagh irgalmassagödert
 ees

z i a szó fölé írt betoldás.

szóvégi pacás d betű fölé, nyilván tévedésből, g-t írt a scriptor.

kenodnak emleközetiert

agiad nekõm keges Ihs̄ hogh

ez te keserwsegõs kenodnak

emleközeti legõn nekõm mi-

i) -nden bineimnek bochianat-

-ia Amen/ **Idwõzlegh** <z> edes-

ssegõs vram Iesus x̄ptus Irgalmaz

enekõm **binesnek Eõtõdik imats-**

-ag <.> kõwetkõzik . | .

) **O Ihus** õrõk fenessegnek tikõre

emlekõzel meg a te nag kes-

-erwsegõdrwl kit latal tefels-

-egõs istensegõd<ne>nek tiukõre-

-ben hogh te nagh dichõseg-

i) -õs kinod es halalod gonoz-

-oknak es karhozandoknak

nagiok¹

nagiok eredeti *magok*-ból van javítva.

vegedelmokre volna hata
adaelanufgopnak miatta
nagh bimben kemen segebla-
kozafokere Omel naghate,
irgalmasagoden vram ihus
pi mi raicunk vegezelmes bi-
nesokon komor wolel perlet
teged en edes vram iesus a-
nagh ieles irgalmasagohere
kie akereze fan figuen rema-
gad vallah a lohainak mo-
nduan neki equay velemle,
paradchomban hong tegod pe-
ge ihus en hatomnak idetit
en hatatomnak v. 1. 2. 3. 4. 5.
galmasagot kime miatta
en te diehsegegeze n. 1. 2. 3. 4. 5.
lachassam meg digasagat
ameney

vezedelmōkre volna hala
 adatlansagoknak miatta
 nagh binben kemenseges la-
 -kozasokert O mel nagh a te<->
 5 irgalmasagod en vram ihūs
 ki mi raitūnk vezedelmes bi-
 -nesōqon̄ kōniqrwlel kerlek
 teged en edes vram iesus a-
 nagh ieles irgalmasagodert¹
 0 kit a kerezt fan figuen tema-
 -gad vallad a toluainak es es² mo-
 -nduan neki eznep velemlez
 paradchomban hog tegōd ke-
 ges Ihūs en halomnak ideien³
 5 <en halalomnak> e velem ir-
 -galmassagot kine miatta
 en te dichosegōs zent zinod̄
 lathassam meg vigassagal
 a menyēy

z l betūt a szó fölött pótolta a scriptor.

· sor vége fölött az es először alig olvashatóan, másodsor olvashatóan be van toldva urzív írással.

· második e a szó fölé van betoldva.

paradichomban amen Idw-
ez leg edessegos vram ieszus cristos
Irgalmaz ennekem binesnek pater
noster Aue maria hatodik imatsag

- 5 O Ihus zerelmes kiralÿ es
keuanatos barat emlek-
-özel en edes vram Ihus ate
nag keserwsegeröl kit zen-
-vedel mikoron mezitelen
0 a kerezt fan figel mid te ba-
-ratid es esmeröid te ellen-
öd tamadanak senki<k>t eö
közzulök vigasztalok edes-
-segös ihūs nem lelz¹ vala
5 hanem chak a te zerelmes
ziwledet ziwz mariat
te nag²

¹ második / betű a szó fölé van írva.

² ezen a lapon szétfröcskölődött tintapettyek láthatók.

peferwsego 6 epefegod⁸¹
Hmsegobe tezene kereze fa-
dalar nluan fit tetantwa-
nidnap aianlad monduan
agominalae mefw teneped
acameuanap kedek imeami
neped kerlek egedvram
Hm ate nag epefegodere
fi tezene gwlednek zimee
7 epepen nag peferwsegel
meg folia hogh koner wol-
en raucam binefen es perl-
ek tegod edes Hm hog mi-
nden gomorwofagob nina-
= lamhan mie teifzerint 18
klopzerint

keserwsegos epesegodon
 hiusegost te zent kerez t fa-
 -d alat aluan kit te tanitwa-
 -nidnak aianlad monduan

5 azzonialat ime fiw te neked
 a tanituanak kedek ime ania
 neked kerlek teged vram
 Ihus ate nag epesegodert
 ki te zent zwlednek ziuet

0 Teorkepen nag keserwsegel
 meg folia hogh konerwl-
 en raitam bineosen¹ es kerl-
 -ek tegod edes Ihus hog mi-
 -nden zomorwsagos niua-

5 -lamban mit test zerint es
 lelqk zerint

Az ρ a szó fölé van betoldva.

valoban leghe cneqom viga
= sagos Syedelmem preke
Amen I swoghe d. d. d. d. d.
vram Ihus Ihus Ihus Ihus
= mag unu p. m. l. i. n. g. s. k. e.
pariat p. m. i. n. d. heredit. f. m. a. s. g.
Ihus mag sobatatlancs
meretpeterelen tegelmeseg
ky minden te ziwednet ke
= w. a. n. a. t. o. b. z. e. r. e. l. m. e. n. e. l. a. b. e.
= tege fan figuen mondad
az b. e. s. z. o. m. e. h. o. z. m. a. n. a. z. a. z.
emboriatatnak idwofsege
= t. e. s. k. e. w. a. n. o. m. k. e. r. l. e. t. t. e. g. o. d.
en zereby vram Ihus mi
zinnuhtet

valoban legh enekõm viga-

-sagos hÿedelmem õreke

Amen Idwozleg edessegõs

vram Iesus x̄ptus Irgal-

i -maz ennekõm binõsnek + Aue¹

maria + pater noster **hetedik Imatsag**

O Ihus meg fokhatatlan es

mertekletetlen kegelmeseg

kÿ minden te ziwednek ke-

) -wanatos zerelmeuel a ke-

-rezt fan figuen mondad

az oth zomehozwan azaz

embõrialtnak idwõssege-

-th kewanom kerlek tegõd

i en zeretõ vram Ihus mÿ

zÿwnknek

¹ Aue elé a sor fölött kereszt van betoldva.

82
kenanfagat cekellicd min:
den io minelt pdeere cesti
kenanfagnak geriedsees
kominfagat ez wilagnak
herel mee te zene malaze
todnak himsegel megalcia
Amen *ponz* *ez* *re* *off* *or*
van *ff* *o* *ey* *s* *f* *o* *alm*
an *mb* *q* *u* *b* *i* *n* *g* *u* *t* *p* *o* *h* *r*
— *A* *m* *a* *r* *i* *a* *Y* *h* *o* *l* *e* *h* *a* *d* *o* *r*
O *h* *u* *s* *k* *i* *v* *a* *g* *h* *i* *r* *g* *a* *l* *m* *a*
sagnak melseges knet
seic keelet eegod aediuc
: ofegge sobednet melsege
: ere kinek melsege' o' igeu
nag vala hogf te zent sine

keuansagat tekellied min-
 den io miuelkødetøre¹ testi
 keuansagnak geriedøetø²
 zomiusagat ez wylagnak
 5 zerelmet te zent malazt-
 -todnak hiwsegel megolciad
 Amen Idwøz legh edessegø^s
 vram Iesus xptus Irgalm-
 az en³ nekøm binesnek pater
 0 *noster* Aue maria Niolchad *oratio*
 O Ihus ki vagh irgalma-
 -sagnak melseges kuth
 feie kerlek tegød a te diuch-
 -osegø^s sebeidnek melsege-
 5 -ert kinek melsege olý igen
 nag vala hogh te zent ziue-
 -det

. második ρ javított betű.

z első ρ javított, esetleg kihúzott betű.

z en rosszul olvasható e-jét a sor fölött vörös tintával megismételte a scriptor.

Chiontodat velødet mind
 megh hatta¹ vala en nagh
 bineimnek melsegebøl za-
 badich meg keges Ihus
 i es te diwchøsegøs sebeid-
 nek melsegeben el reiech
 miglen te zent orchadnak
 haragossaga el mulik hogh
 en vigassagos øromel te
 j zent orchadnak zepseget
 lathassam Amen Idwoz-
 legh edessegøs vram Iesus
 xptus irgalmaz nekøm bin-
 øsnek kilenchødik imatsag
 i O Ihus ki vagh ziuøknek
 edessege es elmeknek nag
 gønørű-

második / betűt a scriptor utólag írta a szó fölé.

tw sege eze net es epeh
et eq nagh keserw sege ki
marre kie mierennt ha
laloduat Ideien Zenned.
el el meluen kerlet rego
d kege 6 Ihus eboli kenod
are hogi en halatomna
Ideien agiad nekom te
dincosege zene restod
nek melian valo hogiam
veete hogi ki legon en
lelkomnet viga sagara ob
idnossegonnet ja? nate
iara Amen *psalm 137*
id est oratione de xpo in de
limaz in uita sancti iohannis bap

Lisedip Imasag ez

Ohus memici kiraltivag
elmeknek vigasaga esio:

= Zaga emlokozet megfan:

= ag keserwsegot gomorus:

= agarwl kie Zennedel tezem

Salatodnap JScien mito:

= ron Sidonepek egeodec pe:

= teze fan figotted bezwsag:

= os karomso bezedoptd illet:

= nek vala de ce en edeo vr:

= am JHus nag keserwse

f on Swlatafokat eizv:

= ala hogst q zene arind

kinel

Tizedik Imatsag ez

O Ihus meniei kiral kivag
 elmeknek vigasaga es io-
 -zaga emloqozel megh a n-
 -ag keserwsegos zomorus-
 -agodrw^l kit zenuedel te zent
 halalodnak Ideien miko-
 -ron sido nepek tegedet ke-
 -rezt fan figotted bozwsag-
 -os karomlo bezedokel illet-
 -nek vala de te en edes vr-
 -am Ihus nag keserw<se>
 kqon hwlatasokat tyz v-
 -ala hogh te zent atiad
 kiuel

utolsó o-t javította, a d-t a sor fölé írta a scriptor.

egð valal istens egð berð
: gøðet el Hagior vala mon-
: d-wan eggotæ en istenqm
mire hagat el engmoem-
re iolhee vram Hús hog
sohn acemeniey Zencatia
tegod el nem Hagior de-
maga acenagfmodrak
larattiaere egvilagi na-
poknek vq esmeretiek
vala kerlet tegod peges
Hús ebeli nag keserw-
: egges kenodere hogenhala-
: lomrak iden enggmetz
el na hag en vra ebni istenqm
amen Gwætæg v. 6 v. 1
i. 6 v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

egh valal istensegödben te-
 -gödet el hagiöt vala mon-
 -dwan ez zokat en istenöm
 mire hagäl el engömet m-
 5 ert iolhet vram Ihus hog
 soha a te meniey zent atiad
 tegöd el nem hagiöt de-
 maga a te nag kinodnak
 lattatiaert ez vilagi ne-
) pöknek vg esmertetik
 vala kerlek te<d>göd keges
 Ihus ebeli nag keserws-
 -egös kenodert hog en hala-
 -lomnak idein^lengö<g>meth
 5 el ne hag en vrā es en istenöm
 amen Idwözleg edes vrā
 iesus xpus irgalmaz nekom
Binesnek pater noster Aue Maria

második i a sor fölé van beszurva.

7 Igen egedik miaesag
O ihūs kezdet es vege:
ze miden igben ioza:
= ob tenet emlek pzel meg
vram Ihus xpus mitent
tezent embosgeet talpat
= tul foguan te kediglen
nagf kemseget kinra bo
= charad zineelen kedigs
vram Ihs aze sok sagot
sebeidnet selesgeret hos
en bizonsagos zerectq
= mel te nagf zeleb po
= roneholacodai vrigge
= stem tellicb zinemel
= es miden eromet es id
wafegoneo

Tizen egedik imatsag

O Ihus̄ kezdet es vege-
 zet miden igben ioza-
 -ós kenet emleközel meg
 vram Ihus̄ xp̄us mikent
 te zent emböseget talpat-
 -tul foguan te kediglen
 nagh kemseges kinra bo-
 -chatad zinetlen kedigh¹
 vram Ihs̄ ate sokszagos
 sebidnek selösegert hog
 en bizonsagos zeretetö-
 -mel te nagh zeles po-
 -roncholotodat örizhe-
 -ssem tellies ziuemel
 es miden erömel es id-
 wösegömet

¹ *edigh g-je fölé e van írva. Talán az i-t akarta vele javítani a scriptor, de azt nem ta ki.*

vallasara ame ⁸⁵ Jowoz
L. 9. d. ff. Ort v. r. m. 1507
p. 1. h. m. a. z. g. m. k. q. m. b. m. z. d.
m. k. p. r. m. A. m. v. i. n.
Igen ke rodik maai say
Oghus idwvseggbegefe
gnet icgeē gereteē net
kyele emloppzel v. r. a. 150
ate zanealan nag kinod
rul ki oli igen sop vala hog
te estodben kegeelen sidok
semi nemu epee nem hat
tanap vala tezedetl fogua
mind calpiglan jagata
nap v. g. d. Fogt te dragata
tot gene veredbe mind bee
veresintel

vallasara Ame Idwōz

leg edessegōs vram Ihs̄ x̄ps̄

Irgalmaz enekōm binōs-

-nek pater noster Aue Maria

;) Tizen kettōdik imatsag

O Ihus̄ idwōsegōsegese-

gnek ieges¹ zeretetnek

kōtele emlōkōzel vrā Ihs̄

ate zantalan nag kinod-

) -rul ki olȳ igen sok vala hogh

te testōdben kegetlen sidok

semi nemw epet nem hat-

-tanak vala tetedtōl fogua

mind talpig<lan> zagata-

;) -nak vgh hogh te dragala-

-tos zent veredbe mind bee

veresiwlel

két utolsó betű fölé eo betűk vannak írva.

Es se die 50 seges zamealan
kenodere sit mind sezer
- lo telen sestopben miete
- mit zenuedel se amag
monesacalan sezece
keges Jesus mit selee volna
tobet mietionk sermog
se nem seced volna by
zon midenben se mag
Es seges seceod mietiad
netwnt azeri kerlet se
- ges Hus sog mind se di
- 50 seges kenodet azege
- se amagalacos verodret
T. mearial

eh te dichoseges zamtalan
kenodert kit mind te zep-
-lõtelen testõdben¹ miert-
-unk zenuedel es a nagh
montthatalan² zereteter³
keges Iesus mit kelet volna
tõbet mieretwnk⁴ tennõd
es nem tõtted volna bÿ-
zon mindenben⁵ te nagh
bõseges retetõd mwttatad
nekwnk azert kerlek ke-
-ges Ihus hog mind te di-
-chõseges kenodat a te zep-
es dragalatos verõdnek

Tintaiaúal

: elpacázott *n* a szó fölött van javítva.
kimaradt *l* betű a *l*-re van ráírva.

: előző lap vörös *O* betűje átlátszik.

w betű első vonala fölé pontot tett a scriptor, mintha *i* betű lenne.

: első *n* betű sor fölötti betoldás.

en zinemben meg⁸⁸ iead
te zene kenodae zereewod:
ee en mitopen kweeben
en kweeben oluassames
Zimnetten Salalomnat
Ideieglen mind grote
netod Salae adassatame
Dewoz R. 85 r. 87. 1996 via
in se xpus iragalma
mitopen Bim-bimk. pr. ut am
Tizen Harmadi in uik
Ohus erob orozlan halhae:
Oatlan eb gioz zereelen
kivali emlekoz el megvira
Hus anag keferwsegyd:
tal pii ee Salalomnat id:
- eienvallal

en ziuemben megh irad
te zent kenodat zeretetöd-
-et en mikepen kõneeben
en kõneeben oluassam es

5) ziwnetlen halalomnak

Ideieglen mind orõke
neköd halat adhassak Amen¹

Idwõz legh edessegõs vrā
iesus xp̄us iragalmaz

) enekõm Binesnek pater noster aue

Tizen harmadik² imatsag Maria³

O Ihus erõs orozlan halhat-

atlan es giozhetetlen

kiralÿ emlekõzel meg vrā

;) Ihus a nag keserwsegõd-

rõl kit te halalodnak id-

-eien vallal

z n második felét a lapszéllal levágták.

k a sor fölé van betoldva.

Maria rövidítését az előző sorvég alá írta a scriptor.

mitte tegeent kenodnak sop-
fagw nag keferw sege tegod-
et megh tekelle haloe mind
teslodnek lel kodnek ercie te
nag tenoe kofagodere megh
fogiat kofep agere te keget
feiede Galatof keferw sege
iben te figezed mitkor
lot mondat megh te kellet-
nek ag. emboruelle nak id
wofsege. ebelt keferw sege.
Gerelmudere ferlet tegod te
reitmet Jhuys hoge n haladam
nak idien es wofsege wofom
mporon leienid es mitkor
gentekom Galatnak giorfa-
sagw

mikor tezent kenodnak sok-
-sagw nag keserwsege tegod-
-et megh tekelle holot mind
testodnek lelkodnek ereie te
nag kenos korsagodert¹ megh
fogatkozek azert te keges
feiedet halalos keserwsegod-
-dben le figezted mikor az
zot mondat meg tekellote-
-nek az az emboralltnak id-
-wossege ebeli keserwsegos
zerelmødert kerlek tegod ze-
-relmes Ihus hog en halalom
-nak ideien es vegezetom
mikoron leiend es mikort
en lelkom halalnak giorsa-
sagos

első r betűt a sor fölé toldotta be a scriptor.

Somorsago^{ab} Sanleendir:
 valmassagoda velemes:
 ged fog ellesegonet torn:
 vofeger ne lasam keme:
 usegonet tebermed vese:
 gem fogd vofke teveled.
 ed te genetidel lasagam
 amen *Adwaz kof. d. p.*
drob vrom. Hof. x. p. in. d.
huoz vank. in. b. h. p. in. p. u.
 ne *Am. Maria. T. i. u.*
 negetit ote

O hua felfegb arianaf
 abraza et se nofimiu
 leanaf felfege embpofet
 nemes vrami *Hus a. g. u.*
 nlasa rol nert tegeat la-
 pidant

zomorwsagaban¹ leend ir-
 -galmassagodat velem te-
 -ged hog ellesegonek zorn-
 -iwseget² ne lasam Reme-
 -nsegomet te benned vehe-
 -ssem hogh oroke³ te veled.
 es te zentidel lakhassam
 amen Idwqz legh edesse-
 gos vram Ihs̄ xpus irga-
 lmaz enekom binesnek *pater*
noster Aue Maria Tizen
negedik oratio

O Ihus̄ felsegos atianak
 abraza es eqneki miuo-
 -ltanak felsege emlokqzel
 nemes vram Ihus̄ az aia-
 -nlas<a>rol mert te zent lel-
 kqd<nek>et

zomorwsagaban szóban a scriptor először *zomorwsagos-t* írt és az *os* fölé javította az betűket.

i a *w* betű fölé van írva.

r talán *i*-ből van javítva.

acianat aiantad mond:
wan aciam entelponi:
: ee te kegedbe aiantom
: us el zakadoza te zent
testod mit wan valo te
nagd meel sebednet
: keserwseget mi valcha:
: gwnert te irgalmasa
god nag kiatassal te
: zent kelbedet ki borcha:
: kad hog nel kiatas
: vram ghus te zent ylemis
: datalm. dnat vala iege
: eg te die sosseges co dra:
: galatob zalalodere kerle
: zentpnet.

atiadnak aianlad mond-
 -wan atiam en lelkõm-
 -et te kezedbe aianlom¹
 es el zakadoza² te zent
 testõd nilwan valo te
 nagh meel sebeidnek
 keserwsegel mi valcha-
 -gwnert te irgalmassa
 -god nağ kialtassal te
 zent lelkõdet ki bocha-
 tad hog mel kialtas
 vram Ih̄us te zent isteni
 hatalmadnak vala iege
 ez te dichosseges es dra-
 -galatos halalodert kerlek
 zentõknek

¹ l talán a betűből van javítva.

² elpacázódott o betűt fölötte újra leírta a scriptor.

88
keges piraia hog baco-
-ric meg engemez eros
angeloknak miatta hog
en ellenfeggomnek vrdp-
-nek ez vilagnak esie-
-tenek alene falhagrat
ez vilagi biwunok meg
halvát cenekd elliek
en halalomnak ideien
en lalkomnek ez kampi-
-wettep es zarandoksd-
-rol fogadjad en edes
vrami Hus te zenelak-
-dalmasd wak bizonfagos
es yiga fagos pomben
dolok minakana kerye
vegezik es te dictoseg-
-dnek zepsege farudat-

keges kiralia hog bato-
 -rich meg engemet erös
 angeloknak miatta hog
 en ellensegömnek ördö-
 -gnek ez vilagnak es te-
 -stnek ellene <h> alhassak
 ez vilagi biwnnek meg
 halják teneköd elliek
 en halalomnak ideien
 en lelkomnek ez zamki-
 -wetteöt¹ es zarandokhel-
 -rol fogadiad en edes
 vram Ihus te zent lako-
 -dalmadnak bizonsagos
 es vigasagos öromben
 holoth munkanak terhe
 vegezik es te dichosege-
 -dnek zepsege faradat-
 -lan

utolsó e a szó fölé van betoldva.

kewansagban tekeletik
 օրեկոն օրեկե Amen
 Iduwz leg edessegos vrā
 iesus xp̄us irgalmaz en-
 5 nekոմ binոսnek pater noster
 Aue Maria <Tizedikeոթոճիկ>
 tizeneոթոճիկ
 oratio¹ O Ihesus bizon² es gŷū
 mոլchոs zolո wezzո em-
 0 -լոկոզel vram Ih̄us te
 zent werոդnek hwlasar-
 -ol kit nag bոssegel mi
 eretwnk ki eոttel mikor-
 -on kereztfanak saitoia-
 5 -ban tenen magad idu-
 -ոսsegnek bora<.>t te drag-
 -latos zent werոդet kŷ
 facharad/

1 az օրօ a lap szélére van írva. Alatta a bal lapszélen keresztben, vörössel áll a végső
 ívítés: Tizeneotodik imatsag. E betűk alját a lapszéllel levágták.

2 az i betűt tintafolt fedti.

es ag bido vicegoknek
 olancsaia ezene olda
 lardon nag melsegwo
 sebee meca homnan ez
 witagnak biuona hve
 delomre fordian esu
 ags besegel mind to fene
 fived es derekad bali
 dim dopsogof bene werqu
 u zel eleg mi idwesteg
 w hprnak iegero nekwin
 adad vgh dog ezene ve
 rqbem ags dopsfenn
 arada ez derekad birtic
 mi idwestegwinke ve w
 kw. f

es az sido vitezoknek
 qlanchaia te zent olda-
 ladon nag melsegwō
 sebet nita honnan ez
) wilagnak biwnet hÿe-
 -delomre forditad es n-
 -agh bōsegel mind te zent¹
 ziwed es derekadbali
 diwchōssegos zent werōd
) wizel elég mi idwesseg-
 -wnknek² iegere nekwnk
 adad vgh hog te zent ve-
 -rōdben egh chep sem m-
 -arada te derekadban kit
) mi idwōssegwōnkert ne-
 kwnk

szó fölött véletlen vörös tollnyom van.

¹: utolsó magánhangzót *a*-nak írta a scriptor, majd anélkül, hogy ezt áthúzta volna, lé írta az *e*-t.

ky nem vaxiel volna az
idoben vram Ihus eodi:
- fofsegos genge estod meg
- firwada es derekadnak
- fep vere minden erek b:
- en el apada te fenz ego:
- neodnak velle meg fca:
- radant minden tezene
- emborffegos a magos
- keret fan figwen gom:
- orwffagos giazba olozet
- fogs keges iehus fogske:
- ges Ihus; oli nap iclen
- nel mie mirafanak mi:
- alaba agere nag kefer:
- fegos

k̄y nem ȝttȝtel volna az
 idȝben vram Ihus̄ te di-
 -chȝsseȝs genge testȝd meg
 hirwada es derekadnak
 zep vere minden erekb-
 -en el apada te zent cho-
 -ntodnak veleie meghza-
 -radanak¹ minden te zent
 [.]embȝrsseȝd a magas
 kereztfan figwen zom-
 -orwsagos giazba ȝltozek
 hogh keges iehus̄ hog ke-
 ges Ihus̄ olȝnak ielen-
 -nel mit mirafanak ni-
 -alaba azert nag keser-
 -seȝs

szó fölé írt két *a* betű közül az első elpacázódott, ezért írta le még egyszer. Ezzel
 toltta az utolsó szótagból kimaradt magánhangzót.

kenodere dragalaco gene
 verpdruck sw lasacri ker
 let edes sws seghessedm
 eg en zivemuck regent
 herelmpdruck lancaria:
 Dal hog regent kenodon
 es hatatodden valo firalo:
 m eiet es nypal legesson
 es legon net wnt alokin
 erwnt es ecrich minket
 mindeneestol fogwateho:
 had hog en zivem mind
 kmpo col fogwa sahozad
 hog en zivem eenehad
 legon kelle met ob lafoda

kenodert dragalatos zent
verødnek hwlasaert ker-
-lek edes Ihūs sephessed m-
-eg en ziwemnek te zent
) zerelmødnek lanchaia-
-val hog te zent kenodon
es halalodon valo siralo-
-m eiel es nappal¹ lehesson
es legøn nekwnk elø kin-
) erwnk es terich minket
mindeneqstøl fogwa teho-
-zad hog en ziwem mind-
eneqstøl fogwa te hozad
hog en ziwem tenekød
) legøn kellemetos lakoda-
-lom

¹ egyik p betű a szó fölé van írva.

niaffagom legenioza:
gnat tepeleci ebenele:
=tenep vegezeti legon
olyio oly diwehoffeger:
zog proke ieged aicfo:
=negben laffatalat es
minden is fok teclit
=ep mindusa firalm:
=ab halae adhaffat te
zogad fohazkodwam
es nag fere teclit iegel
proke zinwenilen tate:
haffam zog en halalo:
mnak vegezetikoron
te teget irgalmassag:
odai mekom fohet seeg
neg

niassagom legen ioza-
 -gnak tekeleti eben ele-
 -temnek¹ vegezeti legon
 olÿ io olÿ diwchossegés
 hog oroke teged dichö-
 -ssegben lathassalak es
 minden te sok tetelid-
 -röl mindaha siralm-
 -as halat adhassak te
 hozad fohazkodwiam²
 es nag seretetnek ieget
 oroke ziwemben tart-
 hassam hog en halalo-
 -mnak vegezetikorön
 te keges irlgalmassag-
 -odal neköm segetseeg³
 meg

¹ *m* a szó fölé van beszúrva.

² *i-t* a szó fölé toldotta be a scriptor, az *m-et* pedig *n-ből* javította; eredetileg *izhodwan-t* írt.

³ szóban véletlen vörös tintafolt van. Az első *s* és a *t* javított betű..

fogatkozif kie ezege
 aciadaal eelz eb orzag
 laz vratul vroke amea
 Pwopz ke o p p p v d
 hupz hupz p p p p p
 ut qm pater nre audmaia
 Eaz Amacsagnak el
 aianlafa

Vram Hus xpiu elp
 vstinet gens fia eero
 kenevob kenodnak dcs
 vregnek eb vragalacob
 Gene hatalodnak ezele
 nte die sosegere aianlom
 keget Hus el eze neves
 pater nre e fnech anne
 Auemariatwal ezfellval

fogatkozik kit te zent
 atiadal eelz es orzag-
 -laz őrőkwl őröke¹ amen
 Idwöz leg edessegös vrā
 iesus xp̄us Irgalmaz en
 -neköm Pater noster aue maria

**Ez az Imatsagnak el
 aianlasa**

Vram Ihus xp̄us elö

istenek zent fia te re-
 tettenetös kenodnak dich-
 őssegnek es dragalatos
 zent halalodnak tiztele-
 -ndö dichősegere aianlom
 keges Ihus ez tizeneöth
 pater nostert esmeg anne
 Auemariatwal ez fellwl
 megh

^r felett tollvonás látszik.

mondot maefagal eoꝝꝝ
p̄rlek mindenpato aia
iftennek zene fia rnedes
vram iesus hogengemette
inethallan binnes zolga:
toledanothae paterinat
melcoly meg ortomod
habadmanod en binwngm:
mek p̄lelebol pipel enger
met segomeol fogwaꝝom
igs wep̄oꝝem volnaie
ene porone solacothak elen
romai nuyon rath eoꝝ
w̄e engomet en vram
eeꝝene zolgalatodban zos
un igp̄deer vegig seclmes
herereel zolgalatap edre
:clep̄segeben

mondot imatsagal eozzo
 kÿert¹ kÿrlek mindenhato atia
 istennek zent fia en edes
 vram iesus hog engemet te
 meltatlan biwnes zolga-
 -lo leianodat katerinat
 meltolÿ meg odoznod es²
 zabaditanod³ en biwnom-
 -nek koteleböl kikel en ger-
 -meksegomtól fogwa ez ora-
 -igh wetköztem volna te z-
 -ent poroncholatodnak ellene
 Ez maÿ napon tach es w̄-
 riz engomet en vram Ih̄us
 te zent zolgalatodban hogh
 en tegödet vegig feelmes
 zeretétel zolgialalak es tek
 -eletösegben

¹kÿert betoldójellel betoldva, a sor fölött, a lapszélen van.

sor végén tintafolt látszik.

első *d* javított betű.

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript page. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The page is heavily inked and shows signs of age and wear.

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript page. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The page is heavily inked and shows signs of age and wear.

Tabulla

- Bodog azzontul e szent Janostul
 aytatos imaczsag fol: 1
 Ez imaczsagot kel akoron mondani
 mikor az oltari sentseget felmuta
 tiak
 [..] kioutkezik a Vr Istennek teste
 nek es uerene
 Bodog Aszszonnak Tistessegere Imadás
 Ez Imatságot kel akkorō fol 4.
 Keouetkeozik mas Imátság fol 6
 Keouetkeozik az vr Istennek fol 7
 Kezdetik az szwz marianak fol 5
 Masodik Imatság fol 9
 Az komunikálás vtan f 13
 Ez Imatsagot akkor fol. 14

Ez Imátság mondando fol: 15
 Oh kegies Vram Iesus fol ibidem
 Ez es az Comunalas vtaa¹ fol 16
 Oluastatik Itt az Iras az diczioseges szwz
 szent margit aszszonÿrol fol 18
 Oluastatik Itt egj pelda az szwz mari fol 31
 Oluastatik egj pelda az diczeoseges² sz[...]<.>
 kallara³ aszszonrol az eo fol 38
 Oluastatik egj pelda az Cxtusnál 40
 Oluastatik egj pelda az diczeoseges
 szent albert pwspeokreol 42
 Keouetkeozik ez Iras az diczeoseg fo 49
 Oluastatik Itt az Iras az halálnak 55
 It oluastatik igen szep aÿtatos Ima⁴ 66
 Itt kouetkeozik szent Bregida 71

¹ két *a* betű egymás fölé van írva.

² szó végi *s* betű *z*-ből van javítva.

³ *k* betű írásában az eredeti szöveg betűformáját igyekszik követni a scriptor.

⁴ az utolsó betűre még más betűk, talán *fo* vannak írva.

Maradiak vego napom
nak ioban vegezed es oga
mkinecol garlofago besni
awalia's vilagbol fuki m
ulom encedet remenseg
com Hus engymel miva
liab binogsi noceg re:re
lenne a wag idegon fivis
ar meg monfacatlan di
cosssegadben e sace bodo
95 zene zinednek laoi
pozivl ne rekez ki esate
zene or zagodnat papuac
ne cedbe elorem encedet
vram Hus ne veset eng
pmes vmanakiasf regem

Maradiak vegşo napom-
 -nak ioban vegezed es eza-
 -mkiwetot garlosagos es ni-
 -awalias vilagbol ha kym-
 5 -ulom en edes remenseg-
 -eom Ihus engomet niua-
 -lias biwnost ne teg rezet-
 -lenne a wag idegon fiwia¹
 a t meg monhatatlan di-
 0 -chossegodben es a te bodo-
 -gh² zent zinednek latoi
 kozzw³ ne rekez ky es a te
 zent orzagodnak kapuiat
 ne ted be elottem en edes
 5 vram Ihus ne ves el eng-
 -omet [.]niaualias³ te zent
 zinodnek

1 második í betűt a szó fölött pótolta a scriptor.

2 sor előtti tintafolt a szemközti lapról nyomódott át.

3 második z a szó fölé van írva.

elþolle de e nags regalm-
= affagodal regalmagen
nekpm meri eudomage
Sogae nags regalmassa:
= god minden en miwelþo-
= deimnek es bineimnek
seleete vagon Amen &
ha ekoueþþoþ þusdei ma-
esagoe afellvþ meg irt tizen
ept pater mosteri eimnde-
sagþi vean igen dicsire-
eþs meri igen erþomes
eþ igen illip þozzaia oþ-
fon az amntasid a vean
mondanap meg demem
lesel. meri mes megirna

elölle de te nagh irgalm-

-assagodal irgalmaz¹ en

neköm mert tudom azt

hog a te nag irgalmassa-

5 -god minden en miwelkő-

-detimnek es bineimnek

felette vagion Amen

Ha e kőuetkőző kiusdet ima-

tsagot a fellwl meg irt tizen-

0 **eőt pater nostert ez imat-**

saght² vtan igen dichire-

tős mert igen erdōmes

es igen illik hozzaia oz-

ton az aianlasat azvtan

5 **mondanak meg de nem**

lehet mert nich meg irua

¹ z javított betű.

² scriptor eredetileg *imatsagot* írt, majd anélkül, hogy a végső *t*-t áthúzta volna, az betűre *h*-t írt.

72
Olvasnak itt az irassal
az imatkozás az ajtórossz
agnak malazijának mes
nijezesszel:

O vram iesus crisus en isle
enym minden en jova
im te vagy es kizoba
vagyok en hogij mezes
kedjem teneked zohiom
en vagyok te zenyek zol
ezacskad es mesb vett
t tot fezebeczke zarka!

Oluastatik ith az irass es
az imatczag az aytatoss-
-agnak malaztyanak meg
-nyeresserol:

- 5) O Vram iesus cristus en ist-
-enom minden en iowa-
-im te vagy es kiczoda
vagyok en hogy merez-
-kodjem tenekod zolnom
6) en vagyok te zegenke zol-
-gaczkad es megh vette-
-tot fergheccke sokkal¹

Országos Széchényi Könyvtár

lap alján fordítva írt elmosódott H és egy vastagon kirajzolt H, felette kereszttel
tható.

jnkas zepheny es vitalajos
hottom min. tudnam es
mezegekduem mondanom
de maga emlekezjel meg
vram mert semmi vagyon
es semmi nem vallok: es
semminok jo nem vagyon
csak az vagy vrislen.
az jo ishas es zenr: the
mindeneket lehet: min.
deneket adz: mindeneket
se. keljessitez: csak az gy.

inkab zegheny es vlatatosb
honnem mint tudnam es
merezkõdnem mondanom
de maga emlekozÿel megh
vram mert semmi vagÿok
es semmit nem vallok: es
-semminek io nem vagÿok
csak the vagÿ vristen
az io ighaz es zent: the
mindeneket tehetc: min-
-deneket adz: mindeneket
be telÿessittez: csak az bÿ-

Országos Széchényi Könyvtár

85
nost qresson es hejaba
el bagywan: emlekosy
el mes vram az the nagy
izgalmasagodrol es rol
ezed see az en zyemet
az the malajrodal bij ne
akazod hejaba es izesson
lemy az the miuedor es
te szelokododrol: smikere
en visselherom el emen
magam az nyawalj
assagos eliben hanem

- nõst õressõn es heÿaba
el hagÿwan: emlekõzÿ-
-el meg vram az the nagÿ
irgalmassagodrol es tõl-
5 -czed bee az en zÿuemet
az the malaztoddal kÿ nē
akarod heÿaba es iressõn
lennÿ az the miuedet es
te czelekõdetõdet: smikep-
) -en visselhetõm el ennen-
-magamat ez nÿawalÿ-
-assagos eletben hanem-

" ha ezak az the igalm"
" asszod es az the malaz"
" tod engemert megzozf"
" ikend o en vram iefus ne
akazjad el keiveny az
" the orcadat en xplem ef
ne akazjad mezze halo"
" barm az the meg laozgn
" asszod at ef ne akazjad el
vomy az the vizagtal"
" ssod at: hogy ne legy"
" en az en lelkm renal"
" ad mitepen az fold "

-ha csak az the irgalm-
-assagod es az the malaz-
-tod engomet meg eröss-
-itend o en vram iesus ne

5 akarjad el teritteny az
the orcadat en tolem es
ne akarjad mezze halo-
-gatni az the meg latogat
-assodat es ne akarjad el

0 vonny az the vigaztala-
-ssodat: hogy ne legy-
-en az en lelkom tenal-
-ad miken az föld-

Országos Széchényi Könyvtár

77
vizekkel o en vramt ta
• meg mes engemet temom
y the gent aragatodt ta
• meg mes engemet te zyn
• ednek elvte melian es ai
• aratossan nyajy skodnom
mez the vasy az en bol
• csesseget ky byjonfaba
engemet mes esmez es
• meg esmezel minek elvte
• ez vilagb lette es minek
• elvte en es vilagra zyleu
• Hetnem amen

viznekwl o en vram ta-
-nicz meg engomet tennom
az the zent¹ akaratodat ta-
-nicz meg engomet te zyn-
5 -ednek elotte meltan es al-
-azatosson nyayaskodnom
mert the vagy az en bol-
-czessegom ky byzonsagba
engomet meg esmerz es-
0 -meg esmertel minek elotte
ez vilagh lenne: es minek
-elotte en ez vilagra zyle-
-ttetnem amen

A t utolagos betoldas a szo vegen.

olvasatik az zeplore
len 343 marianak mi
nyeg oromezol ez ilag
keverkozik zent tamás
ezseknek azzonijont
343 mariahoz valo nagy
ajtatossaga kij napon.
ped az 343 marianak
ez földön valo orom
ezel valo koronát m
es mondja vala meg
jelnek azzonijont 343

oluastatik az zeplöte-
 len zÿz marianak me-
 -nyey qromerql ez iras¹
 kquetkqzyk zent tamas
 5 erseknek azzonÿonk
 zÿz mariahoz valo nagy
 aÿtatossaga ky napon-
 ged az zÿz marianak
 ez földön valo qrom-
 0 -erql valo koronat m-
 -eg mondÿa vala meg
 ielönek azzonÿonk zÿz

¹az s z-böl van javítva.

77
maria q nekij mondban
est zezere fiam ezok en
nekom isen kellemetofok
meljel enoomet napong
ed kizrely de ha az en
menijey qzomeymzol m
en emlekqznel nekom es
kedwese es nekod idwese
ffegyse monda zent tau
mas ezok agyonjom 373
maria qz en megb nem
tudhatam ha nem ha en

maria օneky̅ mondvān
 ezt zereթ ֆյամ ezօk en-
 -nekօm igen kellemetօssօk
 melյel engօmet napong-
 5 -ed tյztelz de ha az en
 menյey̅ օրօmeյmrօl¹ m-
 -eg² emlekօzendel³ nekօm ez
 kedwesb es nekօd idwes
 -ssegօsb monda zent ta-
 10 -mas ersօk azzonյօm zյz
 maria azt en megh nem
 tudhatom ha nem ha en-

Az *mr* fölötti véletlen tollvonást áthúzta a scriptor.

A sor előtt vörös tollnyom látszik.

A harmadik *e* és a *d* betű a szó fölé van írva, ezzel az eredetileg *emlekoznel*-nek írt szót javította a scriptor.

őmet meo tamna z zey
aya es ekepen az zonyo
nk zyz maia meo ta
mita zeyaya. kyuertkoz
yk qzylj en nemes azo
nyom edes zey zyz maia
ia az zyzesszognek vizai
gaval. ky ieloss izreffe.
Del feljye mulod angij
aloknak fenijesszo
es fejedelomszogyt es
mellosszoddal az zentok
nek exesszops zamt
lue maia

gomet meg tanittaz reý-
-aýa es ekepen azzonýo-
-nk zýz maria meg ta-
nitta reýaýa: kóuetkóz-

- 5 -ýk orýly en nemes azzo-
-nyom edes zep zýz mar-
-ia az zýzessegnek vira-
-gawal ký ieloss tiztesse-
gel felýol mulod angý-
D -aloknak fenýessegg-
-es feýedelómsegýt es
meltossagoddal az zentók
nek ekessegos zamit
aue maria

Országos Széchényi Könyvtár

masodik imarsagh ⁷⁸
ozly en nemes azonyom
mazia vrissemek szaga
lajos ienyesse mezt miket
yen fenyessegh adank: ez
vilagra az napot vnyan
azonkpen nes azonyom
ly mazia meg vilago
itod az szizomj okekesse
nek ozarlat ab to fony
esepdnek helyes voltan
al es fenesse: mel amen
nue mazia

masodik imatsaagh

örly en nemes azzonyom
maria vristennek draga-
-latos iegyesse mert mikep-
5 -pen fenyessegh adatik: ez
vilagra az naptol vgyan
ezon kepen tees azzonyom
zyz maria megh vilagoss-
-itod az bizzony bekesseg-
10 -nek orzogat ah te fenye-
-essegodnek teljes voltau-
-al es fenessegeuel amen
aue maria

Országos Széchényi Könyvtár

harmadik imarsagb
szily en nemes azomijom
maria jozagoknak fenij
esszobos edenye kinek az
azakja kezon baxijon:mi
nden menyey vdvaz m
ezt roddet bodogssagost
es kegyessagost vz iesus
cristusnak mellyszagos zj
leyet az diczossagben ij
zielnek es diczerek
aue maria, kegyedik
imarsagb

harmadik¹ imatsagh

orily en nemes azzonyom
maria iozagoknak fený-
-esseghos edenye kinek ak
-aratya kezon vagyon: mi-
-nden menyey vdwar m-
-ert tegodet bodogssagost
es kegýessegost vr iesus²
cristusnak meltossagos zy-
-leýet az diczossegeben ty-
-ztelnek es diczernek
aue maria **negyedik**
imatsagh³

k betűt később pótolta a scriptor feketével.
sor végén lévő tintafolt a következő lapról nyomódott át.
t fölött véletlen vörös tintafolt látszik.

99
ozijly en nemes azsonjom
maria vrislemek szaga ..
"latos zys amja mezt czak
k ezdemel amja lemij
az napj felseposner es
melioszaposnak bogj az
keszes zent hazomsagb ..
marak zekij melle minden ..
nel kezels belijozessel
amen ave maria vrodik
matszes ozijly en ne ..
"mes azsonjom maria

- örly en nemes azzonyom
maria vristennek draga-
-latos zÿz anÿa mert czak
te erdemlel anÿa lenny
- 5 az nagy felsegösnak es
meltossagosnak hogÿ az
kegyes zent haromsagh-
-nak¹ zekÿ melle minden-
-nel közalb helyöztessel
- 0 amen aue maria **ötödik**
imatsag örly en ne-
-mes azzonyom maria

1. sor elején a választójel elmaszatóldott és az előző lapra is átnyomódott.

aparatnak es zerelemek
esjességeul hogy legyen
az te aparatod valamit
kezendeg az edességes te
fuszol amem aue maria
barodik. 1. marfa gl.

Qzylj ememes azzomjom
maria zereeny nyabakia
yoknak anyja mezt ez
vilagnak anyja ador regg.
"Set nyoloknek ez vilag.
"i van alkotmas juralmar

akaratnak es zeretetnek
egyessegeuel hogÿ legÿyen
az te akaratod valamit
kerendez az edessegges ie-

hatodik imatsagh

örÿlÿ ennemes azzonÿom
maria zegenÿ nyavalÿa-
-ssoknak anÿa mert ez
vilagnak atÿa adot tego-
-det tisztoloknek ez vilag-
-ban alkalmas iutalmat

Országos Széchényi Könyvtár

201.

186
es az menyeknek ogyan
-ban az bodosjanak
zerjyt amen aue maria
benedik imania
ogyly ebes zer zyz maria
barozagos legy es byzon
-sagos: mert az te ogyne
-y d mes nem zymek es
mes sem keussodnek de
ogykes mes mizadnak of
vizagosnak mind ogykav
ogyke amen aue maria

es az menyeknek orzaga-
-ban az bodogsagnak
zekyt amen aue maria

hetedik imatsagh

- 5 orylly edes zep zyz maria
batorsagos legy es byzon-
-sagos: mert az te orome-
-yd meg nem zynnek es
meg sem keuessodnek de
0 oroke<e> meg maradnak es
viragoznak mind orkwl
oroke amen¹ aue maria

¹az n betüt véletlenül tovább akarta folytatni a scriptor.

ez zentcseggos imatczag
oknak d' ayanlora
En lalkonmek zemense
Ehe vrislemek vrama
oh en edes azonyom zys
maria azon ayanlattan
es azon hitben melyel k
"Ayer az k zereg edes
fyad az mi edes vront
iesus cristus az qmora
valayor ramirwanja
inak zent ianosnar
ayanla : en es renepot

ez zentczegős imatczag

-oknak el ayanlasa

En lelkömnek remense-

-ghe vristennek vtanna

5 oh en edes azzonyom zÿz

maria azon ayanlasban

es azon hitben melÿel te-

-gödet az te zeretö edes

fÿad az mi edes vronk

10 iesus cristus az önnön

valasztot tanitwanÿa-

-nak zent ianosnak

ayanla: en es teneköd

Országos Széchényi Könyvtár

106
ajánlomi ma es mindent
nyon az en lélkomet es
az en rejtemet es ez rejtöl
en lélkómmek o ky muli
- assar: es ky mulasjanak
ozajar es o fel ramadai
- sar: en edes azzonijom zep
- maia keelek essebz
- fel en ezonem bineszer
- az te zent fyađnak elok
es nyegjed binyemek bo
- szanarjar es az viraazato
- zent leleknek malasztar

aȳanlom¹ ma es minden
napon az en lelkomet es
az en testemet es ez testbøl
en lelkomnek o ky mul-
5 -assat: es ky mulasanak
oraȳat es o fel tamada-
-ssat: en edes azzonyom zep
zyz maria kerlek essedoz
-yel en erottem binsert
0 az te zent fyadnak elote
es nyeryed byneymnek bo-
czanatȳat es az vigasztalo
zent leleknek malasztȳat-
-amen

Országos Széchényi Könyvtár

¹ sor elejére az előző lap vörös tintája ütött át.

aytalos imarsag az zent
"segys ama azonyzol
"Juevlegij maria mala
"tal helyes vz bagyon te
"veled az te malzrod leg
"yen en velem aldot va
"cij te azony allaknak
"kzome es aldot legyen
"az te anyad zent ama
"azony kijtol ezredu gyn
"net zeplojenekyl ky zar
"magtal o bodorssagos

aýtatos imatsag az zent

-segos anna azzonýröl

Iduezlegý maria malaz-

tal telýes vr vagyon te

5) veled az te malaztod leg-

-ýen en velem aldot va-

-gý te azzoný allatoknak

közötte es aldot legýen

az te anýad zent anna

6) azzoný kýtöl eredet býn

-nek zeploýenekýl ký zar-

-maztal o bodogssagos

10P
zyz maria mezt te toled
zyleretor iesus czylus elo
ysemek fya ky mindenek
nek voza es rezomnye
amen aue maria p² n²
y zeply xelen zyz maria
nak idwezlerizol kyrt kell
mondani y zyz marian.
ak yzomere mitoz idwe
zle p²er zent gabriel es
y imaryas mondanu
estwe es holwat yzendit
et tozon hazomzez 107

zÿz maria mert te tölöd
zÿletetöt ieszus cristus elö
istennek fÿa kÿ mindenek
-nek vra es terömtöje

5 amen aue maria *pater noster*

az zeplö telen zÿz maria-
-nak idwezletiröl kÿt kell
mondani az zÿz marian-
-ak öromere mikor idwe

0 zle ötet zent gabriel es

ez imatsag mondando
estwe es holwal czendit
etkoron háromzor

elc

O diczessegey izgalmassagn
az kizalme azonija idwz
lek es kqzontlek regoder az
idwezlehel kijvel idwz
le regoder zent gabriel azk
hangyal es idwezlom az
te nyzreletqs es zenysegy
mebednek remploma ky
ben nywgywek az en vram
es istengm : es jogalyak az
iser edes zyz maria mely
tenekp zent gabriel azk

első

- O diczesseges irgalmassagn-
-ak kiralne azzonya idwez
-lek es kozontlek tegodet az
5 idwezlettel kywel idwez-
-le tegodet zent gabriel ark-
-hangyal es idwezlom az
te tyzteletos es zentseges
mehednek temploma ky-
10 -ben nywgwek az en vram
es istenom: es fogadyad az
iget edes zyz maria mely
tenekod zent gabriel ark-

103
hanyjalnak maria vrsit
entol kijldehetet es bogar
tator due maria
masodik idvezet
o szivesseges irgalmassag
nak kizalne azonija kozo
nom az te szivesseges szive
det mely vala nyzta kebel
minden szimek zeplyene
kijl: foradjad az ipet edes
sz maria mely teneked bor
szaltator vrsit zent glözi

hangyálnak miatta vrist-
-entől küldettetöt es boczat-
-tatot aue maria

<h> masodik idwezlet

- 5) O diczessegos irgalmassag-
-nak kiralne azzonya kőz-
-nom az te zýzessegos zýwe-
-det mely vala týzta kebel
minden býnnek zeploýene-
)-kyl: fogadyad az iget edes
zýz maria mely tenekod bo-
czattatot vrtol zent gabri

el azkharigjalnak maia
vewel keqber idwele q
kzone mondwan itwe
lepy malaxal keljes vz
vaxyon k veled aue maria
wumadik idweler

O diczessegos irgalmaszagn
ak kiralne agonija kzone
q k nenes kelveder meg
evessineret minden joragor
nak szapalaros ayandek
nival es malaxokkal fog
adjad edes zys maria

-el arkhangyalnak miatta
kÿwel tegödet idwezele es
közöne mondwan idwez
-legÿ malasztal telÿes vr

5 vagÿon te veled aue maria

harmadik idwelet

O diczessegös irgalmassagn-
-ak kiralne azzonÿa közönöm
az te nemes lelkedet meg

10 ekessittetet minden iozagok¹

-nak dragalatos aÿandek
-iwal es malasztokkal fog-
-adÿad edes zÿz maria

A sor fölötti vörös tintanyomok a következö lapról nyomódtak át.

az igbet melij tenekod ¹⁰ kyl
Denetot zent shabziel arphan
byabnar miava wislemol amen
ave maria o dicesseos zyz ma
aria e o edesseos zyz maria iste
mek zentseos zylke essedeyel
ay re zent fjadnak elove esny
eyed byneymner bogyanatyat
es az pzoq bodogfapar amen
Aikatos j matsayls kir zent
zet zent zhezoly es engette
munden penitencia ralonax
es az azvi me- byonmak
es es me- mondando kaden

az ighet melÿ teneköd kyl-
 -dettetöt zent ghabriel arkhan-
 -gÿalnak miata vristentöl amen
 aue maria o diczöseges zÿz m-

5 -aria <e> o edesseges zÿz maria iste-
 -nnek zentseges zÿleÿe essedezÿel
 az te zent fÿadnak elötte es nÿ-
 -erÿed bÿneÿmnek boczanatÿat
 es az örök bodogsagot amen

10 **aitatos imatsagh kit zer-**
-zet zent ghergölÿ es engette
minden penitencia tartonak
es igazan meg gÿontnak
es ez meg mondando terden

terden alva qth pater nos
terrel es qth xus maria.
al az kegyes cristusnak
y kepenex elqes eme.
vagyon tizen negy eze
ezrendey buegyva melier
ba balakij aytarossagal
meg mondangya vlyetvzik

Oen does vram iesus cristus
imadlak regdet az vtegr
fan sijnwen es kys boronar az
te fejedben biffeluen kerlek ki
regdet en vram iesus cristus bor
ny az te kegyed zabadigon

terden alua 9th pater nos-
-terrel es 9th aue mariau-
-al az kegyes cristusnak
<.> kepenek elöte¹ es ennek

- 5 vagyon tizen negy ezor
eztendeÿ bwczwÿa melÿet
ha valakÿ aÿtatossagal
meg mondanÿa k9uetk9ozik
O en edes vram iesus cristus
0 imadlak teg9det az kerez-
fan fÿgwen es tÿs koronat az
te feÿedben visseluon kerlek te-
-g9det en vram iesus cristus ho-
-gÿ az te kerezted zabadiczon

¹ te szótagot utólag toldotta be fekete tintával a scriptor.

103
meg engem az gonoz angyal
hol tudmiamint az qz dorgol
pater noster auct maria
masodik imasag
O en vram iesus cristus imadlak
kegder az kegen meg seher
wen ecetel es feuel iratat
kezlek kegder hogy az te seb
ey legyenek az en kelkomn
ek meg abaditoy min d qz
pater noster amen pater noster
auct maria imadlak imasag
O en vram iesus cristus kezlek
kegder az te nagy keffere
Ma

meg engömet az gonoz angyal-
-tol tudniamint az ordogtol
pater noster aue<n> maria

masodik imatsag

5 **O** en vram iesus cristus imadlak
tegedet az kerezten meg sebhethet-
-wen ecettel es epeuel itattat
kerlek tegedet hogÿ az te sebhethet-
-eÿd legÿenek az en lelkomn-

0 -ek meg zabaditoÿ mind ordog-
-kwl ordoge amen pater noster
aue maria **harmadik imatsag**

O en vram iesus cristus kerlek
tegedet az te nagÿ kesserues

kenodert melyet en ezotem
nyaualyasert zenuedel az ke-
zert fan nagyoban boggy
mikoron az te draghataros
nemes lelked kij mene az
te zeniseggs reszodbol ker-
lek irgalmas az en lelko-
mel az o kij menessenet
idejen ame yatez nz me mi
negyedik imarsagh
O en bratt iesus cristus
imadlak zegged az kopors
oban helyoztetuen: es da

kenodert melÿet en erõttem
nÿaualyasert zenuedel az ke-
-rezt fan nagÿoban hogÿ
mikoron az te draghalatos

- 5 nemes lelked kÿ mene az
te zentsegos testodbol ker-
-lek irgalmaz az en lelko-
-mel az o kÿ menessenek
ideÿen amē pater noster aue maria

0 **negÿedik imatsagh**

O en vram iesus cristus
imadlak tegodet az kopors
-oban helyoztetuen: es dra

190
gha Kenetel met Kenet.
teruen: kerlek roddet en
vram iesus cristus hoog az
te zenisegeos halalod lepy
en emelkom qrok elerpmre
me yarex noster aue maria
Otdik imalsay
Den vram iesus cristus
imadlak roddet: le zaluan
az pokolra es kij zabadim:
an az fogsagbeliker kimb
qbal kerlek roddet ede
vram iesus ne goegast'ensge

-gha kenettel megh kenet-¹
-tetuen: kerlek tegödet en
vram iesus cristus hogö az
te zentsegös halalod legy-

5) -en enneköm örök életömré
amē pater noster aue maria

Ötödik imatság

O en vram iesus cristus
imadlak tegödet: le zaluan

) az pokolra es kÿ zabaditu-
-an az fogsagbelieket limb-
-osbol kerlek tegödet edes
vram iesus ne boczass engö-
-met

jobb felső sarokban az először írt lapszám elmaszatóldott.

oda bee meimū yarez noſter
aue maria hērodik imāg.

O en vram iesus criſtus jma.

Slak hegder halovaybol

ſel kama dvan: eſ az menion

zagban ſel menuen: eſ plun

anja iſtennek jogyan: verlek

hegder en vram ieſus izg

almagū en velem dūnoſſel

yarez noſter: aue maria

hērodik imāg

O en vram ieſus criſtus jo

paſtor az igazakar karg

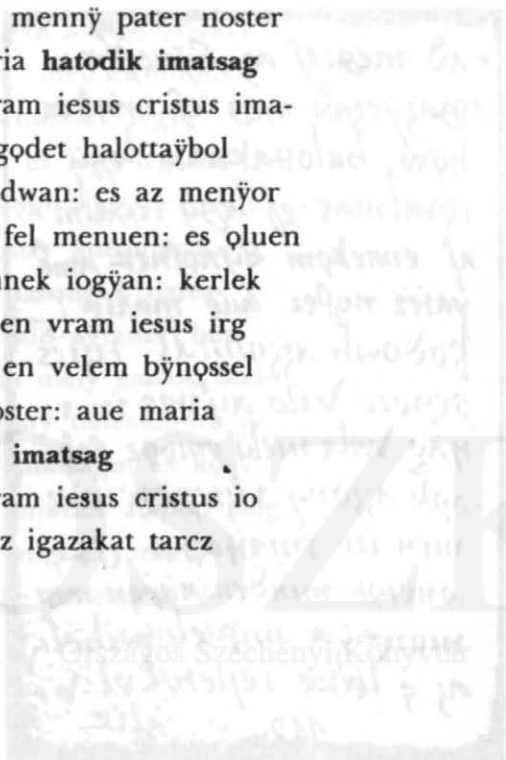
oda bee mennÿ pater noster
aue maria **hatodik imatsag**

O en vram iesus cristus ima-
-dlak tegödet halottaÿbol

5) fel tamadwan: es az menÿor
-zagban fel menuen: es öluen
atÿaistennek iogÿan: kerlek
tegödet en vram iesus irg
-almazÿ en velem bÿnössel

) pater noster: aue maria
hetedik¹ imatsag

O en vram iesus cristus io
paztor az igazakat tarcz

szó alatt lévő vörös tintafoltok a következő lapról nyomódtak át.

19
Ad mes: es az Gynossper
Bazycad mes es minden
hijo halonaknak legij
izalmas: es legij izalm
af emekom Gynofnek amē
pater noster huc maria
Kodosh azonnal tizes
sezeru valo aytas ima
Hag valo mely emoz sod
ant azonnal tizessezer
mich izt imahapot este
onekot minden napon meo
monya mipiel miheli
az q letke restrol ol
112. alix

-ad meg: es az bñnosşoket
igazýczad¹ meg es minden
hýw halottaknak legý
irgalmas: es legý irgalm-

5 as ennekõm bñnosnek amē
pater noster aue maria

Bodogh azzonnak tiztes-
-segere valo aýtatos² ima-
-tsag vala melý embõr bod-

) **-ogh azzoný tiztessegere ez**
meg irt imatsagot es kõ-
-zõnetõt minden napon meg
mongýa mig: el mihelt
az õ lelke testetõl el v-
-alik

sor elején az előző lapról átütött vörös tintanyomok látszanak.
z első t betűt utólag írta a scriptor a szó fölé.

ah vapy meab hal amak
kone. harnine nappal az
qys maria q nekij mes jelo
myr emoryy avazatvan
es az monya q nekij v en
zent fyanmar: bezeuel m.
es valior fyan kezvle
hoya mezt. Valalodhoz
mezt es paxlo vilagk.
ol kij toll mulrod es se
mmis ne felij mezt en le
veled vanyot munden
u koron es keqdet meg
seghellek: kowertqyk

ah vagy megh hal annak-
-elotte harminc nappal az
zyz maria o nekÿ meg ielo-
-nyk embory abrazaiban

- 5 es azt mondya o nekÿ o en
zent fyamnak vereuel m-
-eg valtot fyam kezwy
hozza <mert>¹ halalodhoz
mert ez gyarlo vilagb-
0 -ol ky kell mulnod es se
-mmit ne felÿ mert en te
veled vagyok minden-
-koron es tegodet meg
seghellek: kowetkoyk

¹ mert fekete tintával van áthúzva.

108
Tawny ent baronij
agnak lejanija j dwez
lesy zent leknex iogyeje
j dwez lesy: mi bronk iefus
cristusnak zent segob anija
j dwez lesy: angjaloknak
hwaha: j dwez lesy parniaz
khuaknak fosa dassa
j dwez lesy profetaknak
iybrezety: j dwez lesy ew
angelistaknak mestore
j dwez lesy apustolaknak
tamtoja: j dwez lesy
mawromoknak. datowit
113 i aya

İdwez legy zent haroms-
-agnak leyanya: idwez
legy zent leleknek iegyesse
idwez legy: mi vronk iesus

- 5 cristusnak zentsegos anya
idwez legy: angyaloknak
hwgha: idwez legy patriar-
-khaknak fogadassa
idwez legy profetaknak
10 igherety: idwez legy ew-
-angelistaknak mestore
idwez legy apostoloknak
tanitoya: idwez legy
martiromoknak batoritt-
-oya

iduez legy' conffessio' oronak
viragha es zepsege: iduez
legy' zuzernek igazsegbe
iduez legy' eleuenorokok
viagraloija iduez legy' hal.
" oronak mes ielgnogye
velem legy' minden najo.
" moruffasomban zuz maria
iesus custrusnak zent an.
ya en aytaros azzonyom
nyeruj igazlmar en nekem
binosnek az te zent fja.
" Stol mert az te zent mar
" podban ayalom az en

iduez legy confessoroknak
viragha es zepseghe: iduez
legy: zyzeknek tiztesseghe
iduez legy eleuenoknek
5 viaztaloja iduez legy hal-
-otaknak meg ielontöye
velem legy minden nyo-
-morussagomban zyz maria
iesus cristusnak zent an-
10 -ya: en aytatos azzonyom
nyery irgalmat en neköm
binosnek az te zent fya-
-dtol mert az te zent mar-
-kodban ayalom az en

lelkermet: iduez leuy en az
zonijom islemek el zeytar
hayleka: iduez leuy en azzo
nijom igalmassagnak an
ya diezofsebnek anija zent
eyhaznak anija kesyefeg
nek anija es boczanamoz
anija: iduez leuy: iduez leuy
menyozagnak kapuja
zent leleknek zentsegoz ha
qlaka: iduez leuy en azzonij
om azanias aldot edes zent
hazomsagnak lakhelye es
ozuk kesyelmessebnek

lelkömet: iduez legy en az-
-zonjom istennek el reytot
hayleka: iduez legy en azzo-
-nyom irgalmassagnak an-

5 -ya diczossegnak anya zent
egyhaziak anya kegyesseg-
-nek anya es boczanatnak
anya: idwez legy: iduez legy
menyorzagnak kapuya

10 zent leleknek zentsegos ha-
ylaka: idwez legy en azzony-
om aranyas aldot edes zent
haromsagnak lakhelye es
orok kegyelmessenek

laro helye : jduz leu en
azzonyom zuzeknek hizeje.
ghe neyeknek zezektoe azz-
onyia : jduz leu en azzony-
om nyozulaknak anijx
gyezmokoknek emleye:tes
sezesoknek bisassya
jduz leu en azzonyom
zeniesegnek kwifeye:by
noknek doctanaja kel-
koknek biedelme : jduz k-
ay zuz zem & zulle jduz
leu zuzeknek azarlanpa.

lako helye: iduez legy en
 azzonyom zyzeknek tiztesse-
 -ghe nepeknek zeretetos azz-
 -onya: idwez legy en azzony
 5 -om nyomorultaknak anya¹
 gyermonkoknek emleje: kes-
 -seruessoknek vigassaga
 iduez legy en azzonyom
 remensegnek kwtfeye: by
 0 -noknek boczanatya lel-
 -koknek hiedelme: iduez le-
 -gy zyz zent <l> zylle iduez
 legy zyzeknek artatlansa-

¹ szó fölött a következő lapról átnyomódott tintanyom látszik.

110
ga jellommen aluan jstemek
zent zynenex elotte emlerozz
al mes az en pyarlossanom
201: iduez legy godofagos
iduez legy: edessagos: iduez
legy izalmassagos es rezije
lmessegob zyz maria: az y
emerkom ezyssegot enelle
useggomnek ellene nyiluan
y hittonvaloknar ellene
pqnyozozz w nekod o god
ofagos o edessagos o re
szjelmessegod a izalma

-ga iellõnnen aluan istennek
 zent zÿnenek elõtte emlekõzz-
 el meg az en gÿarlossagom-
 -rol: iduez legÿ bodogsagos

5 iduez legÿ: edessegõs: iduez
 legÿ irgalmassagos es kegÿe-
 -lmessegõs zÿz maria: agÿ
 ennekõm erõssegõt en elle-
 -nsegõmnek ellene nÿluan

0 es titkõn valoknak ellene
 kõnÿõrgõk te nekõd o bod
 -ogsagos o edessegõs o ke-
 -gÿelmessegõs o irgalmassa-
 -gos

343 maria az te zent zegeros
zylereden kiben mindenek
nek kezmoget egermok
kerben zyled hogy legy
binossokon kegyelmes ruh
es mindenkoron es minde
nyit es az zent kezezfanyak
neuenek diczegeziert kijn
az mi vronk iesus cristis
keghodet el ajanla az o
zegety tamtwanijanak
zent ianosnak monduan
jme nekod anija kezet

zÿt maria az te zentczegõs
zÿleteteden kiben mindenek
-nek terõmtõyet gÿermõk
kepben zÿled hogÿ legÿ
5 binõsõkõn kegÿelmes ith
es mindenkõron es minde-
-nÿt es az zent kereztfanak
neuenek diczeretiert kÿn
az mi vronk iesus cristus
) teghõdet el aÿanla az õ
zeretõ tanitwanÿanak
zent ianosnak monduan
ime nekõd anÿa kerlek

Országos Széchényi Könyvtár

11
keged en zent-czégos azzo-
nyom edes zep zyz maria
az te zent fjadnak neuvier
az mi vromk iesus cristafnak
hozj esse vezel mi ezotnyk
binnyfkez: ielofben en ego
nem minden nemj zyxsego
mber es nyomozuffnom
ban es usj ab vaxj lelky
nyomozuffasomnak ideyen
mnd qzqkul qzque amen
j 1 m m m m m m m m m m
m m m m m m m m m m

teged en zentczegős azzo-
-nyöm edes zep zÿz maria
az te zent fyadnak neuieirt
az mi vronk iesus cristusnak
i hogÿ essedezzel mi erõttõnk
binõssõkert: ielõsben en erõ-
-ttem minden nemÿ zÿksego-
-mben¹ es nyõmorussagom-
-ban es testÿ ah vagÿ lelkÿ
l nyõmorusagomnak ideÿen
mind õrõkwl õrõke amen
ez i<.> imatsag akkoron
mondando mikoron

¹ n talán áthúzott betű.

az islemeret zent xpus fi
mutaraxi az pax

¶ en vram iesus cristus
ky az menyozzagbol alazal
tal axja islemeret vesulebol
az zyznek meheben: es az
vezezt fannak magassagan
mely febezet vallal: es az
re draphalavos zent veze
get mi erqonk kijontad
kegdet alazaxyon kezont
hogy az islemeret 9 napu
an allas az re jogodrol
es lepyonk melior az zorb

az istennek zent testet fel
mutatya az pap

O en vram ieszus cristus
ky az menyörzagbol ala zal-

5 -lal atya istennek kebelebol
az zyznek meheben: es az
kereztfanak magassagan
mely sebeket vallal: es az
te draghalatos zent vere-

0 -det mi erottunk ky ontad
tegodet alazatosson kerunk
hogy az iteletnek o napy-
-an allas az te iogodröl
es legyunk meltok az zoth

Országos Széchényi Könyvtár

hallawia. i. que est et en
arjannar aldonij or oryk
ozayban xij nerwz meo
varyon zezezteruen vilay
nar vezdekjrol. forwa
mud oryke amen. pater
noster que maria
Dicoressos zyz maria
20. et dicoressos zent
janos apalal es euan
delistazol valo ayba
alij jmay ash

hallania: iquetok el en
atyamnak aldottý az orok
orzagban ky nektok meg
vagyon zereztetuen vilag-

5 -nak kezdetytol fogwa
mind orokke amen: pater
noster aue maria

diczosesgos zyz maria-
-rol es dyczosesgos zent-

10 **ianos apastal es euan-**
-gelistarol valo ayt-
-atos imatssagh

O zeplötelen zÿz maria es
oroke meg aldot vristennek
felsegös zÿleÿe: es vristennek
felsegös es kellemetös temp-
5 -loma zent leleknek titok-
-haza menÿorzagnak kap-
-uÿa kinek miatta vristennek
vtanna mind ez vilagh
megÿen: kerönk häycz-
10 -ad¹ le az te kegÿelmes
fÿleÿdet en meltatlan
konÿörgessömre es legÿ

A d betü tintafoltos.

117
еннектот, тинденнети
долбаймван режельмес сег
берсегот: А вобоссаот
зени- јаноф сгисиснак вел
летерос ваганја: јдвезлеж
кј озон сгисис јесустол зүзе
валазманал ес ерјевекрор
јихав зегекенел: ес менјей
нроквал тинденекнек се
кете теѠ ајандекорман
ес вишетек дичезеѠѠ
лроролая ес еманделја
вал: валазманал реѠѠѠ

ennekõm mindennemÿ
dolgainban kegÿelmes seg-
-hetsegõm: O bodogsagos
zent ianos cristusnak kel-

5 -lemetõs baratÿa: iduezlegÿ
kÿ azon cristus iesustol zÿze
valasztattal es egÿebek kõzõt
inkab zeretettel: es menÿeÿ
titkokwal mindeneknek fe-

0 lete meg aÿandekoztatal
es vristennek diczessegõs
apostolaÿa es euangelista-
-va: valasztattal tegõdet

Országos Széchényi Könyvtár

vezlek iduezirpner zent anja.
" wál esyteromben hopy melo
legy emekqm segeteser ad
" nod vele qzue: O menyozzag
" nar dragalatos nemis pnyj.
" wey zyz maria es zent
" janos O veer fenly zpuet
" nek brisemtek elpre aluor
" kuoztastatok el^{en} bnyreymn.
" ek bomalyostatok: ty war
" tok az ket nemis zyzek: py
" kben my menyey aryan.
" az q zent fyanal es my

kerlek iduezitoknet zent anya-
 -wal egyetomben hogy melto
 legy ennekom segetsegot ad-
 -nod vele ozue: O menyörzag
 5 -nak dragalatos nemes kony-
 -wey zyz maria es zent
 ianos o keet fenlo zouet
 -nek vristennek elotte aluan
 tauoztassatok el en¹ byneymn-
 0 -ek homalyossagat: ty vat
 -tok az ket nemes zyzek: ky-
 -kben my menyey atyagn-
 -ak o zent fyauual es my

z en utolagos betoldas, a scriptor a sor ala írta, helyet betoldojellel jelölte.

ՅՅՈՒՔ ԻԵՏՄ ՇՐԻՍՏՄՆԱՔ ՄԻՅ
ԼՈՒ ՉԵՂԵԵ ՄԱԳՈՒՆԱՔ ԵՅ
ԱՒ ԿՅՔԵՆ ԱՊՈՍՏՈՒՆԵՔ
ԵՍԿԵՆ ԵՅՄ ԲՅԱ ԵՍԵ:ԿՅ
ՆԱՅՄ ՉԵՆԲԵՐՈՒՆԵՔ ԵՒ ՅՅԵ
ՔԵՐՈՒՆԵՔ ԵՂԵՄԵՂԵՐ Գ
ՆԱՅՄ ՉԵԼՄԵՆԵՔ ՄԵԼՈՍՏՈՒ
ԳԼԵՑ ԵՍ ՇՐԻՍՏՄԵ ԱՅ ԿԵՂԵՐ
ԲԱՆ ԲՅՅՈՒՆ ԵՅՄ ՄՈՆԴԱ
ԵՄԵ ԻԵ ԲՅԱԾ ԱՅՈՒՄԻԱԼԵՐ:ԱՄՈՒՆ
ՎԻԱՄԻ ԱՅ ՄԱՏՐՈՒՆԱՔ ՈՒ
ՄՈՆԴԱ ԵՄԵ ԻԵ ԱՊՈՍՏՈՒՆ
ԱՅ ՆԱՅՄ ՉԵՆԲԵՐՈՒՆ ԵՅՂԵՐԵՐ
114 ԵՆԵ

- vronk iesus cristusnak mÿ-
-atta zerzee maganak haz-
-at kÿkben atÿaistennek
egÿetlen egÿ fÿa ioue: tÿ
5 nagÿ zentsegtoknek es zÿze-
-ssegtoknek erdemeiert o
nagÿ zerelmenek meltossa-
-gat meg erössÿtte az kerez
fan fÿgwen vgÿ monda
10 ime te fÿad azzoniallat: annak
vtanna az mastoknak ezt
monda ime te anÿad azért
az nagÿ zentsegoş zeretet-
-nek

miána kúuel akoron az isz.
ny zegeret anjawa es fjuwa
zeze ezonpeppen esybeza.
ygzere ninerkix ^{ox} kenen en
nyaualyas bnos ez may
naron ayanlom az en lel.
vomet es vshmet: horij
minden oraban mind
kijwol belol valo eierom.
ben egos qujzok es kegges
essedozok egonem legyeterok
vuislemek elone mez eg.

miatta kÿuel akoron az iste-
-nÿ zeretet anÿawa es fÿwa
zerze ezonkeppen egÿbe zer-
-køztete tinektøk ketten¹ en
5 nÿaualÿas binøs ez maÿ
napon aÿanlom az en lel-
-kømet es testømet: hogÿ
minden oraban mind
kÿwøl beløl valo eletøm-
10 -ben erøs ørÿzøk es kegÿes
essedøzøk erøttem legÿetøk
vristennek eløtte mert erø-

¹A szó fölé a következő lap javításának tintája nyomódott át.

113
ffen bizom es kerzegnepv
vallon bogy az kj akazato
:ok ijlemek akazakja es
az kj ^{nem} akazatok ijlemek
nem akazakja azert vala
mit tele vezendok kerze
pnevul meg nyezize azert
kj nagy melossasod hat
almassagoknak ezert
nyezizek emek isomnek
es kelomnek idvefesek
es az kj diczuffesod nagy

- ssen hizom es ketczegnekwl
vallom hogÿ az tÿ akarato-
-tok istennek akaratÿa es
az tÿ nem¹ akaratotok istennek
5 nem akaratÿa azert vala-
-mit tole kerendotok ketcze-
-gnekwl meg nyeritok azert
tÿ nagÿ meltossagos hat-
-almassagtoknak ereieuel
10 nyerÿetok ennek \bar{o} testomnek
es lelkomnek idwesseghet
es az tÿ diczossagos nagÿ

A *nem* a scriptor utolagos betoldása a sor fölött, betoldójellel jelölve.

-ssagotoknak miatta az vig-
-aztalo zent leleknek meg la-
-togatassat az en zÿuemnek
es meltoltassek lakoznÿ en
5 bennem kÿ engomet bÿnnek
minden fertelmesseghebol meg
tizticzon zentsegos iozagwal
meg ekessiczon isteny es atÿ-
-afÿwÿ zeretetben tekelletos-
0 -seghwel alhatatossa tegÿon
es ez vilagbol kÿ mulasso-
-mnak vtanna az o valazt-
-otinak oromokben vigÿen

117
es az pegyelmef viyastalo
seuseppel malazt orto zent
lelek kij arjauat es fyywal
ozagol mind qozkwol qozpe
amen

oluastarik iuh az izas
az halalnak arjauat
orta meq gondolassa
zol ei yntelen emozu
nek kel! az halalnak
ozagol yntoen biffels

es az kegyelmes vigasztalo
beuseggel malaszt ozto zent
lelek ky atyauaal es fywal
orzagol mind orokwl oroke

5 amen

oluastatik ith az iras
az halalnak gyak-
-orta meg gondolassa-
-rol es zynetlen embor-

10 -nek kell az halalnak

orayat zyueben visselnö

igen hamar legyen te vel
ed ez dologh ah bagyöz
czelekedet amakokaierz la
ffad miképen amakoka
ierz valjad es marjad tem
en magadat: mert ma em
bez bagyon es holnap m
gyen sem jelsnyk: miko
zon kesyeglen el ven
tedendyk az zemeknek
dole bizonyjauat igen
hamar el mulyk az el
meqleq o embözjzqo

Ígen hamar lezen te vel-
ed ez dologh ah vagy ez
czelekodet annakokaiert la-
-ssad mikenen annakoka
5 iert valjad es tarczad tenn-
-en magadat: mert ma em-
-ber vagyon es holnap in-
-gyen sem ielonyk: miko-
-ron kegyeglen el vete-
0 -tedendyk az zemeknek
elole bizonyauaual igen
hamar el mulyk az el-
-mebyles o embory: zyw-

Országos Széchényi Könyvtár

nek kemensegos rompass
aga: hogij csak ez ielön
valokat gondolya: es zo
la gyakorlatossággal el
melködik: az isquendokre
kerijelen inkább nem is
gyekozik es elozz az m
es larnij es vezya isyer
qnyj: ekreppen kellene te
men magadar minden
gondolatidban es czelex
pdenidben tartanod min
hogij ha szemel volna

-nek kemensegős tompass-
-aga: hogÿ csak ez ielön-
-valokat gondolÿa: es ro-
-la gyakorlatossaggal el-

- 5 -melködÿk: az iquendökre
kegyeglen inkab nem i<g>-
-gyeközÿk es elözör azt m-
-eg latnÿ es öreÿa igÿek-
-öznÿ: ekkeppen kellene te-
0 -nnen magadat minden-
gondolatidban es czelek-
-ödetidben tartanod mint
hogÿ ha ezennel volna

meg halando bizonyjaval
ha so lelkij esmezerod
volna nem igen felne
ab halalt: bizonyjaval
job volna az bintok: si
rauztatnod: homtem mi
nt az halalt el futnod
szert ha ma nem vagy
keez az halalhoz miket
on leez holnap keez meg
az holnapj nay bizony
alan es miketpen hido
ha az holnapj napot eui

- meg halando bizonyauual
ha io lelkÿ esmeretod
volna nem igen felned
ah halalt: bizonyauual
5 iob volna az binoket el
tauoztatnod: honnem mi-
-nt az halalt el futnod
azert ha ma nem vagÿ
keez az halalhoz mikep-
10 -en leez holnap kez mert
az holnapÿ nap bizont-
-alan es mikepen tudod
ha az holnapÿ napot ered

119
es valharod snt haznal
sok idejelen elny mikoz
ly keuesser jobbitywk m
minen magokkar esel
eis uket az hozzá eler né
mindenközön jobbitmes
De inkább szarozza bint
zegez es nemz : o bizonyja
wal csak egy napon ial
mes kezhenek volna ez
vilagban : sok ezendok
amlaltanak az mea te
refre De szarozza igen

es valhatod smit haznal
sok ideyglen elny mikor
ily keuessed iobbityw k m-
-eg minenmagokkat es el-
5 -etõnket az hozzw elet nē
mindenkoron iobbit meg
de inkab gyakorta binth
zerez es nemz: o bizonyā-
-wal czak egy napon iol
0 meg terhettõnk volna ez
vilagban: sok eztendõk
zamlaltatnak az meg te-
-resre de gyakorta igen

Országos Széchényi Könyvtár

keues az meg jobbitasnak
pympleze: azeri izonyo es
zeteneqs meg hglny: ne
kala vezedelmei sok ide
izlen elny bodos embor
az kij mindenkoron az h.
alalnak orajat minden
koron valya az q zemei-
nek elqte es az halalhoz
qnyon magat naponked
zerzy: azeri ha lantat in
lamikoron embort meg
halny gondolyad meu

keues az meg iobittasnak
 gymolcze: azert izonyo es
 rettenetos meg halny: ne-
 -tala vezedelmesb¹ sok ide-
 5 -iglen elny bodog embor
 az ky mindenkoron az o² h-
 -alalanak³ orayat minden-
 -koron valya az o zemei-
 -nek elotte es az halalhoz
 0 onon magat naponked
 zerzy: azert ha lattel va-
 -lamikoron embort meg
 halny gondoljad mert

¹ *b* a sor fölött van betoldva.

² Az *o* a sor fölött van betoldva.

³ A harmadik *a* betűt a szó fölé írta a scriptor.

120
kes vgyan azon vion va
gy el menendq: el azon
kell nekodet el memiqd
ez ha leyend holual lora
ndod holual: alyczad ren
nen magadai esuet nem
ezud ef na latantod ef
rue lemy: tabat ne me
rezkodjed remen mag
adnak q holualt tula
jdomitani mezt nem tudod
ha holualt ez d vamen
amakovajert mindenko

tees vgyan azon vton va-
-gÿ el menendõ: es azon
kell nekõdes el mennõd
ez ha leÿend holual lata-
5 -ndod holual: alÿczad ten-
-nen magadat estuet nem
ernõd es ha latandod es-
-tue lennÿ: tahat ne me-
-rezkõdÿed tennen mag-
6) -adnak az holualt tula-
-ÿdonitani mert nem tudod
ha holualt erõd vannem
annakokaiert mindenko-
ron legÿ

„ zón legy keez: es ekkep
en ely hoggy jóba regod.
„ az halál keezelen ne tal-
„ alyon: isen sokak hamar
„ es halál en halállal meg
„ halál: mert mely óra-
„ an nem alinyonk embor.
„ nek fia el jóvendg: k
„ mondanad smikor subria
„ illyk az violso óran mi-
„ kor el jóvend az halál
„ nak miana: sokat mas.
„ kezen kezez eseny mind

-ron legy keez: es ekkep-
-en ely hogy soha tegod-
az halal keeztelen ne tal-
-alyon: igen sokak hamar
es hertelen halallal meg
hálnak: mert mely ora-
-ban nem alityatok embor-
-nek fya el iquendõ: te-
-mondanad smikor tudnia
-illyk az vtolso oran mi-
-kor el iquend az halal-
-nak miatta: sokat mas-
-kepen kezdez ertenÿ mind

124
re keljes elerödnek el m
" ulasszol es igen barud
es kesserylet hogý ilý
kunyan es zesen el kolto
" ned heýaba hozontalan
" wl az ides melý ides
" en czar egy nap oly p
" emenciaat kezhanal voi
" na hogý iduezyltel vol
" na o melý bodos az
" olyan em bsz ký mostan
" ez elerben isjekozýk olýa
" ma k benný mineménze

te telyes életodnek el m-
-ulassiro! es igen banod
es kesseryled hogy ily
tunyan es resten el kolto-
i) -tted heyaaba hazontalan-
-wl az idoth mely idob-
-en csak egy nap oly p-
-enitenciat tarthattal vol-
-na hogy iduezyltel vol-
i) -na o mely bodogh az
olyan embor ky mostan
ez eletben igyekozyk olya-
-nnak lenny mineminek

keuan talalmij balala"
"nak orajan: szonijaua"
ad kegyetlen nagy bizo"
"dalmat botosowl meg
balnij ez vilagnak tek"
"ellegskyen valo meg bi"
"alasar jozasban valo
haznalasnak szegessagos
keuanasar: fegyelom.
"nek zerekerj penitenci"
"ia marasnak munkaja ez"
"ghodelmessegnek keez
es gyors volta qnqn"

keuan talaltatnÿ halala-
-nak oraÿan: bizonÿaua-
ad kegÿeglen nagÿ bizo-
-dalmat bodogwl meg
5 halnÿ ez vilagnak tek-
-elletÿskenen valo meg vt-
-alassat iozagban valo
haznalasnak buzgossagos
keuansagat: fegÿelÿm-
10 -nek zeretetÿ penitenci-
-ia tartasnak munkaÿa en-¹
-ghÿdelmessegek keez
es gÿors volta ñon-

Az n betű alatt a következő lapról átütött tintafolt látszik.

122
"maganak tulajdon aka"
"zatjanak meg tagadassa
es kinek kinek mind ha"
"borussaganak el viffesse
az cristosnak zezereyerz
bizonjaval igen sok jok"
"az teherc miglen eghesze-
ben vasy de ha korsz"
"sagban essendol nem
tudom minemi jom teherc
igen keuessen jobulnak
meg az korszabal vasy"
"an ezonkepen kij. jok"

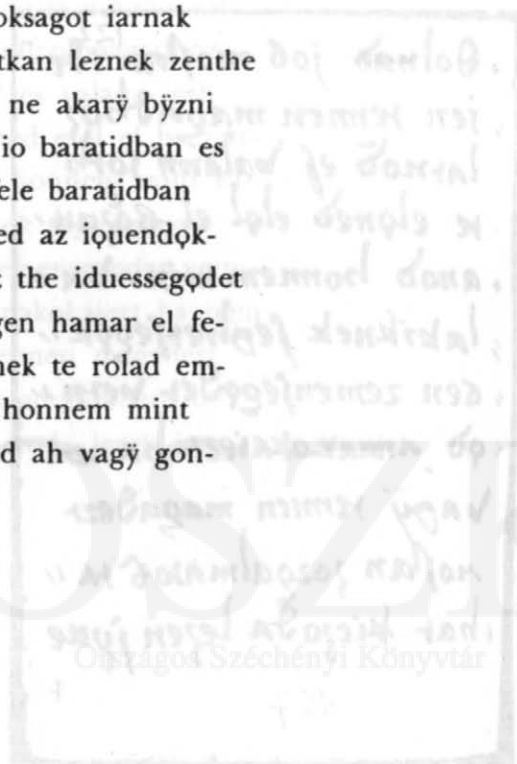
- maganak tulajdon aka-
 -ratyanak meg tagadassa
 es kinek kinek mind ha-
 -borussaganak el visselesse
- 5 az cristosnak zeretetyert
 bizonyawal igen sok iok-
 -at tehetc miglen eghesse-
 -gben vagy de ha kors-
 -sagban essendol nem
- 10 tudom minemi¹ ioth tehetc
 igen keuessen iobulnak
 meg az korsagbol vgy-
 -an ezonkepen kyk² sok

¹A második *m* első szára fölött pont van.

²A végső *k* egy pont fölé van betoldva.

zarándokságot iaznak
igen zirkán leznek zenibe
towaba ne akazij búzni
az the jó bazaridban es
az az fele bazaridban
se vessed az jquendok
"ben az the iduessgoden
mezt igen hamar el se"
"letkóznak te zolad em
"szokk hornem mint
alitanad az bagij gon.

zarandokságot iarnak
igen ritkan leznek zenthe
towaba ne akarÿ býzni
az the io baratidban es
) az th fele baratidban
se vessed az iquendok-
-ben az the iduessegdet
mert igen hamar el fe-
-letköznek te rolad em-
) -börök honnem mint
alittanad ah vagÿ gon-

• Dolnad job mostan ¹²²ide¹¹
• ien remen magadhoz
• latnod es valami jorts
• ke eloned elol el szant¹¹
• anod homnem mint va¹¹
• lakiknek seyherssegek¹¹
• sen zemensegedet vern¹¹
• od annakokaiert ha nem
• vagy remen magadert
• mostan zozgalmas¹¹ ha¹¹
• hat kicsoda lezen jpre

-dolnad iob mostan ide-
 -ien tennen magadhoz
 latnod¹ es valami ioth
 te elöttes elöl el boczatt-
 5 -anod² honnem mint va-
 -lakiknek seghetsegök-
 -ben remensegödet vetn-
 -öd annakokaiert ha nem
 vagy tennen magadert
 0 mostan zorgalmatos ta-
 -hat kiczoda lezen iöue-

A *d* fölött funkciótlan tollvonás van.

A *c* betűt a szó fölött pótolta a scriptor.

„ndqben se ezmed zozgal”
„maros mostan az idq ig”
„en draghalaros de iay”
„ei igen vezedelmes h”
„ozq ez idqit ilq hazn”
„alattlan koltod es he”
„yaba el mularod me”
„lyben ezdemlberne h”
„ozq ozoke elq el jg”
„hozq ezq napot ab”
„varq ezq ozar az

- ndöben te erőtted zorgal-
-matus mostan az idő ig-
-en drághalatos de iaÿ
ki igen vezedelmes h-
5 -ogÿ ez időt ilÿ hazn-
-alatlan költöd es he-
-ÿaba el mulatod¹ me-
-lÿben erdemlhetne h-
-ogÿ öröke elÿ el iö
0 hogÿ egÿ napot ah
vagÿ egÿ orat az

¹Az *m* alatti tünftolt a szemközti lapról nyomódott át.

127
meg iobbivassert vez
es nem tudom ha m
"eg nyezheted annak
okaiert draghalaros
nyamfya mely igen
sok es nagy vezede
lombol meg zabdit
"hlyod temenmaradai
es mely nagy felelym
"bol zabidithayod meg
maradai ha m

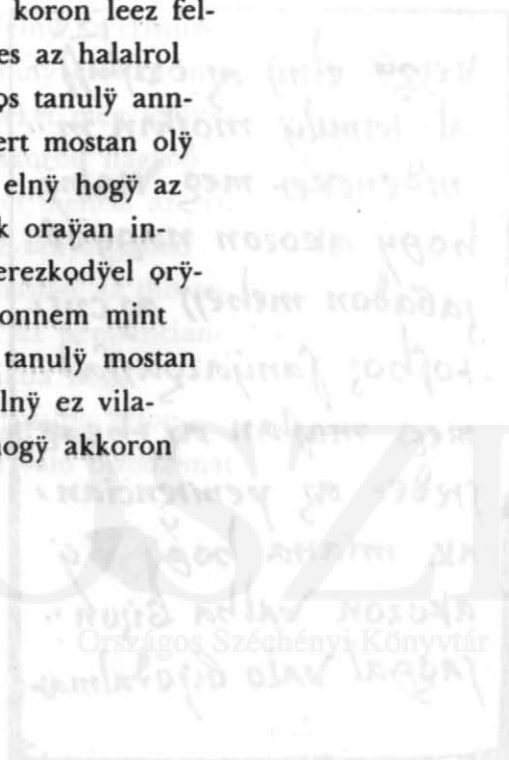
meg iobbittassert kerz
 es nem tudom ha m-
 -[.]leg nyerhetöd annak-
 -okaiert draghalatos

- ;) atyamfya mely igen
 sok es nagy vezede-
 -lombol meg zabadit-
 -hatod tennenmagadat
 es mely nagy felelöm-
) -bol zabidithatod meg
 magadat ha mostan¹

szó elmaszatólódott.

minden koron leeg fel
elmes es az halaltol
ketzeses tanulij ann
akkoriet mostan oly
modon elny hogy az
halalnak orajan in
kas mezegekdel gyu
lnod homiem mint
felnod: tanulij mostan
meo halny ez vila
ynak hogy akkoron

minden koron leez fel-
-elmes es az halalrol
ketczegos tanulö ann-
-akokaiert mostan olö
modon elnö hogö az
halalnak oraýan in-
-kab merezködýel öry-
-lnöd honnem mint
felnöd: tanulö mostan
meg halnö ez vila-
-gnak hogö akkoron

128
kezdő elny az cziyluff
al. tanuly mostan m.
indeneret meg valny
hozó akoron napjóv
zabadon meher az cziyl.
toshoz sanjargassa
meg mostan az the re.
sreder az penitencian.
ak miana hozó y
akoron valha bizon.
sagyal valo bizodalmar

kezgÿ elnÿ az cristuss-
-al: tanulÿ mostan m-
-indeneket meg vtalnÿ
hogÿ akoron nagÿob

5 zabadon mehess az cris-
-toshoz sanÿargassad
meg mastan az the te-
-stedet az penitencian-
-ak miatta hogÿ¹

0 akoron valha bizon-
-saggal valo bizodalmat

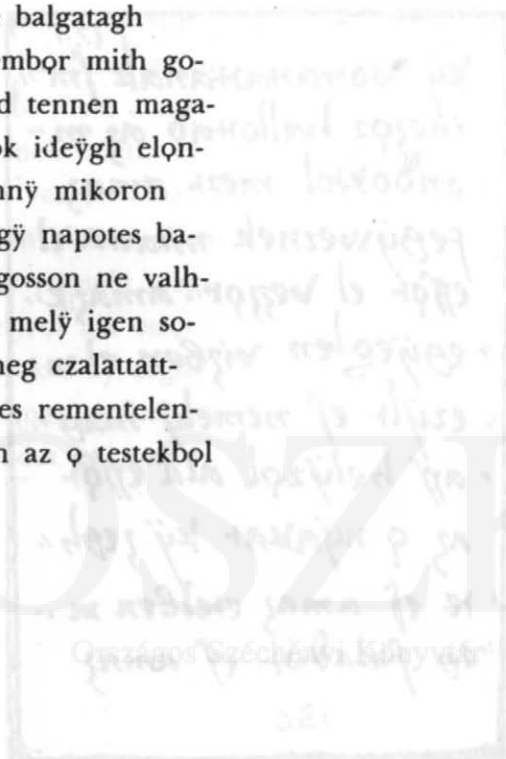
¹ z ÿ elmaszatólódot. A scriptor a szó fölött és utána is újra leírta ezt a betűt.

oh the Galgatagh
kaba embegz mitz go,,
,, nholod remen maga,,
,, Dat sok ideygh elon,,
,, ek lemy mikozon
csak egy napores ba,,
,, rozsgosson ne valb,,
,, az oh mely ilyen so,,
,, kak meg szalant,,
,, anak es zemenelen,,
,, segben az o reslekepl

oh the balgatagh
kaba embor mith go-
-ndolod tennen maga-
-dat sok ideygh elon-

5 -ek lenny mikoron
csak egy napotes ba-
-torssagosson ne valh-
-as oh mely igen so-
-kak meg czalattatt-

0 -anak es rementelen-
-segben az o testekbol

130
Kij vortantanak sm
inezor hallonad az m
ondokrol meg amaz
fejvezenek miana el
essor el vezor: amaz
esjeglen vizben el m
ezilt es nemely mas
ass helyzol ala essor
az q nyakar kij zesh
te es amaz eriben m
es fulador es amaz

kÿ vonattattanak sm-
-inezor hallottad az m-
-ondoktol mert amaz
fegywernek miatta el

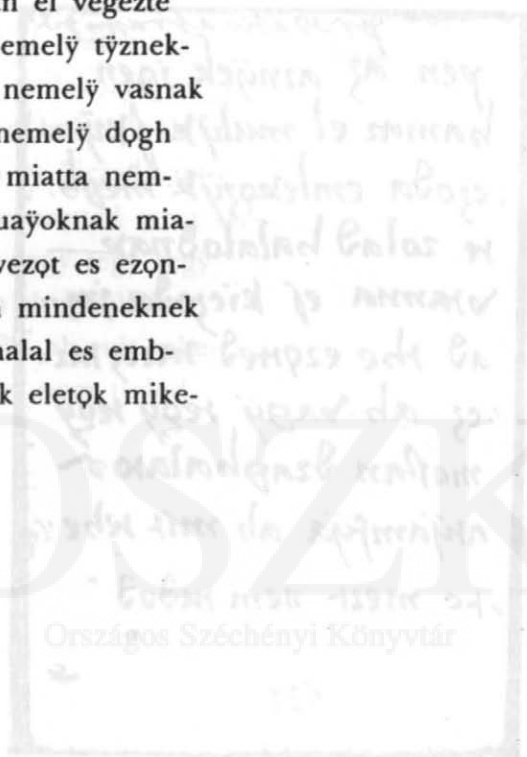
- 5 essot el vezett: amaz: k-
-egÿeglen vizben el m-
-erÿlt es nemelÿ mag-
-ass helyrol ala essot
az o nyakat kÿ zegh-
0 -te es amaz etelben m-
-eg fuladot es amaz

iasodwan el vezegye
elejyt nemely ijznek
" miana nemely vasnak
miana nemely jzgh
halalak miana nem
" ely toluajoknak mia
" na el vezor es ezon
" kepen mindeneknek
vesbe halal es emb
" gzornek elejok miken

iacodwan el vegezte
eletyt nemely tyznek-
-miatta nemely vasnak
-miatta nemely dõgh

5 halalāk miatta nem-
-ely toluayoknak mia-
-tta el vezõt es ezõn-
-keppen mindeneknek
veghe halal es emb-

10 -õrõknek eletõk mike-

probakiv atrazpiti
pen az arnyek igen
hamar el mulyk sey
ezoda emlékezék megb
re zolad halatodnar
vramma es kiczoda im
ad the ezoned rarcz rarc
ez ab vagy regy regy
mostan dzaphalaro
nyamfya ab mit rbe
te mert nem tudod

- pen az arnyek igen¹
hamar el mulyk sky-
-czoda emlekozük megh
te rolad halalodnak
5 vtanna es kiczoda im-
-ad the erotted tarcz tar-
-cz ah vagy tegy tegy
mostan draghalatos
atyamfya ah mit tehe-
10 -tc mert nem tudod

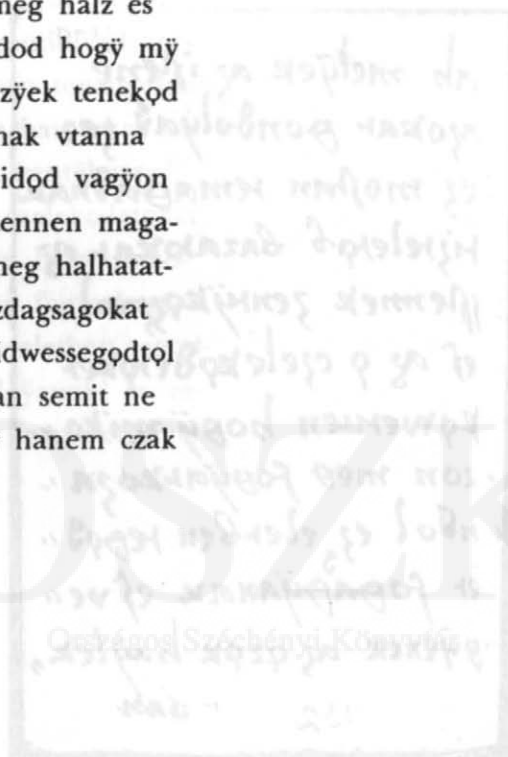
¹Az első sor fölött későbbi kéz kurzív frással a következőt írta: *probatio atramenti*.

5
mikor meg halz es
nem tudod hogy mi
kvetkozjek keneked
balalodnak vramma
miplen idod vagyon
gyortez kennek mago.
7 Dnak meg balharat.
i. lan kazdasagokat
az the idwessagok
el valwan semit ne
gondoly hanem az ar

mikor meg halz es
nem tudod hogÿ mÿ
kœuetkœzÿek tenekœd
halalodnak vtanna

5 miglen idœd vagÿon
gÿœtcz tennen maga-
-dnak meg halhatat-
-lan kazdagsagokat
az the idwessegœdtœl

10 el valwan semit ne
gondolÿ hanem czak

ab melyek az isten¹¹⁻⁰
mókat gondolyát zer...
ez mostan remagadnak
hiztelek⁶ bazarok¹ az
istenek zenj¹közzöl
es az 9 czelek¹köd¹es¹ket
követuen hog¹y miko...
zon mes fog¹jár¹koz¹n...
ndol ez életben ker¹sz¹...
et fog¹sz¹jár¹nak es ve...
gyének az qz¹ok h¹aj¹lek¹...

ah melyek az istene
azokat gondoljad zer-
-ez mostan temagadnak
tízteletoş barátokat az
5 istennek zentyközzwl
es az o czeleködetöket
köwetuen hogö miko-
-ron meg fogyatkoza-
-ndol ez eletben tegö-
10 et fogadgyanak¹ es ve-
-gyenek az örök häylek-
-ban

¹A *d* betü a szó fölé van betoldva.

" Eln tarzad remen "
" magadat mikpen
zarandokot es jöüent
ez földön melyekre se "
" mit nem var ez bila "
" Ohj dolgorzol tarz
zabad zjwet es az is "
" renhoz fel egyengeter
mett minden itb meg
maza danto varafod
oda konyozoggy oda

-ban tarczad tennen-
-magadat mikepen
zarandokot es iqueuent¹
ez földön melyekre se-
5 -mmit nem var ez vila-
-ghy dolgokrol tarcz
zabad zywet es az is-
-tenhoz fel egyengetet
mert ninczen ith meg
10 maradando varassod
oda konyöröggy oda

A *ue* betűket a szó fölött pótolta a scriptor.

128
fohazkodjal napontek
es jizassal fel esyenybe
eressel. hooj az te lelek
od ezdemlehessek az te
balalodnak vramta az
vrisenhoz bodosphol
menij kit adyon min
"erqnek arja fjo zent
lelek reljes zent bazo"
mfagh mind qzqxut
qzqxe amen

fohazkodyal naponked
es sirással fel egyengh-
-ettessel hogý az te lelk-
-ød erdemlettesek az te

- 5 halalodnak vtanna az
vristenhoz bodoghwl
menný kit adyon min-
-ekønkes atya fyw zent
lelek telýes zent haro-
10 -msagh mind orøkwl
orøke amen

115
Olvartatik it az izas az
iteletre es az y omnia
kenyazol

|| Minden the dolgha
|| Vidnak kenyczed m
" es az veghet es miket "
" en allaz az zozos. iely
Stronak elone kijnel
" semny el hirkoluan ni "
" nezen ky aijandekor
" al meg nem enghez
" telteyk sem magha "

oluastatik¹ it az iras az
iteletről es az <pi> binnek
kenyárol

Minden the dolgha-

- 5 -idnak tekenczed m-
-eg az veghet es mikip-
-en allaz az zoros itelő
bironak előtte kysel
semmő el titkoluan ni-
10 -nczen ky aýandekok-
-al meg nem enghez-
-telteyk sem magha-

Országos Széchényi Könyvtár

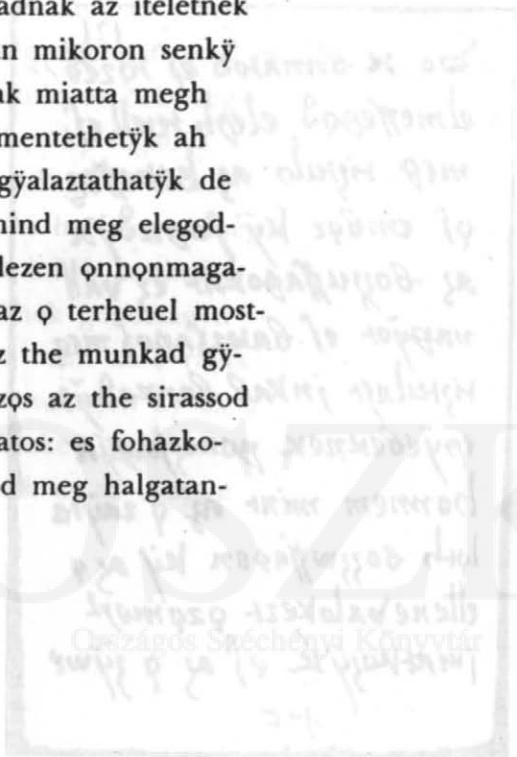
¹Az s betűt az szó fölött fekete tintával pótolta a scriptor. Előtte a következő lap számozásának átnyomódott vonalai látszanak.

130
menthessetek b'ee nem
vezon de ah mi iphas
azt ihely o nyawaly
"assagos es ezelen ka
"ba binos mit felez az
istemek minden the go
"nosfashidnak rudoian
"ak ki ezon kozben zene
"god mostan az megh
"haraghwat embornerz
"synet hogy mit elzoz
"meg nem latz kinnen"

-mentheseket bee nem
vezon de ah mi ighaz
azt ithely o nyawalj-
-assagos es eztelen ka-
5 -ba binos mit felelz az
istennek minden the go-
-nozsaghidnak tudoian-
-ak ki ezonkozben rette-
-god mostan az megh
10 haraghwt embornek
zyenet hogy mit elozor
meg nem latz tennen-

maghadnak az ireletnek
napyan nikozon senkij
masnak miatta meg
nem mentesbelyk ab
vagy gyalaztatbanyk de
kijjmind meg elegod.
" uen lezen qmymaga.
" nak az q rezhevel mor.
" an az the munkad gy
" molgor az the sizassod
fogantaf : es fobazko
" dassod meg balgatan"

maghadnak az iteletnek
napyan mikoron senk
masnak miatta megh
nem mentethetyk ah
5 vagy gyalzathatyk de
kykmind meg elegod-
-uen lezen onnonmaga-
-nak az o terheuel most-
-an az the munkad gy-
10 -mqlczos az the sirassod
foganatos: es fohazko-
-dassod meg halgatan-

131
do re banarod es rzed
el messesd eleph rzed
meg. ruzulo az bekesse
of onbge ky fogadya
az boyussagokat ez vall
napyor es banzagos meg
riztulasr jnkab banrodyn
epyebernek yonozsagyn
bomtem mint az q zayta
loth sozzwffaron ky az q
ellenevalokert. ozomozt
imatkozyn es az q zywe

-do te banatod es tored-
-elmesegöd elegh tetell es
meg tiztulo az bekesseg-
-os embor ky fogadya

- 5) az bozzussagokat ez vall
nagyt es batorsagos meg
tiztulast inkab bankodyk
egyebeknek gonozsagyn
honnem mint az o rayta
-) lqth bozzwssagon ky az o
ellenevalokert qromest
imatkozük es az o zywe

" Bol az binetek meg bocz"
" aija kij nem kelljek eg"
" jebekrol boczanator kez"
" ny kij igen kymjen m "
" eo engheteltekij homet"
" m mint meg hazaszyk kij
" ommagynak bjakozta
" ezszakot tezen es az qk"
" siet veny mindenestol"
" fogwa az q lelkenek ig"
" aija ala es ezze igyeky"
" zyk naponped: azert job

- böl az bineket meg bocz-
-atya kÿ nem kessÿk eg-
-yebektől boczanatot ker-
-nÿ kÿ igen kÿnÿen m-
5 -eg enghezteltetÿk honne-
-m mint meg haragzÿk kÿ
önömaganak gÿakorta
erőszakot tezen es az ő te-
-stet vettÿ mindenestől-
10 -fogwa az ő lelkenek ig-
-aÿa ala es erre igÿeko-
-zÿk naponged: azert iob

132
" mostan az bűneket. kü
kizittany es az verteket.
le vaghny homemmin-
az jquendv küzkulafsa taz.
" tanj: vizonyjaua! minen "
" magunkat meg szalyok
azzeelen valo zezelomnek
mianna meljer az keftboz
vallomk: mit ephet esy "
" eber az tyz batmenalak
az n bűneüder: minemul
jnkab mosta magadnak

- mostan az býneket kÿ
tiztittanÿ es az vetkeket
le vahnÿ honnemmint
az iouendõ tÿztulasra tar-
- 5 -tanÿ: bizonÿauaal minnen-
-magonkat¹ meg czalÿwk
az² zertelen valo zerelomnek
miatta melÿet az tethoz
vallonk: mit eghet egÿ-
- 10 -ebet az tÿz hannem czak
az te býneydet: mineuel
inkab mastan³ magadnak

¹Az o elõszõr ρ volt, a scriptor a vesszõt áthúzva javította.

²Az az a sor elõtt áll.

³Az n a szó fölé van betoldva.

napjokban kedves es az
restet kuered: ammal nehe-
zen sziz es gyokerele es
napjok allazeren valo eg-
heret zenuedz: valamni
emy napjaban az ember
vetkozor azon napjaban
nehezben gyokerejk: on
az resoré kutyak eghe
ezemokkel jngantama
es az rozkossak ehseggel
es zomjossaggal gyokere-

nagjöbban keduez es az
 testet követöd: annal nehe-
 zben sirz es gyötretöl: es
 nagjöb · allatzeren valo eg-
 5 -hetest zenuedz: valamin-
 -emÿ tagÿaban az embör
 vetközöt azon tagÿaban
 nehezben gyötretÿk: oth
 az restök tunÿak eghö
 0 eztennökel ingattatnak
 es az torkossok¹ ehseggel
 es zomÿwssaggal gyötrett-

¹ második o betűn akaratlanul látszó ferde tollvonás van.

133
etnek : oth az resly büya "
" yfayban elok es az resly "
" keuanfarnak zegeroy erby
" zuztkal es büdes künt "
" owel mer onemetnek es
" mikerpen az dyborb eber
" az nazü faydalomnak es
" ketak manna az izeryok
" ozdintak : oth semilye "
" in nem lizon mely az q
" kulajdon kenjat nem val
" lya : oth az keuelyak mi "
134
Osztrák Királyi Könyvtár

etnek: oth az testy büya-
-ssagban elök es az testy-
-keuansagnak zeretöy egho
zurkkal es bydes kynk-

- 5 -owel meg ottettetnek es
mikeppen az dühös ebek
az nagy faydalomnak es
kennak miatta az iregyök
orditnak:¹ oth semmyb-
10 -in nem lezon mely az o
tulaydon kenyat nem val-
-lya: oth az keuelyök mi-

Országos Széchényi Könyvtár

A szó fölötti tintanyomok az előző lapról ütöttek át.

„Nden pjalazatal se keljof”
„Qdnek es az fosuenyok ny-
„ aualyassabos zepbenjeg-
„ del zykelkodnek: oth leg-
„ en egy ora nehezese az
kenban homemmirit ih-
zaaz ejtendok az keszuj-
„ ffeszes penitenciaban oth
semmiv nywpolom ning-
„ en es semmi vizaztala-
„ ffor minzen az karhoz-
„ arnak: de ih nemiko”

-nden gyalazattal be teljes-
-odnek es az fõsuenyök ny-
-aualyassagos zeghenseg-
-gel zykelkõdnek: oth lez-
5 -en egy ora nehezeb az
kenban honnem mint ith
zaaz eztendõk az kesserõ-
-ssegõs penitenciaban oth
semmi<t> nywgolom nincz-
10 -en es semmi vigasztala-
ssok ninczen az karhozt-
-aknak: de ith nemiko-

137
" zom meş zynyk az mun ..
" kabol es az 9 Garutiboz fo ..
" Ljantik es balam vigazt ..
" alst vejen mezt orb epü
" bynes myngen bogij lej ke ..
" mekwol volna: amakapa ..
" iert lejü mostan zozgal ..
" manf es banrodwan az
" hbe sineydzol bogij az ik ..
" letnek narjan lejü bat ..
" ozfrozob az sudozokkal
" mezt akkozom az ipazak

-ron meg zŕnyk az mun-
-kaktol¹ es az q baratihoz fo-
-lyamik es valami vigaszt-
-alst vezen mert oth egy

- 5 bŕnes nŕnczen hogŕ kŕ ke-
-nnekwl volna: annakoka-
-iert legŕ mostan zorgal-
-matos es bankodwan az
the bineŕdrŕl hogŕ az ite-
0 -letnek napŕan legŕ bat-
-orsagos az bodogokkal
mert akkoron az igazak

Országos Széchényi Könyvtár

¹ második k betŕt a szŕ fŕlŕtt pŕtolta a scriptor.

alnak nagy bizonyossal az
p ellenfeleknek ellene: kije
pket kesseghetek es hab
" oronak iih ez földön: ak
" kazon az ieleke al kijiit
" mosan ortomazat alaz
" atoston venone embere
" nek ieleky alaa: akkazon
" nagy bizonyalmar ball az
" zesheny es az alazatof: es
" zenegh mindenfelöl az ke
" wely: akkazon lanatyk

alnak nagy batorsaggal az
ő ellenségeknek ellene: kők
őket kesserghettek es hab-
-orgattak ith ez földön: ak-
5 -koron az iteletre· al kő: ith
mostan önönmagat alaz-
-atosson vettotte embőrk-
-nek itelető alaa: akkoron
nagy bizodalmat vall az
0 zegenő es az alazatos: es
rettegh mindenfelől az ke-
-welő: akkoron lattatők

125
Bölcsnek lott lemj' ez vil'
agban kij az cziusszezt na
mult ez balgaragnak es
vialatosfnak lemj' akkor
on meg kellenyk minden
habozusfnak bekessegg
el valo zenuedesse es
minde' alnarsaglo megbe
see forja az q zajan: ak
kazon qzyl minden ajna
tos es ezdemientenyk min
Den zeyetp' akkoron //

- bölcznek lott lennÿ ez vil-
-agban kÿ az cristussert ta-
-nult <ez> balgatagnak es
vtalatosnak lennÿ: akkor-
5 -on meg kellettÿk minden
haborussagnak bekessegg-
-el valo zenuedesse es
mindē alnaksagh <meghb>
bee fogÿa az  zaÿat: ak-
0 -koron rÿl minden aÿta-
-tos es erdemlettetÿk min-
-den zerzets akkoron-

„Inkább őül az meggy győrt-
„zet: rest: homnem mint
„ha mindenkoron győ-
„nyozijfessokben vyla”
„Ltratorh volna: akoron
„fenlyk az alavalo qlt”
„zet: es meg fenlyk ho-
„malijoffodik az lagy-
„zuba es lagy qltzet: ak-
„oron inkább diczerreit
„az zegenke haylek hon-
„nem mint az azanyas

inkab őrül az megh gyöt-
-röt test: honnem mint
ha mindenkoron gyö-
-nyöryssegekben tapla-
5 -ltatoth volna: akoron
fenlyk az alavalo öltö-
-zet: es meg setetyl ho-
-maljossodik az lagy
ruha es lagy öltözet: ak
0 -oron inkab diczertetik
az zegenke hajlek hon-
-nem mint az aranjas

yalora: akoron inka¹³⁰
seghel az alhatatos be-
kességh homnem mint
mind ez vilagby hata
Lmassag: akoron nagyo
eban vigad az egy egy
enggedelmességh homnem
mint mind ez vilagby
pompassagh: akoron in-
ka¹³⁰ szül az kizta es jo
lelyü esmezet: homnem
mint az nagy boldzes

palota: akoron inkab
seghel az alhatatos be-
-kesseegh honnem mint
mind ez vilaghÿ hata-

5 -lmassaag: akoron nagÿo-
-bban vigad az egÿ igÿ
engödelmesseeg honnem
mint mind ez vilaghÿ

pompassagh: akoron in-
0 -kab örÿl az tizta es io
lelkÿ esmeret: honnem
mint az nagÿ bölczess-

eghes tudományok: akor
zon nagyob merrekerth
nyom az kardagfajtokn.
ak meg vralassa: homi
em mint mind q földy
sok kyncz: akoron jnkas
qyly az aytalos smarza.
Don homem mint az
gyönyörűsegg meg ek
q qessen: akoron jnkas
q nagyoban qyly az
vesztessenek meg tarva

- eghős tudományok: ako-
-ron nagyob mertekõth
nyom az kazdagsagokn-
-ak meg vtalassa:¹ honn-
5 -em mint mind ez földy
sok këncz: akoron inkab
õrýlz az aýtatos imatcza-
-gon honnem mint az
gýõnyõrissegõs meg ele-
0 -gõdessen: akoron inka-
-b nagyoban õrýlz az
veztegssegnek meg tartá-

¹Az / fölött lehúzott tintapötty látszik.

137
Nan bomen mint d' boz
ijw bezellessokan: akoron
in kas jobbak lezuek d'
zent mivehoedetok. bome
em mint d' sok zep igboek
akoron napjovban velle
metos. lezon d' zozw' eler
es d' kemeny penirent
ia bomen mint mind d'
feldy ojonjorjyffesboek
tanuly mostan keweiben
zenuedny: bogij opat ak

- ssan honnen mint az hoz-
-yw bezzellessokön: akoron
inkab iobbak leznek az
zent miwelkødetøk honn-
5 -em mint az sok zep ighek
akoron nagyobban kelle-
-metøs lezøn az zoross elet
es az kemeny penitenc-
-ia honnem mint mind ez
10 földy gyønörösseghøk
tanuly mostan kewesben
zenuedny, hogy oztan ak-

Országos Széchényi Könyvtár

oziñ az nehezektől meg
zabadosítással: elgőzölth
bizonyt ezad meg honyj
mit zenuedhetc amak.

"Vramna ha mostan ilij
keuesser el nem zenuedh.

"etc smiteffen zenuedhe.

"kód el tabat az qzok
kent: ha mostan ilij ke.

"szyn ken haborussagh
ilij bekerellenne rezon: mit
rezon tabat az qzok
ken

-oron az nehezektől meg
zabadíthatassal: előzőr ith
bizonytcsad megh hogö
mit zenuedhetc annak-

5 -vtanna ha mostan ilý
keuesset el nem zenuedh-
-etc smikeppen zenuedhe-
-töd el tahat az őrök
kent: ha mostan ilý ke-

0 -czýn ken haborussagh
ilý beketellenne tezön: mit
tezön tahat az őrök

ken

Országos Széchényi Könyvtár

138
jme szonjauaal nem va
tharc keet qromeret
szonjorjssoben lemyi
ez vilagon es amak
ma szagolny az men
yozasban az crissal
ha mind ez may napig
an mindenkoron tizesse
"Szegen es kewaszok"
ban elrel volnays mind
azok smit bazaltanak
volna uneked ha jinnaz

ime bizonyaua! nem va-
-lhatc keet qromeket-
gyönörössegben lenny it
ez vilagon es annak vta-
5 -nna orzagolny az men-
-yörzagban az cristossal
ha mind ez maÿ napigl-
-an mindenkoron tiztesse-
-gokben es kewansagok-
10 -ban elteel¹ volnaÿs mind
azok smit hazāltanak
volna teneköd ha immar

¹A harmadik e betű a második fölé van írva.

„Alhadatlanosan tizen „
„neek teneked meg halnd
„annakozaiet mindenek
„hivossagosaq az islemer
„zezeinekyl: es csak one
„ky zolgalny: mert bala
„ky az islent teljes zyve
„uel zezeij es ilyen embor
„sem az halalt: sem ab
„kenth: sem az itelest:
„sem az poklot nem felij
„mert az kellelges zeze

alhatatlansagban¹ törten-
-neek teneköd meg hálnod
annakokaiert mindenek
hiwssagossok az istennek

- 5) zeretetinekyl: es csak öne-
-kÿ zolgalnÿ: mert vala-
-kÿ az istent telÿes zÿwe-
-uel zeretÿ ez ilÿen embor
sem az halalt: sem ah
6) kenth: sem az iteletöt:
sem az poklot nem felÿ
mert az tekelletoz zere-

második a fölötti tintanyom a következő lap lapszámának nyoma.

139
ret barozsagos jarulast
...ken az istenbol: kyt
keszeslen megel szinob
reimj gyonyozkodtet nem
szoda ha az halalt es az
ireterob felje: De maga
jo hogj ha meeg mikoz-
sz zezet kesoda vija
vonyon az gonoztol de ah
vagy csak az qzok ken-
nek felelme meg uenegen
ky keszeslen jstomex

-tet batørsagos iarulast
tezen¹ az istenhöz: kýt
kegyeglen meges býnth
tenny gyónýorkódtet nem
5 czoda ha az halalt es az
iteletóth felýe: de maga
io hogý ha meeg mikor
az zeretet tegódet vizza
vonzon az gonoztol de ah
10 vagý czak az órók ken-
-nak feleme meg rettenczon
ký kegyeglen istennek

¹A sor elején az előző lapról átütött a tinta, ezért beljebb kezdi a scriptor az írást.

jelelmet harza Venny sok
ideyplen az joba meg ne
alhat es mazadhat. Je
az qzdognek toziben ha
"mazsagal esyik kytol
az felsesof islen munde"
"ne meg utalmayon smi-
nkeref amen -
Olwastany^t is az izo em.
"szeneq qmgn maganak
alazarosson meg ezresol
es hopu mast nem kell
jeleny sem zagalmazny.
"szedjez

- felelmet hatra vettÿ sok
ideÿglen az ioba meg nē
alhat es maradhat de
az őrđognek törÿben ha-
- 5 -marsaggal essÿk kÿtöl
az felsegős isten minde-
-nt meg otalmazÿon smi-
-nketes amen
Olwastatÿk¹ ith az ira em-
- 0 -börnek őrñonmaganak
alazatosson meg ertesröl
es hogÿ mast nem kell
itelnÿ sem ragalmaznÿ-
-bezeddel²

Országos Széchényi Könyvtár

¹ A k betűt a sor fölött pótolta a scriptor.

² A lap utolsó soraiban a szemközti lapról átnyomódott tinta foltjai látszanak.

170
Minden embőz kezmezet
zerent. Kewan rubny
es bolgék latarny de az
rubomany islemek felel.
menekyl mit hoz embőze
nek es mit haznal vőy
mint az mandalya sem
mit nem: byzomyauat
job az alazqas pazayth
esy isy embőz ky ipen.
nek zolgal homnem m
int az kewely bolcz

Minden embor természet-
 zerent kewan tudny¹
 es bōlczēk lattatny de az
 tudomany istennek felel-
 5 menekyl mit hoz embor-
 -nek es mit haznal vgy
 mint azt mondanaya² sem-
 -mit nem: byzonymual
 iob az alazatos parazth
 0 egy igy embor ky isten-
 -nek zolgal honnem m-
 -int az kewely bōlcz³

az u első szára fölött pont van.

1. második a betű a szó fölé van írva.

2. lap alsó felében az előző, szemben lévő lap frásának átütései látszanak.

Dödoz kü qmgn magar el
bagywan el minjaluan
nezü ab bagy gonbolja
cyak az egnek forszaszt
vöyan gonkepen Valakij
magaban fel fuakodor
es kewely ezykodyk mäsze
habozgatny kessergemny
szekodety wel es bezedy
wel vralatos islenek elq
te mezt isen azt mondja
minden Vala„fel magaz
-14

doctor kÿ onnonmagat el
 hagywan el tunnyaluan¹
 nezÿ ah vagÿ gondolÿa
 czak az egnek forgassat
 5 vgÿan ezonkepen valakÿ
 magaban fel fualkodot
 es kewelÿ erokodÿk maast²
 haborgatnÿ kessergetnÿ
 czelekodetÿwel es bezedÿ-
 0 -wel vtalatos istenek elq-
 -tte mert isten azt mondÿa
 minden valakÿ³ fel magaz-

1 z j betÿ az elötte álló n-nel egybe van írva.
 2 második a betÿt az első fölé írta a scriptor.
 3 kÿ szótág betoldójellel a sor alatt van pótolva.

Valandija qm qn magat!
mes alaztarjt mezt pokol!
za vengerjk ala q keuel!
seohert amakoxaier- mo!
ndija izb q izaf valakij
sol qm qn magat mezh
esmezij qm qn magamak
valakas leqn es nem igj
ekozjk mst mezh vane
tanij sem bezedueel sem
kete menijewel mezt qm qn
magat alijija mindemel

-talandya ɔnɔn magat:
 meg alaztatyk mert pokol-
 -ra vettetyk ala az keuel-
 -seghert annakokaiert mo-
 5 -ndya ith az iras valaky
 iol ɔnɔnmagat megh
 esmery ɔnɔnmaganak
 vlatas lezon es nem igy-
 -ekozyk maast¹ megh ban-
 10 -tan y sem bezedeuel sem-
 tetemenyewel² mert ɔnɔn
 magat alytya mindenel

A második *a* betű az első fölé van írva.

A *w* fölött akaratlan tollvonás látszik.

alad valonak es vralaxoff,
"nak lemiy sem gyönyörk"
"pneüke es dicge közik em"
"szoknek diczegetyben
miez mezt ha radnam:m"
"ind azokat melyek ez vil."
"arban vattak es zezeter"
"ben nem volnek mikerep
segbellenenek mind azok
engemet ^{me} issemetek elque
vgy mint az mondana
"ja semit ^{keres} nem mezt ab
ly engemet mezt ik"

alab valonak es vlatatoss-
-nak lenny sem gyönörk-
-öttetük¹<e.> es diczekodik em-
-böröknek diczeretyben

5 miert mert ha tudnam: m-
-ind azokat melyek ez vil-
-agban vannak es zeretet-
-ben nem volnek mikepen
seghellenenek mind azok

0 engömet meg² istennek elötte
vgy mint azt mondana-
-ya semit kepen³ nem mert ah
ky engömet meg ite-

¹ az utolsó k betűt a szó fölött pótolta a scriptor.

² meg betoldójellel jelölt pótlás a sor fölött.

³ kepen betoldójellel van pótolva a sor fölött.

172
leny minden en czelekr.
Denizol mezz minden en
zolassim es czelekrdenym
q elone iellon vatarak kij
nel: semmi el nem titkol
talbanik: zymjel meg m
nakokliet: az felette v. lo
hidomatnak kevanisra
tol: mezz ony talabanik
nagy fessortezegh es qala
szab: az bolgek es kud
offok qzmetesson kevan
nak lanany: es bolgeknek

- lendő minden en czeleko-
-detimröl mert minden en
zolassim es czelekedetým
ő elötte iellön vannak ky-
5 -nel: semmi el nem titkol-
-tathatik: zýnyél meg an-
-nakokaiert: az felette valo
tudomannak kewansaga-
-tol:: mert oth talaltatyk
10 nagy feslötczegh es czala-
-rczagh: az bölczek es tud-
-ossok örömetössön kewan-
-nak lattatny. es bölczeknek

mondaniy vşyan eşqiker
en az kevelökel akaznak
mindeneköl hizletniy es
eşyebekön hatalmar veni
ny es vralkodniy es eşye
beker hamıssan nyomoz
atniy es qket habozatniy
es q zayıak izşykdniy
: es az q elq menket izi
kyert az oljanok vezük
az işlemek sentenciay
mikozon eş mondarık

mondatny vgyan ezonkep-
-en az keuelyokes¹ akarnak
mindenektol tizeltetny es
egyebekon hatalmat ven-

- 5 -ny es vralkodny es egye-
-beket hamissan nyomorg-
-atny es oket haborgatny
es o reyayak iregykodny
: es az o elo menteket irilyk

- 10 kyert az oljanok vezyk
az istennek sentenciayat
mikoron ez mondatyk

Országos Széchényi Könyvtár

¹Az y a szó fölött van pótolva.

173
q nekũt menijetokel en
nijamnak atkozũy az qz
qz hũzse. kũ zezeskeret qz
d qobnek. es az q angijali
nak. mert am az mondja
x. az vrislen az euangeli
umban valamineũy mert
ekkel mezqđ nijad fũn
ak es fele kazakodnak
vũjan oljan mezekkel
mezetteũy kenekqđes
amkakakiet foxak

o nekük menyetökel en
-atyámnak atkozty az o-
-ok tüzre · kÿ zereztetot o-
-döghnek · es az o angyalÿ-
5 -nak · mert am azt mondÿa
a¹ az vristen az euangeli-
-omban valaminemÿ mert-
-ekkel meröd atyadfÿan-
-ak es fele baratodnak
10 vgÿan olÿan mertekkel
merettetyk teneködes
annakokaiert² sokak

Az *a* körül lévö vonalkák zárójel funkciójúak.

¹Az *o* esetleg *a* betű.

Vármak melyeket tudni:
azot igen keveset ah
vagy jnyen semmit nem
buznalnak az leleknek
idwessegeze: es igen Golond
kaba Salga dagh az kij
egyebekze isjerkijr hon
nem mint azokza mely
ek az p idwessegenek zol
galnak az sok ishek
sok zolassok nem elegin
ik meg az lelket de

vannak melyeket tudny:

azert igen kewesset ah
vagÿ ingyen semmit nem
haznalnak az leleknek

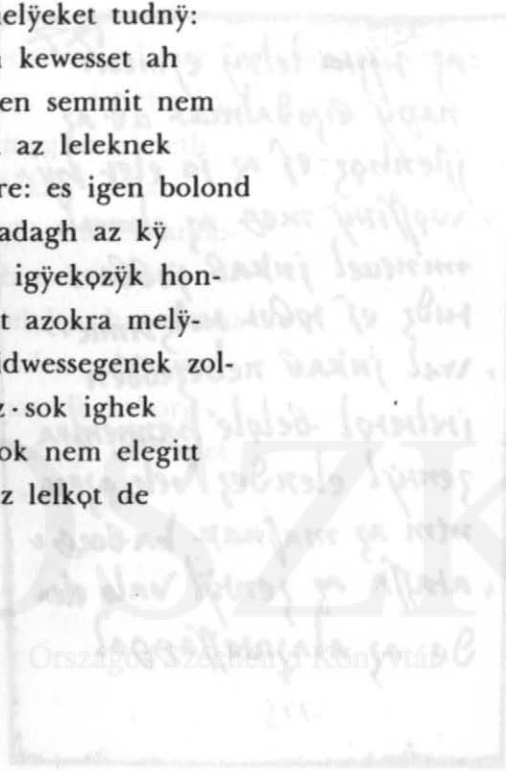
5 idwessegere: es igen bolond

kaba balgadagh az ky
egÿebekre igÿekozÿk hon-
-nem mint azokra mely-
-ek az o idwessegenek zol-

0 -galnak az sok ighek

sok zolassok nem elegitt

-ik meg az lelkot de

177
: az újra leírj esmeret
nagy bizodalmas ad. az
istenhoz: es az jo eler hű
" woffittj mos az elmerlo
mineuel jnkab jobban
tudz es rober tudzanne
" val jnkab nebezobben
irelterol beltele hammentia
zentyl elendez vele azer
nem az masnak baboos
" atassa az zentyl valo ele
de az alazrossaggal

az tÿzta lelkÿ esmeret
 nagÿ bizodalmat ad · az
 istenhöz: es az io elet hÿ-
 -wossittÿ meg az elmeth

- 5 mineuel inkab iobban
 tudz es tÿbet tudz · anne-
 -wal inkab nehezebben
 iteltetÿl belÿle · hannemha¹
 zentÿl elendez vele azert
- 0 nem az masnak haborg-
 -atassa az zentÿl valo elet
 de az alazatossgal

Országos Széchényi Könyvtár

A h betű az előtte lévő m utolsó száraára van írva.

valo es zerevenel valo elo
rezen embqz. kellemerffe:
armakokaietu. ne akazy jel
v magazaltarnij valam
nemij mestozfeszol ah
vagy kidomajbol: jo var
zo vagyje ne keuelzpd
jel velt: mezt ne talam
az tyh az vyddan qpd
es towaba nem varban
ah vagy jo deyak vay
ie es jonoluayso vagyje
"izaff

valo es zerettettel valo elet
tezen embort kellemetosse:
annakokaiert ne akarÿ fel
<v> magasztaltatnÿ valami-

- 5 -nemÿ mestorsegbol ah-
-vagÿ tudomanÿbol:¹ io var-
-ro vagÿe ne keuelkød-
-ÿel vele: mert ne talam
az toth az vÿodban² otod
- 0 es towaba nem varhatz
-ah vagÿ io deÿak vag-
-ÿe es io irass³ oluasso vagÿe

iz n betüt a szó fölött pótolta a scriptor.

i d betü a szó fölé van betoldva.

iz irass szót, előtte és utána betoldójellel jelölve, a sor alá írta a scriptor.

ne keuelkodjel vele mees
ne talam az keuelseger
isten el vezij zemed vilag "
at: es minden epyes kudo "
manyodal ne keuelkodj "
el mezt embort ezodake "
yen meg vez isten: de m "
kab felj az keuelkod adar "
es meztokozol es kudomany "
okozol: es bogy az keuelkod "
adar ayandekort es malaj "
tot el ne vezessed: es ba

ne keuelkődýel vele mert
ne talam az kewelsegert
isten el vezý zemed vilag-
-at: es minden egýeb tudo-
5 -manýddal ne kewelkődý-
-el mert embört czodake-
-pen meg ver isten: de in-
kab felý az teneköd adat
esmeretokról es tudomaný-
10 -okrol: es hogý az teneköd
adat aýandeköt es malaz-
-tot el ne vezessed: es ha

Танакъ кнекодъ боуѣ сокъ
акалъ нудъ есѣ ибѣнъ јолъ есѣ
къ мѣнѣнекеръ: езеѣ нудъ
јадъ мѣнѣ бѣзонъјавалъ сокъ
калъ рѣбокъ ватмакъ мѣлѣ
екетъ тѣ нѣтъ нудъ есѣ нѣтъ
езѣ: амакокарѣтъ нѣ акъ
азѣ мадаѣѣнъ есѣ нѣгѣнъ
езѣнѣ: де јѣкаѣ азъ тѣ
нѣданъјаводѣ вѣлѣјадъ:
мѣ ѣванъ кѣ вѣлѣкѣ
нѣкъ елѣѣѣнъ вѣнѣтѣнѣдъ мѣ

lattatÿk teneköd hogÿ sok-
-akat tudz es ighen iol er-
-tez mindeneket: eztes tud-
-ÿad mert bizonÿauaal sok-
5 -kal tőbbek vannak melÿ-
-eket the nein tudz es nem
ertez: annakokaiert ne ak-
-arÿ magassan es nagÿon
ertenÿ: de inkab az the
10 tudatlansagodat valÿad:
miert¹ kewanz te valakÿ-
-nek eleÿben vettetnöd mi-

Az *er* betűket a szó fölött pótolta a scriptor.

177
koron paladnal kudo/bak.
malalastanak es jnkab vol.
ezek az iguenben: amak
okaiert. la akaz valamit
baznalarod kepen tudny: es
tanulny: zezess nem tudny es
semminex aljhatny meg az
keweljes vol akaz embaz
volgnek latatny: azert
zezess nem tudny meg az az
felsesod es baznalarod lecke
ortom maganak vizony

-koron naladnal tudosbak
talaltassanak es inkab bøl-
-czek az tőruenben: annak
-okaiert ha akarz valamit

5 haznalatos keppen tudny: es
tanulny: zeresz nem tudny es
semminek alýttatny miert¹ az
kewelsegből akar embör
bölcsnek lattatny: azert

10 zeresz nem tudny mert ez az
felsegős es haznalatos lecke
önön maganak býzoný

¹Az *m* utolsó szárából írta a scriptor az *i* betűt.

mes esmeretj es mes
vrallassa : em bornek qm qm
mapazd semmit nem taz,
" any es alitany : es hogy
epyebekezal mindenkoron
jal es magasban ezreny :
" zonyawal es nagy boldog
" segh es nagy rekellekoss.
" eegh : amakokaiere ba la
" ranyay valakijr nyilum
" verekziny ab nagy vala
" minemj nagy gynt es

meg esmeretÿ es meg
vtallassa: embõrnek õnnon
magarol semmit nem tart-
-anÿ es alittanÿ: es hogÿ
5 egÿebekrõl mindenkoron
iol es magassan ertenÿ: bÿ-
-zonÿawal ez nagÿ bõlczes-
-segh es nagÿ tekelletõss-
-eegh: annakokaiert ha la-
10 -tandaz valakÿt nÿluan
vetkõznÿ ah vagÿ vala-
-minemÿ nagÿ bÿnt es

nehézet kemij: demáda
azev ne akazjad kemien
maradat amal jobnak
alitanj mez nem tudod
mislén albat az joban
mind nijajan gjazlok va
gjanak: de the fenki: na
ladnal gjazlovnak ne
aljez: atakokatez mez
minden valakij maradvan
gjjyk hamaz el gjjyk azev
mundija az derék izass

- nehezzet tennÿ: demaga
azert ne akarÿad tennen-
-magadat annal iobnak
alittanÿ mert nem tudod
5 miglen alhatc az ioban
mind nÿaÿan gÿarlok va-
-gÿonk: de the senkit na-
-ladnal gÿarlobnak ne
alÿcz: annakokaiert mert
10 minden valakÿ magaban
bÿzÿk hamar el essÿk azert
mondÿa az derek irass

egy mőnduan: ha zeny
ent akaz vallany: bybb
el magadar fualkodyal
el vondkj azonyallany
torpedet nyelued el bogar
kvan: mazz mes pyalar
wan bezededel nyeluedel
es ovan kegy zenyon val
lor embor vany kynek
rizonsaga az jent irass
Olvaslanyk nek az iras
az zeplovelen jys marian.

- egýt monduan: ha zegy-
 -ent akarz vallaný hýdd-
 -el magadat fualkodýal
 fel vond ký azzonýallatý
 5 törödet nýelued el bocza-
 -twan: maast¹ meg gýalaz-
 -wan bezzeddédel nýeluedel
 es ottan keez zegyon val-
 -lot embor vagý kýnek
 10 bizonsaga az zent irass
 † Oluastatýk² ith az iras
 az zeplotelen zýz marian-

A két *a* betű egymás fölé van írva.
 Az *y* betű talán *a*-ból van javítva.

ak Gwezw Verlezoft
q zent fjarol mikar az q zent
fja mene fel ierusalem: den
hospj az hwißwetiß Goman-
mes emeije es az vian zent
wedne mezt jmar el jst
vala az q zent wessener
ozaja

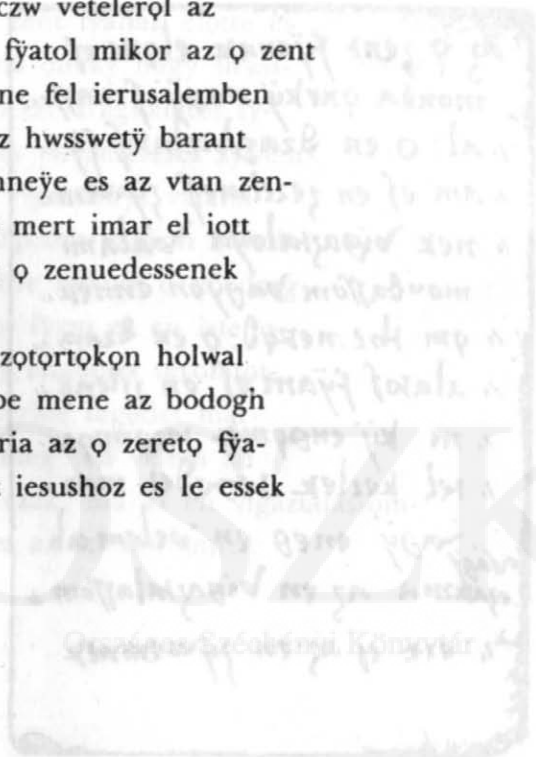
Nagy czqoztorkon holwal
leuen de mene az Godesch
szj maria az q zent fja r
hos az iesus/hos es le effe

-ak bwczw vetelerøl az
 0 zent fÿatol mikor az 0 zent
 fÿa mene fel ierusalembe
 hogÿ az hwsswetÿ barant

5 meg enneÿe es az vtan zen-
 -wedne mert imar el iott
 vala az 0 zenuedessenek
 oraÿa

Nagÿ czõtörtökön holwal

0 leuen be mene az bodogh
 zÿz maria az 0 zeretõ fÿa-
 -hoz az iesushoz es le essek

Az q zent fjanak elone es
monda qnekij napij fizass,
" al: o en dzaghalaros fji "
" am es en zezelmes zjivem "
" nek bigaztaloyja balami
mondassom bagyon ennek "
" qm the neved: o en dzag "
" alarof fjam es en islenq "
" ni kij enqmet rezomot "
" ki kezlek rezdet maz "
" napij enes en velem ab
ezakma az en bigaztalassom "
" est es az en zjivemnek "

az ȝ zent fyanak elõtte es
monda ȝnekÿ nagÿ sirass-
-al: o en draghalatos fÿ-
-am es en zerelmes zÿwem-
5 -nek vigasztaloÿa valami
mondassom vagÿon ennek-
-ȝm the nekȝd: o en drag-
-alatos fÿam es en istenȝ-
-m kÿ engȝmet terȝmtȝt-
10 -tel kerlek tegȝdet mar-
-agÿ meg¹ en velem ah
vagÿ czak² ma az en vigasztalassom-
-ert es az en zÿwemnek

¹Az *m* betű *e*-ből van javítva.

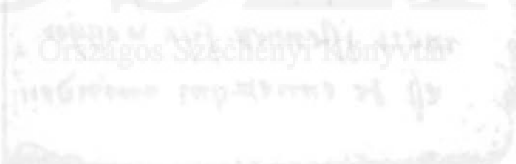
²A *vagÿ czak* a sor elé, a margóra van írva.

við gættalagssævi- hafið egi
er þemben leygjónk egið og
hússwery þarinnar með
stelebrn: felele og eðessyð
fjw of munda: jollehet en
ðraghalanof anjäm kelle
ne emekqm supednum te
nekðkjze x en tarloznam
ef mezt te toled vallom
og emöryð restur: þe maga
nkab kell og anja iþenik
engednum kital en vallom
ef vortqm og iþenferat

vigaztalassaiert hogÿ egÿ-
-etomben legÿonk egÿt az
hwsswetÿ barannak meg
eteleben: felele az edessegos

5 fÿw es monda: iollehet en
draghalatos anÿam kelle-
-ne ennekom engednom te-
-nekod kyre <n> en tartoznam-
-es mert te toled vallom

10 az emborÿ testot: de maga
inkab kell az atÿa istenek
engednom kitol en vallom
es vottem az istensegot

...kegyen zezete es elze
...delte hogý orb zezeyem
...meg az bwsuetat hogý orb
...eyem meg az bwsuetat;
Garant mezt el jyt az meg
Valasztak ideye mezt
jmmar kezzeel Vagyok az
ora melyben en kepled
el Valom O en drög,,
" alaszt aniam ke jol m"
" Dod. Kycioin Vagyok kim
mezt jstennek fya Vagyok
ef ke emezom mindem

kÿ ekkeppen zerzette es el re-
-ndelte hogÿ oth zerezÿem
meg az hwsuetot hogÿ oth
egÿem meg az hwssuetÿ

5 barant mert el iqt az meg
valtasnak ideÿe mert
immar kÿzzeel vagÿon az
ora melÿben en te tÿled
el valam O en drag-

10 -alatos anÿam te iol tu-
-dod kÿczoda vagÿok <..>en
mert istennek fÿya vagÿok
es te ennekÿm minden

154
azsony alaxonal narjovon
on Valaxatal anijawi koo
mekom minden kowin na
y halaf vala halala
tos voltal O en zozetq
anijam bolnapi napon
aly halala zenuevon hozj
mind az angyalok el ez
dalkornak zajit o zere
retos anijam o dalgala
kos zylem lassad ez restor
yt ez vilagza zyltel es na
onked az naplatal az bol
napy napon helyessoval

azzonÿ alatoknal nagyob-
-an valasztattal anÿawl the
ennekõm mindenkoron na-
-gÿ <halatos voltal> halala-
5 -tos voltal O en zereto
anÿam holnapi napon
olÿ halalt zenuedõk hogÿ
mind az angÿalok el czo-
dalkoznak raÿta o zere-
10 -tetõs anÿam o draghala-
-tos zÿlem lassad ez testet
kÿt ez vilagra zÿltel es na-
-ponked <na.> taplaltal az hol-
-napÿ napon telÿesseggel

mind el zaggattatik az
en orcam dohos nyalalal
el pòkdòstetÿk es zaggatta
-tik es mind egÿeb izonÿo
5 kent zenuedòk es nyakon¹
veretòm: es arceel veretòm
[...] melÿ igheket ith halla
[...] zÿz maria es bezedeket
kÿ onta az zÿz maria es
10 nagÿ bewòssegòs kònyw
hwillattassokat es sirasso-
-kat: kÿ onta es akepen
bwczwt von ø tòle o em-
-bòr ez kegÿes anÿan-

¹Az y betűt a szó fölött pótolta a scriptor.

ak banatýt es kesserýsse-
 gýt ez maý napon az vton
 kýt zenuede kell visselnöd .
 teneköd es az te zýwed-

- 5 ben hogý konýörýlýön te
 raýtades az zýz maria
 te es konýörýlý zýwedb-
 en ö raýta ez maý
 kess.rýssegen¹ az vton
 10 az te zýwedben² amen³

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

2 28 0228 200

A *kess.rýssegen* második e betűje helyén lyukas a papír.

A *zýwedben zý*-je helyén lyukas a papír, de a betűk szárai, pontjai kivehetők.

A lap alján későbbi kéz kurzív írással írta a következőket:

Sum possessor huius libri

Gregorius Thamas

Anno Dñi 1638

die Aprilis 9. Anno

setatis suae 19 uertendo

Egy másik kéz e fölé írta: *probatio atrami*, és a sorok közé beszúrta: *et atramet*.

Az írás betűi, jelei gyakran az eredeti kéziratban is igen halványak, kifakultak. Így ezek nyomdatechnikailag nem reprodukálhatók. Átiratunk természetesen a hasonmáson nem vagy alig látható jeleket is tartalmazza.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

ISBN 963.7530.35.5

Többször ISBN: 963 462 685 8

ISSN 0237-644X

Felelős kiadó: Benkő Loránd

Felelős szerkesztő: Benkő Loránd

A szedést a Szövegfeldolgozó Iroda készítette

A kiadvány a Szövegfeldolgozó Iroda gondozásában készült

Példányszám: 600

TANORG

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár